

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallemart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

Sessio XXIV. Qvæ Est Octava Svb Pio IV. Pontif. Max. Celebrata Die XI.
Novemb. M. D. LXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

De Collegijs, & Monasterijs Mendicantium, vide Frat. Emman.
 q. Regulat. tom. 2. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.
 Nec non beneficia.] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 3. n. 3.
 Etiam prestimonia.] Quid sint beneficia ecclesiastica, ex hoc
 tex. colligit Gonzal. gl. 5. §. 2. num. 8.
 Nec per resignationem ipsorum.] Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 9.
 num. 2. & lib. 10. q. 7. num. 17.
 Vniones, & applicationes suspendi, &c.] De Resignat. simplici in-
 telligi, non autem de conditionali in fauorem certæ personæ, sa-
 cram Cardinalium congregationem decidisse testatur Gonzal. gl.
 14. num. 10.
 Sacra Cardinalium congregatio censuit, debere prius esse erecta
 ista Seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, vt vniones factæ
 Seminarijs subsistant, referi Gonzal. gl. 7. num. 68.
 Sed propensionibus, &c.] Vide Tyraq. de iure primog. q. 70. num.
 10. Valaf. de iure Emphyt. q. 17. num. 10.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus pro-
 ximam futuram Sessionem in diem decimam sextam
 mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramen-
 to Matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fi-
 dei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouiso-
 nibus Episcopatum, dignitatum, aliorumque benefi-
 ciorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis ar-
 ticulis.

*Prorogata fuit Sessio ad diem XI. Nouemb.
 M. D. LXIII.*

SESSIO XXIV.

QUÆ EST OCTAUA

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.

CELEBRATA DIE XI. NOVEMB. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

Matrimonij perpetuum, & indissolubilemque ne-
 xum primus humani generis parens diuini Spiri-
 tus instinctu pronunciauit, cum dixit: Hoc & nunc os ex os-
 sis meis, & caro de carne mea. quamobrem b relinquet
 homo

à Gen. 2. 2.
 Esd. 4. Eph. 9
 1. Cor. 6. c.
 fraternitatis,
 35. q. 10. c.
 debitum, de
 big. c. 1. in
 pri. de con-
 iug. lepr.
 b Matt. 19.

Z z

Trid-
 clava-
 in b...
 1000

homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ
& erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum ostrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dicitur.

a Itaque iam non sunt duo, sed vna caro. statim quædam nexus firmitatem, ab Adamo tantum ante pronuntiatam, his verbis confirmavit: *b* Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem persequeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniungere sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfectior, sua nobis partem promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens: diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

c Cum igitur Matrimonium in lege & Evangelica veteribus connubijs per CHRISTVM gratia præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, sancta Patrum nostri, & vniuersalis ecclesiæ traditio sententiæ docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solum perperam de hoc venerabilissimo Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Evangelicæ libertatem carnis introducetes, multa ab Ecclesiæ catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probè consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritate sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, signiores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciose eorum contagia exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

(. . .)

a Math. 19.

Marc. 10.

b Cor. 6.

Eph. 5. c. sunt

qui 27. q. 2.

c de infidel.

de consan. &

offin. c. Mar-

tinus de co-

gnat. spirit.

b Ibid.

c c. nemo, in

fin. 27. q. 4.

Eph. 5. in fin.

c debitum,

de biga.

d Ibid.

e Eph. 5.

f Concil. Flo-

rentin. sub

Eugen. 4. c.

ad abolendam

de heret.

REMISSIONES.

DE Matrimonio late scripserunt Petr. Sor. de Matrim. Vivald. in Cand. Aureo. tit. de Matrim. Veracruz in Specul. coniug. Gregor. Lop. tit. 1. p. 4. Perez tit. 1. l. 5. Ord. Mariens. tit. 1. l. 5. Nouz Reco. Barthol. Ledesm. in sum. tit. de Matrim. Pet. de Ledesm. in tract. de Matrim. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrimon. Cardinal. Bellarm. de Matrim. Zerol. in praxi Episcop. verbo Matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales dispensationes, cum addit. Prosper. de Augustino, nouissime D. Ioan. Guttier. tractatum edidit de Matrim. lib. 3. suarum quest. Canon. Et ex Doctissimis Theologis Societat. Isy Pat. Henriq. in sum. p. 2. l. 11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. iustitiz, p. 2. l. 3. de contractu Matrim. P. Aegid. de Coninck. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 21. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 31. elegantem denique tractatum in tres tomos diuisum in lucem edidit de Sanct. Matrimonij Sacrament. P. Thom. Sanchez.

¶ *Indissolubilemque nexum.*] Vide P. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 26. dub. 1. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrimon. c. 53. à princip. P. Rebello p. 2. lib. 2. quest. 15. sect. 1.

¶ *Cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, &c.*] Vide Perez lib. 1. in gl. verbo *Que es el Parayso*, pag. 20. tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledesm. de Matrim. q. 42. art. 2. Vivald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. num. 7. P. Henriq. in sum. lib. 11. de Matrim. c. 1. num. 3. P. Sanch. de Matrim. l. 2. disp. 4. num. 2. & disp. 13. num. 4. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. l. 2. quest. 3. à princip. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 39. à princ.

¶ *Cum igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs, &c.*] Ante legem Gratiz Matrimonium nullo modo posse dici eodem modo esse Sacramentum, quo iam est, resoluunt Petr. de Ledesm. in sum. de Sacram. Matrimon. c. 1. concl. 6. Pat. Aegid. d. tom. 2. disp. 24. concl. 2. P. Rebello d. l. 2. q. 3. à num. 12. P. Henriq. d. l. 11. c. 2. n. 1. & in commentol. V. P. Sanch. l. 2. de Matrim. disp. 7. num. 2. nouissime Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42. à princip.

De Sacramento Matrimonij.

¶ CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre; anathema sit.

a Matth. 19.
Marc. 16.
Eph. 5. c. 6.
abulendam.
de heret.

Z 3

α CA-

α CANON II.

a Mat. 19. c. Si quis dixerit, *a* licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

si quis, 37. q. 7. r. c. tit. de sponsa. 1. no. 1. c. g. g. d. e. m. u. de d. i. g. o. r. b. l. e. u. 1. 3. c. p. y. l. a. c. i. u. 30. q. 3. Concil. Tol. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totam, c. non debet, de consan. & affin.

α CANON III.

Si quis dixerit, *b* eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, et constituere, ut plures impediunt, & dirimant; anathema sit.

α CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in ijs constituendis errasse; anathema sit.

α CANON V.

Si quis dixerit, *c* propter hæresim, aut molestam commutationem, aut affectatam absentiam à coniuge, esse posse matrimonij vinculum; anathema sit.

c. c. de i. s. t. c. u. l. e. 2. de diu. c. de inf. l. i. b. de c. o. n. i. u. g. i. o. & affin.

α CANON VI.

Si quis dixerit, *d* matrimonium ratum, non contractum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

d. r. comm. s. i. u. m. de spon. sal.

α CANON VII.

Si quis dixerit, *e* Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum, matrimonij vinculum non posse dissolui, & utrumque, vel *betiam* tantum, qui causam adulterio non dedit, non posse, alio coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere, et chatiq; eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

e. Mat. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit. cum multis seq. 37. q. 7. c. gaudomus. de diu. c. c. c. i. l. M. i. l. e. u. i. t. a. n. u. m. c. 17. Conc. A. f. r. i. c. a. n. u. m. c. 69.

α CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad

cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri poſſe decernit; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, vel Regulares, caſtitate ſollemniter profeſſos, poſſe matrimonium contrahere, contractumq; validum eſſe, non obſtante lege Eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitum nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium, poſſe q; omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitate, etiam ſi eam vouerint, habere donum; anathema ſit, cum Deus id recte petentibus non deneger, nec patiatur nos ſupra id quod poſſumus, tentari.

a diſt. 27. ed
presbyter, 6
per totam, 17
q. 1. per totam
extra, qui
cler. uel vo-
uen. per totam
Conc. Carth.
4. c. 10. 4. C. c.
Matifcon. c.
4. cum ſim.
b. 1. Cor. 10.

CANON V.

Si quis dixerit, e ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginittatis, vel cœlibatus, & non eſſe melius, ac beatius manere in virginittate, aut cœlibatu, quam iungi matrimonio d; anathema ſit.

Matt. 19.
1. Cor. 7. in ſu.
c. nuptia, 32.
q. 2. c. qui ſunt
33. q. 5. c. cœ-
miſſum, de
ſponſal.
d. 1. Cor. 7.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionē ſollemnittatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab Ethnicorum ſuperſtitione profecta; aut benedictiones, & alias cœrimonias, quibus eccleſia in illis utitur, damnauerit, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, e cauſas matrimoniales non ſpectare ad iudices eccleſiaſticos; anathema ſit.

c. c. multar. 35.
q. 6. c.
de in ſu.
de conſan. 6.
aſſin. c. acco-
dentib. de
exceſ. pralati.

REMISSIONES.

CANON I.

Vide Perez ubi proximè, Spin. in ſpeculo teſtam. gloſ. 15. princip. no. 15. Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 2. qu. 2. art. 4. verſ. Quod verò ad Matrimonium, P. Valent. tom. 4. diſp. 10. qu. 1. puncto 5. Pet. de Ledefm. in ſum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 1. & 10. P. Rebelo de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 2. q. 3. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. c. 1. a. n. 2. P. Egid. de Sacram. tom. 2. diſp. 24. dub. 2. à nu. 5. D. Gutier. d. tra. 6. de Matrim. c. 42.

CANON II. Vide Card. Bellarmin. lib. 1. de Matrim. cap. 11. præpoſit. 2. Pat. Valent. p. 4. diſp. 10. qu. 1. puncto 3. col. 3. verſ. Quintò, P. Henriqu. in ſum. li. 12. cap. 6. §. 1. P. Sanchez. lib. 7. de Matrim. diſp. 50. P. Rebelo de Obligat. iuſtit. p. 2. li. 3. qu. ſin. à num. 5. P. Egid. de Sacram.

Trid-
clarat-
in b...
acc-

Sacram. to. 2. disp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 98. n. 19.

« CANON III. Vide P. Sanch. de Matrim. li. 7. disp. 52. nu. 5. & li. 8. disp. 6. nu. 7. cum seq. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. 1. nu. 1. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 98. nu. 19.

« CANON IV. Vide Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 10. cop. l. 1. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. 1. nu. 1. P. Ag. de Coninck tom. 2. disp. 32. n. 10. Cened. pract. & Canon. q. 4. q. 4. num. 91.

« CANON V. Vide Gregor. l. 3. tit. 2. part. 4. Perez. l. 1. tit. 1. li. 3. G. nam. p. 2. g. 10.

« CANON VI. Vide D. Barbof. p. 2. Rub. ff. soluto Matrim. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 54. à nu. 1. P. Sanch. de Matrim. li. 7. disp. 18. nu. 3. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. 4. à nu. 1. & sect. 3. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 36. P. Egid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 26. à nu. 30.

« CANON VII. Vide Navar. in Man. cap. 22. numer. 21. Cened. sponsal. p. 2. cap. 7 §. 6. num. 15. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. §. 15. sect. 2.

β *Vel etiam innocentem.* Vide Guttier. Canon. li. 1. c. 25. n. 4. D. Barbof. p. 2. Rub. ff. soluto Matrim. nu. 15. P. Sanch. de Matrim. li. 7. c. 2. num. 2.

« CANON VIII. Vide P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 37. vers. Porro.

« CANON IX. Vide Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 13. concl. 8. Cardin. Bellar. in suis Controvers. li. 2. de Monach. à cap. 22. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 94. à nu. 3. Pat. Henric. Moral. li. 12. c. 5. §. 2. lit. I. & §. 9. in princip. lit. num. & O. P. Azor. Moral. p. 1. li. 13. c. 12. col. 1329. in fin. P. Sanch. de Matrim. li. 7. disp. 18. nu. 1. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 120. P. Egid. de Sacram. tom. 2. disp. 31. nu. 66.

« CANON X. Vide D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 4. n. 6.

« CANON XI. Vide Mattens. in gl. 1. Rub. tit. 1. num. 147. li. 5. Cened. Recopil. Cened. ad Decret. collect. 2. 2. n. 1. in fin.

« CANON XII. Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrim. c. 16. D. Matram de iurisdic. p. 2. c. 8. à princip.

CAPUT I.

Decretum de reformatione Matrimonij.

« **T**Ametsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sunt illi, ut eos sancta Synodus anathemate dānat, qui ea vera, ac rata esse negant.

quig, & y salò affirmant, matrimonia, à filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rara, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper a detestata est, atque prohibuit. verùm, cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum, priore vxore, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: b iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio II. celebrati vestigijs inhærendo præcipit, vt in posterum, antequam matrimonium contrahatur, 1 d ter à proprio contrahentium Parocho tribus e continuis 2 diebus festiuis in 4 Ecclesia inter Missarum solemnitas 2 4 &c. publicè denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: 3 quibus denunciationibus factis, si v nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij 5 facie Ecclesie procedatur; 4 o vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo 7 consensu intellecto, 5 e vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: 6 vel aliter vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum. Quòd 6 7 si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, 7 si tot præcesserint denunciations; tunc vel 8 vna tantùm denuntiatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur. Deinde 9 ante illius consummationem denunciations in Ecclesia fiant; vt, si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegantur: 9 1 &c. nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciations remittantur: quòd 10 &c. illius prudentie, & iudicio sancta Synodus relinquit. 10. 11 &c. Qui aliter, quàm presente 6b &c. Parocho, vel 77 &c. alio

Z 5 sacer-

a c. nò omnù,
c. honoratur,
e. fi. 32. q.
2. c. aliter, &
c. nostrates,
39 q. 5. c. videtur, qui
matr. acc.
pos. Conc. Te-
letanum, 3.
c. 10.

b Conc. Lat.
2. in Can. 31.
e. in eum
inhibito, de
Cland. disp.

it. Trid.
clara.
...
...
...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sacerdote, II 00 &c. de ipsius Parochi, 12 00 seu O
 narij φφ &c. licentia, & βββ &c. duobus, vel tribus
 bus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancto
 nodus 13 ζζζ &c. ad sic contrahendum omnino inhabili-
 dit: & θθθ huiusmodi contractus irritos, & nullos esse de-
 nit, prout eos præfenti decreto 14 irritos facit, & ex
 Insuper parochum, vel alium sacerdotem, qui cum
 nore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel
 cerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec
 ppos contrahentes grauiter arbitrio 111 Ordinarij
 ri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur
 vt μμμ &c. coniuges ante benedictionem sacerdotales
 templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitantes
 a statuitque ζζζ &c. benedictionem à proprio Parocho
 neque à quoquam, nisi εεε ab ipso Parocho, vel ab
 nario licentiam ad prædictam benedictionem facien-
 alij sacerdoti concedi posse; quacumque 000 con-
 ne, etiam immemorabili, quæ potius corruptela
 da est, vel priuilegio non obstante. Quid 111
 Parochus, vel alius sacerdos, siue 000 regularis, siue
 laris sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemora-
 consuetudine licere contendat, 15 alterius parochie
 los sine φφφ illorum Parochi licentia matrimonio
 iungere, aut χχχ benedicere b ausus ψψψ fuerit
 ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario
 eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, et
 quo benedictio suscipienda erat, absoluetur. Habenda
 Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina
 diemque & locum contracti matrimonij delibet
 quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta
 nodus coniuges hortatur, vt antequam contrahere
 vel saltem triduo ante matrimonij consummationem
 sua ααα peccata diligenter confiteantur, & ad sacra-
 mum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si
 que prouincie alijs, vltra prædictas, laudabilibus con-
 tudinibus, & cærimonijs hac in re vtuntur, eas
 nõ retineri sancta Synodus vehementer optat. N

a. e. i. cum
 multi seq. 30.
 q. 1. & c. nul-
 6. 35. q. 1.

b. Gratii be-
 nedictio do-
 tur, Alexan.
 3. Constit.
 sua, part. 1. c.
 7. & Inno.
 111. in 2.
 Conc. Later.
 6. 66.

hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, vt, cum primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diocesium parochialibus Ecclesiis: idque in primo anno quàm sæpius fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur 17 yyy post triginta dies habere incipiat, 18. à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

DECLARATIONES.

¶ Vriofus habens dilucida interualla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio, vt matrimonium contrahere possit.

1. *Ter à proprio contrahentium Parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuersis Parochiis, debent in ambabus fieri denuntiationes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum qui sit de vna Parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram Parocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod & ipse Gregorius XIII. confirmauit, iuxta *Nau. cap. 25 num. 144.*

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore, in aliquo loco habitantes, si tamen sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos; proprius autem eorum Parochus esse intelligitur, in cuius Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infra huius Sess. cap. 7. §. Parochus.*

2. *Publicè denuntientur.*] Etsi denuntiationes omitterentur, tamen Matrimonium irritum non est, seruatis tamen cæteris requisitis. *Nauar. Ench. cap. 22. num. 79.*

3. *Quibus denuntiationibus factis.*] Ex Concilio Rauennatensi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod si qui peractis denuntiationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium verò, si, antequam fiant publicæ denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum iri dem sit, antequam coram Parocho & testibus celebratus est verum Matrimonium; modò tamen postea contractum sit coram Parocho & testibus, & nullum aliud adsit impedimentum. Vbi verò talis est abusus, videlicet quòd Matrimonium consummatur, antequam factæ sint denuntiationes, seu post, & antequam contra-

Trid-
clara-
in obli-
ccc

contractum sit per verba de presenti coram Parocho & testibus, est omnino tollendus: & qui id commiserint seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed dumtaxat arbitraria.

Sponsus qui Sponsam seduxerit, & stuprauerit, non potest pœna contra stuprantem à Sacris Canonibus inflicta, pœna quòd hodie ex Decreto Concilij, Sponsalia post copulam iniquam non transeant in vim Matrimonij vt erat ante Concilium, sed grauius arbitrio Ordinarij dumtaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi sunt Sponsi vt factis Sponsalibus, quamprimum contrahant Matrimonium per verba de presenti, coram Parocho & testibus, ne Sponsa hoc stupri periculum subeant, maxime si ipsa ante consummationem Matrimonij id perierint. Et qui perierint contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus, a Parocho qui recipit insuper instrumentum de iuramento, in ministerio ipsius Parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnis copula, nullis factis denuntiationibus, sunt puniendi grauius arbitrio Ordinarij, qui debet tale Matrimonium declarare esse nullum: sed si postea voluerint contrahere per verba de presenti eis permittitur, seruatis tamen ex hoc Decreto Concilij seruatim, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adsit, si alter quoque alterum voluisset cogere ad obseruanda Sponsalia iurata, iuxta dispositionem cap. *Ex literis, de Sponsal.* id eis permittitur.

4 *Vbi parochus, viro & muliere interrogatis.*] Matrimonium contractum coram coadiutore in administrandis sacramentis Parocho, vel Vicarij perpetui in illa Parochia, valet. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen a iudicio condemnato, & confessò. Similiter valet coram Parocho etiam non sacerdote, vt dicitur in vna Abulensi.

5 *Vel dicat: Ego vos in Matrimonium coniungo.*] Et si Parocho nihil dicat, constat tamen Matrimonium, modò partes contraxerint.

6 *Vel alijs utatur verbis.*] Non pertinet ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimonium contractum, cuius verba exprimentia consensus, prolata sint tantum à contrahentibus; dummodò Parochus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: a thibitus verò Parochus intelligitur, etiam si ex alia causa principaliter esset vocatus, dummodò sit presentibus etiam ad illum actum.

7 *Si tot præcesserint denuntiationes.*] Vbi propter publicas denuntiationes Matrimonium malitiosè impediri potest, illis omnibus coram Parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Episcopi licentia, duobus vel tribus testibus adhibitis, per verba de presenti

trahere possunt: quo facto, antequam deveniant ad consummationem, semel vel bis erunt faciendæ denunciationes. Episcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibita sunt nuptiæ, omittere potest aliquas denunciationes, secundum prudentiam suam, & iudicium, non tamen iubere vt diebus serialibus.

8 *Vna tantum denuntiatio fiat.*] Arbitrio Ordinarij, non item Parochi aut Decani ruralis.

9 *Nisi Ordinarius ipse.*] Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem (sita expedire iudicaverit) secundum prudentiam suam & iudicium ex aliqua causa arbitrio suo remittere denunciationes, etiamsi non sit suspicio, quod matrimonium malitiosè impediatur. *Suprà §. Si sor.*

Non perimitur hæc facultas Commendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta Gloss. in cap. fin. de offic. Ordin. in 6. dixit enim S. D. N. quod Ordinarius hic non intelligitur, nisi Episcopus, tamen Cardinali Farnesio Commendatario Farnensis Monasterij, fuit permissum, non autem eius Vicario.

Omissa edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonij ex constitutionibus Synodalibus diocesanis, & ex consuetudine immemorabili, quam servatam esse vellent etiam post Concilium Tridentinum, reddere non debet matrimonium clandestinum, prolemq; illegitimam, perinde ac Matrimonium contractum esse sine Parocho & Testibus, vt Congregatio censuit, ex vi Concilij Tridentini.

Martha quæ contraxit Sponsalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non sequuta est, potuit ingredi Monasterium, & habitum religionis suscipere, & in eo permanere & profiteri, & postquam professionem emisit, tunc ab Ordinario pronuntian- dum est licere N. Matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat solum contractus matrimoniales per verba de presenti clandestinè factos: Sponsalia vero per verba de futuro, relinquit in terminis iuris communis, præterquam quod per copulam prædictam Sponsalia in matrimonium non transeunt iuxta cap. *Ex literis, de Sponsalibus.*

Eadem prohibitionem facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio coniungat aliquos, non ita tollitur, seu suspenditur Iurisdictio Parochi, vt ad celebrandum Matrimonium non sit legitimus Parochus, matrimoniumq; eorum eo contractum, nullum sit. sed Matrimonium valet. Et si hæc prohibitio facta sit non ipsi Rectori principali, sed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoveri potest, Matrimonium in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iste interuenit, Congregatio respondit validum esse.

Debet Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas cogere

Tridentina
de Matrimonio
in 6. cap. 10.

zogere renuentem ex coningibus, ad obseruanda sponsalia de
iuxta trad. in cap. *Ex literis, de Spons. & matrimonio.*

Sponsalia inter impuberes ante aratem, etiam vnus ex Spon-
saliis contracta per verba de presenti, seruata forma Concilij (vbi in-
traferunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post aratem
non seruata de nouo eadem forma Concilij, de qua in hoc Decretum
Non impediuntur tamen, quo minus iterum contrahere possint
iuxta formam hic prescriptam, & non subsequuta copula, nulla
impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine alterutro
contrahere possit: secus vero si esset sequuta copula, sic coniu-
gio vel secundo gradu, esset ortum impedimentum ex formata.

Infrà, hoc cap. §. Matrimonium contractum per verba.

Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho
alio Sacerdote eius licentia post Concilium Tridentinum, nul-
lum est nullum, sed nec vim habet sponsalium: adeo vt con-
trahentes ad denuo contrahendum compelli non possint. Immo
licet non presente Parocho, testes & notarius, qui clandestinè
contractui interfuerunt, grauitè pœna arbitraria puniendi sunt
enim necessarium ad hoc vt contractus Matrimonij sit validus
presente Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote
plius vel Ordinarij licentia, & coram testibus, verba de presentibus
vtriusque contrahentium proferantur.

Satis est Matrimonium coram Parocho & testibus contractum
per verba de presenti, quod contrahentes valis tunc alicui
nuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Be-
ficienda sunt. Et Parochus ita presens Matrimonio debet
appareat à contrahentibus hac de causa adhibitus fuisse. *Supra
§. vel aliis.*

Quod si Parochus adfuisse, nihil tamen eorum quæ agerent
vidit vel audiuit, Congregatio respondit Matrimonium non
lère, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset
gere.

Matrimonium contractum non seruata forma Concilij
ni (licet contrahentes certam inter se de contrahendo Matrimonio
fidem dederint, & postea coram testibus sine Parocho de presentibus
contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta, si
sponsalia de futuro resoluitur, ita vt cogi possint contrahere
forma Concilij. Sic responsum est Episcopo Patauino. *Supra, hoc cap.
Matrimonium contractum.*

Congregatio Concilij perpensis consultationibus Episcopi
caricensis circa formam matrimoniorum quæ in partibus He-
diæ, Zelandiæ & Frisiæ, contrahuntur, ita censuit, vbi hoc decretum
nondum est publicatum in parochia, valet matrimonium contractum
absq; obseruatione formæ à Concilio prescriptæ. Publicatio
decreti facta presumitur, vbi decretum ipsum fuit aliquo tempore

parochia tanquam decretum Concilij observatum. Hæretici in quorum parochia dictum decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam observare. Et propterea ipsorum matrimonia absque forma Concilij, quamvis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si verò parochia, in qua fuit aliquando observatum decretum, proprio parochio careat, & Cathedralis in idem Episcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium sacerdotem ad id delegandi, nullusque alius ibi sit qui vices Parochi aut Episcopi suppleat, matrimonium valet absque præsentia Parochi, servata tamen in eo in quo potest, forma Concilij, nempe adhibitis saltem duobus testibus. Si verò extant quidem Parochus & Episcopus sed nullo constituto Vicario, uterque metu hæreticorum lateat, ira ut videri ignoretur ubi sit, vel eodem metu à diocesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est matrimonium contractum absque parochio, adhibitis tamen duobus testibus.

De ipsius Parochi.] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parochio in scriptis data, exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia continent, sufficit ad matrimonij coram illo sacerdote celebrati validitatem.

Vel alio sacerdote.] Si sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parochio, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tantum declarare irritum: quia cum Concilium iam illud irritum fecerit, non est ulterius irritandum, sed opus est sola declaratione quòd irritum sit, etiamsi is sacerdos, esset aliquis parochus, sed non Parochus contrahentium: Quod si coniungendi sunt diuersarum parochiarum, sufficit, ut sit Parochus, siue viri, siue mulieris. *Sup. hoc cap. in initio.*

Seu Ordinarij licentia.] Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel confiteretur aliquem ut proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Neque sufficit tacita, quæ resuatur ex tolerantia. Requiritur vero vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta, vel (si hæc absit) expresse specialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad notum amovibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimonij interveniunt, sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam alijs possunt interuenientibus, ob fauorem matrimonij.

Ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddidit.] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantum intelligitur de Matrimonio per verba de præsentia contracto. *Hoc sapere solutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, ut illi, qui non servata forma præscripta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contradictio.

il. Trid.
clarat.
in dicitur
hæc

dispositionem huius cap. per verba enim illa Decreti: *ad faciendum*, non intelligitur, quod qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimonijs Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti praescripto id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis coniunctione aut propinquitate cum alijs eorum Canonum exceptionibus, impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonij clandestinitate arguitur in his locis, vbi Decretum iam publicatum fuit.

Primo, quid de illis locis censendum est, in quibus solum Episcoporum aut parochorum malitia, vel crassa aut supina seu negligentia non est publicatum haecentus? Secundo, quid si in eadem Parochia publicatum fuit decretum, in alterius non ita, in alterius contrahunt simul? Tertio, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque sine ante Concilium uel post, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate in Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea in illis publice contraxerint, neque iam sine grauissimo scandalo esse possunt.

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilij non obligare, si in illa Parochia vbi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30. dies a prima citatione adhuc fuerant elapsi, quantumuis vel malitia, vel supinitia omissa fuerit huiusmodi publicatio.

Ad secundum iudem non obligare decretum nondum in Parochia, vbi contrahitur, publicatum, ut dictum est.

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum: idcirco qui primo spreto ad secundum conuolarunt, statuendum praescribere disponitur.

Ex hoc textu sunt argumenta, Quidam Parochi in stabulo Episcopi Ecclesiae Syracusanæ, negantes ei amplius debentur aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium Matrimonibus. Solus enim Parochus ex hoc e. benedicit. Contrahentibus. Men censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ministerij illius, sed loco praebendæ ad sustentationem suam detentis, & cum immemorabili tempore ita fieri consueuerit, nec celebranda hæc laudabilis consuetudo.

15 *Alterius Parochia.*] Per alios Sacerdotes à Parocho praescripto contrahentium, vel alio Sacerdote, qui ipse Parochus vel Ordinarius licentiam dedit, Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non est faciendæ iuxta hoc Decretum, non obstantibus quibuscunq;.

16. *Ipsius remedium suspensus maneat.* Id est, sublata pœna excommunicationis, de qua in Clem. 1. in fine, de privilegiis.

17. *Post 30. dies.* Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandestinè contracta absq; præsentia proprii Parochi, incipit habere robur post 30. dies à die publicationis ipsius Decreti in Parochia factæ & post Kal. Maij, 1564. iuxta Bullam S. D. N. Pij V. tener, si que duplex tempus concurrere debet, vnum post dictas Kal. Maij, 1564. alterum post 30. dies à publicatione in loco, adeo vt si ante Kal. dictas facta fuisset publicatio, decretum non obliget Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonia in Parochia contrahentium factam, ideo ante publicationem irrita non sunt, nec vt irrita declaranda.

18. *Ad primam publicationem.* Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc vt robur suum accipiat, necesse est in Parochijs publicari, nec eius publicatio in Diœcesana Synodo facta, æquipolet. Si tamen hæc verba, scilicet. *(Quod fiant Matrimonia presentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita.)* fuerint publicata in Parochia, valent, & æquipolet publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irrationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilij priusquàm illis innotesceret confirmatio, possunt, simpliciter dispensari, etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi, propter paupertatem ciuium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione coniuncta est, solet dispensari. Causa verò dispensandi in spõsibus ante confirmationem Concilij sufficiens erat, si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conuersatio cum Sponsa, aut præcedens publicatio sponsalium. Sic congregatio censuit. *Infrà huius Sess. cap. 5. placuit. & Nauarrus Eneb. cap. 22. num. 87. item infrà, cap. 5. §. Qui contraxerunt sponsalia.*

Matrimonium contractum per verba de presenti, de Anno 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis legitimata forma Concilij Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitauit per multos annos, an hoc sufficit legittimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita. Congregatio Concilij censuit, non transire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de presenti, iuxta formam Concilij, si tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatam fuerat in Parochia contrahendum hoc Decretum Concilij, & elapsi erant 30. dies a prima publicatione. Sic autem sæpius rescripsit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, sed non se cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse ætatem, cuius causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reserauit seras, vir quidem repetebat

A a mu

Tridentina
declara.
...
...
...

mulierem, per cap. fraternitatis, de frig. & malef. illa tamen non
dicit, sed opposuit nullitatem matrimonij. Vide supra, hoc ca.
salia inter, &c.

R E M I S S I O N E S.

Vide Perez l. i. vers. Quæri etiam potest, tit. i. lib. 5. Ordinis
cum seq. Menoch. Conf. 398. Ceuall. Communium commu-
nues, q. 604. Gutier. de iura n. confirm. part. i. ca. 11. & 13. Ca-
tract. de Matrim. c. 55. cum seq. Latissimè Cened. pract. & Caza-
lib. i. q. 30. per totum, P. Henric. in sum. lib. 11. ca. 3. P. Rebello
ligat. iustit. p. 2. lib. 2. q. 7. & li. 4. in fine, vbi plures sacre
congregationis decisiones refert circa singula huius decreti
¶ *Quisq. falso affirmarunt matrimonia à filijs familias sine
parentum contracta irrita esse.* Vide Casan. in Catalogo glorio-
di p. 10. confid. 36. Perez. l. i. prope finem, vers. Constat etiam
dicto Concilio, pag. 36. tit. i. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. q.
sect. 1. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 20. num. 1. & 2. & d. tra. & de Ma-
cap. 79. à princip.

¶ An validæ sint leges ciuiles & statuta, quibus prohibetur
aut filia absq. parentum consensu Matrimonium in eant
sint exheredare filias sine consensu parentum nubentes vide
de Paz Conf. 20. num. 8. Marien. l. 2. Gloss. 4. num. 49. tit. i. lib.
uæ Recop. Menoch. de Arbit. casu 433. num. 8. & lib. 4. de Pra-
quæst. 189. nu. 55. & Conf. 69. à nu. 22. Francisc. Viui. Neapoli-
523. num. 3. Petr. de Ledesm. in Sum. p. i. de Sacram. Matrim.
concl. 5. dub. vnic. Surdum de aliment. tit. 1. q. 5. nu. 17. Couar.
mun. contra Communes, q. 5. num. 2. & q. 314. num. 3. Valde-
ad Xuar. l. 2. tit. de los casamentos, pag. m. h. 50. Richardon parat.
de Nuptijs, nu. 6. & 11. & in princip. instit. de Inoffic. testam.
D. Mat. de iurisdic. p. 4. Cen. casu 70. Baptista Costa de
& ignor. Cent. 2. dist. 40. num. 71. & reg. 11. D. Barbol. in l. 1. p. 4.
32. & 35. ff. soluto Matrim. Lufit. Ægid. in repet. l. Titiaz, p. 2. a
cum seqq. ff. de Condit. & demonst. Dom. Garfi. Mastrillo Soci-
cif. 163. Bernard. Grauz. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. c. 10.
Gutier. Canon. lib. 2. cap. 20. num. 2. & lib. 2. quæst. 1. & 5. &
Matrim. cap. 80. à princip. & plures Doctores ex antiquioribus
Cened. ad Decretal. Collect. 38. num. 7. & ex doctissimis Thom.
Societatis Iesu P. Henric. in sum. lib. 11. ca. 6. §. 1. lit. C. P. Azar.
Moral. p. 2. lib. 2. cap. 2. col. 127. cum seqq. P. Molin. de Iustit.
disp. 176. vers. Dubium, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 47. nu.
Rebello, d. p. 2. lib. 2. q. 14. sect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. q.
num. 48. cum seqq. P. Val. Regin. in praxi fori pæn. lib. 9. nu. 19.
Quòd verò attinet.

¶ *Apud proprium contrahentium parochia.* Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 6. q. 88. P. Henric. lib. 11. cap. 3. num. 3. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 76. num. 18. Thom. Triuifan. Vener. decis. 23. lib. 1. latè Cened. præct. lib. 1. q. 30. à num. 45. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 63. num. 6. vbi resoluit, dici illum proprium parochum parochiæ in qua contrahentes animum permanenti habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domicilium, & cap. 73. testatur habentem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimonium inire.

¶ *Tribus continuis.* Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 6. P. Val. Regin. d. lib. 31. numer. 225. cum seqq. vbi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quia aliquor dierum interuallum possit intercedere; quando festa continua sunt, P. Ægid. d. tom. 2. disp. 28. num. 47. dicit hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediate.

¶ *Diebus festiuis.* An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 4. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 28. P. Sanch. lib. 3. disp. 6. num. 9. vbi dicit, nisi Concilij satisfieri, quando denunciations sunt in die non festiua, sed in aliqua, qua magnus populiconcurfus ad Ecclesiam vadit, vt quia est festus vocationis illius Ecclesie dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 227. nouissimè D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 8.

¶ *In Ecclesia.* An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluent? Affirmant P. Sanch. d. num. 9. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 227. D. Gutier. d. cap. 56. num. 7.

¶ *Publicè denunciatur.* An denunciations sint de essentia Matrimonij, ita vt si nullum si omittantur? Negant Perez lib. 1. tit. 15. lib. 3. Ordin. Nau. Conf. 17. numer. 4. sub tit. de sponsal. in 2. edit. & in Man. cap. 22. numer. 70. Salzed. ad Bernard. cap. 75. addit. 2. verbo; suspenditur ab officio, vers. Antè omnia, P. Henric. in Sum. lib. 11. cap. 4. §. i. Veg. in Sum. lib. 3. casu 176. Petr. de Ledesm. de Matrim. quest. 45. art. 5. puncto 2. dub. 1. concl. 2. & in Sum. p. 1. de Sacrament. Matrim. cap. 6. concl. 6. in fine. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 217. numer. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. numer. 7. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. num. 2. & d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 2. & c. 63. num. 1. D. Mart. de iurisdic. p. 4. casu 71. à num. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 5. P. Rebello, d. p. 2. lib. 2. quest. 7. sect. 2. num. 8. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. numer. 212. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 49.

¶ An peccent, qui omittis denunciationibus sine legitima dispensatione

Trid
clara
no b
ca

satione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard. cap. 73. addit. 2. vers. Quintus est, Petr. de Ledesm. in tract. de Matrimon. quest. 45. art. 5. vers. Sed aliud est dubium, & in Sum. de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 6. Spin. in Speculo testam. Gloss. princip. num. 26. Ceu. ill. d. q. 604. num. 85. D. Gutier. de Iuram. firm. p. 1. cap. 51. num. 29. & d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 4. P. Egid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 51. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 1. P. Sanch. lib. 3. disput. 5. num. 6. vbi num. 7. affirmat non esse mortale, si vna denunciatio omittatur, sequitur P. Rebell. d. q. 7. num. 1. quod sine alia graui causa non facile admittendum esse affirmat Egid. d. num. 51. vers. Aliqui.

* An quando propria auctoritate, & sic illicitè denunciations predicta omittantur, dicatur, & sit Matrimonium, sine eis coram parocho & testibus celebratum, clandestinum, ad incurrendas penas clandestinis Matrimonij applicatas? Affirmant Petr. de Ledesm. cap. 6. dub. 3. prope finem, P. Henriq. in Sum. lib. 11. cap. 6. num. 2. M. in comment. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 1. num. 7. Egid. d. 2. disp. 18. num. 103. & disp. 27. num. 83. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 55. num. 5.

λ An denunciations faciendæ sint in vtriusque contrahentis parochia, quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. quest. 45. art. 5. puncto 1. in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 7. vers. *Haec de aliter*, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 5. P. Sanch. lib. 3. disp. 6. num. 4. P. Reb. d. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 10. vers. *Quod* P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 225. P. Egid. de Sacram. tom. 2. disp. num. 46. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 5.

μ An parochus possit alicui licentiam concedere denunciandum? Affirmat D. Valer. Regin. in praxi foii pœnit. l. 31. num. 225. vers. *Sed* idem.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.* An quilibet denuncietur sub culpa mortali denunciare impedimentum a se non ortum, si alter volentes inter se contrahere Matrimonium, etiam si occultum, & illud probare non possit? Affirmant Gutier. Canon. lib. 1. cap. 2. num. 21. & 27. & d. tract. de Matrim. cap. 53. à princip. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 13. num. 2. cum quibus prosequere ad multa vtriusque hac materia. Et de parocho cognoscente impedimentum ex Sacramentali Confessione, vide P. Sanch. lib. 3. disp. 15. & 16. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 242. vers. *ultimum*, P. Egid. d. tom. 2. disp. 27. num. 60. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 60.

ξ *In facie Ecclesie* Sacra Card. Congregat. ita censuit. Ordinarius non potest prohibere quin Matrimonia domi celebrentur, sed Concilij forma: sed cum maxime deceat vt in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. num. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 242.

242. ubi asserit, ad hoc ut Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesie, non esse opus, ut in ipsa materiali Ecclesia, vel in eiusdem limine celebraretur, sed sufficere, ut coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio censeatur potest Ecclesia, iuxta cap. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum, 2. §. 2. de Testam.

¶ *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Cong. censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonij, ut Parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantum, refert D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 69. num. 3. & resoluunt Ceval. d. quest. 604. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 38. num. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. num. 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

¶ *Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide P. Ledesim. in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 8. P. Rebel. d. lib. 2. q. 10. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 46.

¶ *Ego vos in Matrimonium coniungo.*] An hæc verba sint de essentia huius Sacramenti? Negant Perez lib. 1. vers. Præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 39. Segur. p. 2. direct. iudicum c. 15. num. 52. Pet. Ledesim. de Matrim. quest. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & quest. 45. artic. 1. puncto 3. ante 1. dub. concl. 2. & in Sum. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 1. in fine, P. Henric. lib. 11. cap. 2. num. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Ceval. d. quest. 604. num. 53. Cened. præct. & Canon. quest. lib. 1. quest. 30. num. 38. nouissime D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 69. num. 3.

¶ *Quid si aliquando probabilis fuerit suspicio.*] Vide Perez lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pagin. 284. Menoch. Conf. 69. Gutier. Canon lib. 1. c. 19. & d. tract. de Matrim. cap. 57. num. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 52.

¶ An quoties timeretur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen ut fiant antequam consummator? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P. Henric. in Sum. lib. 11. cap. 5. §. 5. P. Ægid. d. disp. 27. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 70. num. 17.

¶ *Deinde ante illius consummationem denunciations in Ecclesia fiant.*] Quid si Ordinarius tantum absque vlla pœna præcipiat, quod monitiones fiant contracto iam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consummando Matrimonium ante denunciations peccent mortaliter necne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 11. num. 3. D. Gutier. tract. de Matrim. cap. 58. numer. 2.

¶ *Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædicta denunciatio non remittatur.*] Vide Nau. Conf. 5. de Sponsal. Menoch. de Arb. c. ca-

fu 453. numer. 1. Petr. Ledesim. in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. conel. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 4. cum seqq. P. Valer. Reg. in praxi fori pœn. lib. 31. à num. 232.

✕ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua diocesi cultatam, quam habet, remittendi denunciations? Negant Cephal. Conf. 421. à num. 27. vol. 1. Menoch. Conf. 69. à numer. 55. P. Henr. lib. 11. de Matrim. cap. 5. num. 5. Affirmant post Saar. de Paz. & Ledes. quos refert Cenall. d. q. 604. num. 93. & 99. Spin. d. Gloss. 15. princip. num. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicariatus, numer. 113. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 20. P. Valer. Reg. d. lib. 31. numer. 232. in principio, P. Egid. d. d. sp. 27. num. 55. conel. 3. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 13.

✓ An Vicarius generalis Episcopi iure proprio, & auctoritate sua Concilio cœcœ possit denunciations remittere? Negant Menoch. Conf. 69. num. 55. cum seqq. & de Arbitr. casu 453. numer. 5. Cephal. Conf. 421. à num. 72. vsque ad 75. vol. 3. Saar. de Paz. in praxi. tom. 1. prælud. 3. in fine, Spin. d. Gloss. 15. princip. num. 29. P. Henr. d. officie declarasse Card. nales lib. 11. de Matrim. cap. 5. numer. 5. Azor. Gom. in Explicat. Bullæ Cruciatæ, cap. 4. num. 19. & 21. Affirmant Emman. in sum. tom. 1. c. 217. num. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. num. 3. Salzed. in praxi. cap. 73. in princip. Petr. Ledesim. in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. conel. 7. dub. 1. Jacob. Sbrozzi de Vicario Episcopi lib. 2. quæst. 201. num. 1. & seq. & q. 43. num. 28. & 29. Flores de Mena Vari lib. 3. q. 24. num. 26. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 1. & nouissime de tract. de Matrim. cap. 56. num. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 9. P. Valer. Reg. d. lib. 31. num. 233. P. Egid. d. disp. 27. num. 55. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 83. numer. 10. cum seqq. Cenall. d. q. 604. num. 92. ad finem.

• An possint remittere denunciations habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nullique diocœsano subditi? Affirmant Nau. Conf. 5. sub tit. de Sponsalib. in 1. edit. & Conf. 2. sub tit. de Claustr. desponsat. in 2. edit. P. Henr. lib. 11. cap. 5. numer. 5. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 217. num. 4. in 2. edit. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 10. qui duo posteriores idem resoluunt de Magistro scholæ Summan. in spectu scholasticorum, qui in Matricula descripti sunt, refert D. Gutier. d. tr. ct. de Matrimonio, cap. 56. num. 9. Idem posse Abbates emptos, testantur Flores d. q. 24. num. 26. Stephan. Gratian. d. cap. 83. num. 15. P. Sanch. d. disp. 7. num. 4. Idem etiam posse Commendatarios perpetuum affirmant P. de Ledes. d. dub. 1. vers. Segur. d. p. gundo Nau. Conf. 2. de Claustr. desponsat. Gonzal. ad reg. 8. Canon. Gloss. 5. §. 8. num. 28.

• Quod illius prudentia & iudicio sancta Synodus reliquit. Hæc verba arbitrii prudentiale, & ratione regulatū importare probat de Arb. l. 1. q. 8. n. 26. cū seqq. D. Gutier. d. tract. de Matr. c. 57. in praxi. Et requiri causam iustā ad dispensandū in prædictis denunciations.

resolunt Men. Conf. 69. n. 62. & 63 Segura in director. iudicum Eccl. p. 2. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. c. 73. vers. dispenlet, Fr. Emman. d. c. 217. n. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. nu. 5. Spin. d. Gloss. 15. princip. n. 18. Ant. Gom. super Bullam Cruciatæ. c. 4. q. n. 26. P. Sanch. lib. 3. disp. 8. n. 1. Ceual. d. q. 604. n. 103. D. Gut. Canon. li. 1. c. 19. n. 6. cum seqq. & d. tract. de Matr. c. 37. nu. 1. & 2. qui posteriores resoluunt hæc causæ cognitionem posse fieri sine ordine, & figura iudicij, & testibus non receptis in forma iudicij, nec iurantibus, & etiam extra diœcesim.

§ 8. Quæ sint iustæ causæ ad dispensandum, videbis apud Syluest. verbo Matrimonium 6. q. 7. Fr. Ludou. p. 1. instruct. Conf. c. 87. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. Petr. de Ledef. p. 1. Sū. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. vers. lo segundo, Stephan. Gratian. ca. 43. num. 25. cum multis seqq. P. Henriq. lib. 11. cap. 16. P. Sanch. li. 3. disp. P. Egid. d. disp. 27. à num. 56. P. Valer. Regin. d. lib. 31. nu. 224. D. Gut. d. tract. de Matrim. cap. 57. à num. 3. Disparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis esse iustam causam dispensandi docent Nau. in Man. cap. 22. num. 70. vers. Aduertendum, Veg. in Sum. lib. 3. casu 211. Salzed. d. cap. 73. ad finem, vers. dispenlet, Spin. d. Gloss. 15. princ. n. 28. cum seq. Zerol. d. §. 9. in fine, P. Sanch. d. disp. 9. num. 3. Steph. Grat. d. c. 83. num. 25. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, esse iustam causam dispensandi, tuentur Sarmi. lib. 1. Select. cap. 6. num. 7. Cou. de sponsal. p. 2. c. 6. in initio, num. 12. in fine, Spin. Gl. 15. num. 15. Azued. lib. 1. nu. 38. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Fr. Emman. d. cap. 207. nu. 2. concl. 1. P. de Ledefm. de concl. 6. vers. El tercero, P. Hé. nq. lib. 11. cap. 5. §. 5. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. num. 19. Stephan. Grat. d. cap. 45. n. 26. Verecundiam in diu habitis pro coniugibus esse iustam causam dispensandi, restantur Gutier. de iuram. conf. c. 51. n. 22. Stephan. Grat. d. c. 83. n. 27. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 235. vers. Prima, P. Egid. d. disp. 27. num. 56. vers. Secundo quando sine infamia. Idem, si adsit vicinitas temporis, quo prohibita sunt nuptiæ, resoluunt Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. in med. P. Valer. Regin. d. num. 235. vers. Quarta, P. Egid. d. num. 56. vers. Quinto, apud quos alias videbis iustas dispensandi causas.

27. An existente iustâ causâ dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi impedimenti, P. Sanch. lib. 3. disp. 10. nu. 6. D. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 10. num. 23. vers. Præterea Ordinarij, & nouissime tract. de Matrim. cap. 57. num. 4. & num. 5. resoluit, quod in prædictis casibus refert ab eo appellari de denegatione dispensationis, saltem quoad effectum de iudicium.

28. An quando contrahentes subsunt diuersis Episcopis, dispensatio vnus eorum sufficiat? Affirmat P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 7. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. nu. 232. vers. Secunda.

1. Trid-
clara.
in diu
aces

11 *Qualiter, &c.*] An hæc clausula sit decreti irritantis, & remanent nullitatem actus iplo iure, si forma prædicta non observetur? Mant. Matienf. ad tit. 1. Gloss. 1. Rub. num. 34. lib. 5. nouæ Recopilat. de Resignat. lib. 5. q. fin. ad. 226. Cened. d. q. 30. à num. 2. Gutierrez tract. de Matrim. c. 61. num. 5.

§ Sacra Cardin. Congregatio sic censuit: Non tenentur in matrimonium Parocho, ac testibus contrahere, qui iam semel coram aliquo contraxere, inualidè tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentum dirimens, sed sat erit, quòd rursus secretè venissent, impetrata prius dispensatione impedimenti in contrahendo tantum. Quod si in utroque foro dispensationem obtinuerint, tenent rursus publice contrahere coram Parocho, ac testibus, iuxta mandatum Concilij: indigent autem in utroque foro dispensatione, si impedimentum, quòd secretum erat, innotuisset, referunt P. Rebello p. 2. lib. 2. q. 9. num. 5. cum seq.

17 An ritum sit Matrimonium in articulo mortis, & quando alia necessitate contractum sine Parocho, & testibus? Negat. Regium. lib. 3. casu 361. Capu. lib. 2. decis. 87. num. 2. Jacob de Grassis decis. aure. c. 86. nu. 4. vers. Secunda. Affirmant Fr. Ludou. in materia Conscientiæ p. 1. cap. 86. Nauar. Conf. 44. sub tit. de Sponsalibus & Conf. 6. sub tit. de Claudit. desponsat. in 2. edit. Aualos de Reg. in suo Direct. iudicium Ecclesiast. p. 2. cap. 15. nu. 44. Petrus in cap. 10. post princ. p. fol. 29. tit. 1. lib. 5. Ordin. Salm. lib. 1. select. cap. 10. Barthol. à Ledesma. de Matrimo. dub. 21. Petr. de Ledesma. tract. de Matrimo. q. 45. art. 5. circa 3. punctum, dub. 3. vers. Ex parte sequitur, & in summa p. 1. de Sacrament. Matrimo. cap. 6. ubi sine. Spin. in Speculo testament. Gloss. 15. num. 44. & 45. & 86. Ludou. in sum. tom. 1. cap. 219. num. 17. in 2. edit. Azcued. l. 1. num. 1. lib. 1. nouæ Recopilat. & ibi Matienf. Gloss. 6. verbo Claudit. num. 3. in fine, & Gloss. 7. num. 2. Ceuall. d. q. 604. num. 69. & 70. Saach. lib. 3. disp. 17. num. 4. Zambran. Hispal. in suis Direct. aureis c. 7. de Matrim. dub. 3. num. 2. fol. mihi 347. D. Gutierrez tract. de Matrim. c. 61. num. 4. cum seqq.

18 *Præsentè Parocho.*] Præsentiam hanc Parochi non tantum formalem, sed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligatur aduertentia actus, resolunt P. Ledesma. tract. de Matrim. q. 45. art. 5. Est secundum dubium, P. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 1. Lare. Cened. p. 1. & Canon q. lib. 1. q. 30. à num. 33. P. Egid. d. disp. 27. num. 44. Ludou. in sum. tom. 1. cap. 219. num. 17. in 2. edit. D. Gutierrez tract. de Matrim. cap. 69.

19 Valere Matrimonium, quamuis Parochus, & testes non presentes, dummodo intelligant consensum contrahentium, affirmat Salzed. ad Bern. cap. 73. vers. Tertio, Petr. de Ledesma. tract. de Matrim. d. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 2. vers. Quo supposito, Fr. Emmanuel Sum. tom. 1. cap. 219. num. 11. in 2. edit. Ceuall. d. q. 604. num. 70. P. Saach. d. disp. 39. n. 9. P. Rebello de Obligat. iust. p. 2. li. 2. q. 3. n. 4. D. Gutierrez

d. c. 69. num. 10. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. nu. 44. & n. 45. in fin. resoluit esse graue peccatum contrahere coram Parocho inuito, de quo etiam D. Gutier. d. c. 69. num. 13.

¶ Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus sit, affirmant Salzed. d. cap. 73. vers. Terriò licet, & vers. 5. dub. Azued. l. 1. n. 39. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Cenal. d. quæst. 604. à n. 66. P. Rebello d. l. 2. qu. 8. num. 4. P. Henric. in Sum. lib. 11. c. 3. §. 1. in fine, P. Sanch. l. 3. disp. 39. n. 10. Spin. d. gl. 15. n. 48. & 49. D. Guttier. d. c. 69. n. 3. vbi dicit Illustrissimos Card. decidisse in hæc verba: Parochum veid intelligi adhiberum, etiam si ex alia causa vocatus sit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam decisionem in contrarium adducit Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 48. n. 35.

¶ An Parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, etiam non toleratus, valide assistat? Affirmant Per. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. Ceuall. d. q. 604. nu. 65. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 62. nu. 23. & cap. 66. num. 19. P. Henric. l. 11. c. 3. §. 4. & P. Sanch. lib. 3. disp. 21. P. Rebello d. qu. 9. nu. 9. P. Ægid. d. qu. 27. numer. 24.

¶ An Parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum administratione, vel specialiter ab Episcopo, vel eius Vicario admonitus fuit, ne aliquos Matrimonio coniungat, valide assistat? Affirmant Salzed. in pract. c. 73. vers. Primum igitur dubium, Ceuall. d. q. 604. n. 71. P. Sanch. l. 3. disp. 32. nu. 1. & 2. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 63. num. 25. Ledesm. in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. tract. 4. dub. 11.

¶ An Parochus delegatus, quem Episcopus constituit, & ad nuntium ipsius amoveri potest, & vicecuratus a Parocho propter statum in futurum valide assistat? Affirmat P. Rebello. d. l. 2. q. 9. num. 8.

¶ An Parochi vnus presentia sufficiat, quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Salzed. d. c. 73. vers. decimo quarto, in noua edit. Caualean. decis. 11. n. 21. p. 2. Spin. d. gl. 15. nu. 41. Ceuall. d. q. 604. nu. 16. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochus §. 1. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 62. n. 4. P. Henric. lib. 11. c. 3. §. 2. P. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. q. 131. num. 2. P. Ægid. d. tom. 2. disput. 27. num. 19.

¶ An Parochus valide assistat Matrimonio suorum Parochianorum extra suam Parochiam, sine licentia Parochi illius loci, in quo assistit? Affirmant Salzed. d. c. 73. vers. vndecimo, Spin. d. gloss. 15. nu. 42. P. Sanch. l. 3. disp. 19. nu. 8. & 14. P. Ægid. d. disp. 27. n. 22. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 62. n. 5. vbi nu. 10. resoluit, non tantum proprium Parochum, sed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio assistentem valide assistere extra Parochiam.

¶ Vel alio Sacerdote? Parochum, vel Ordinarium non posse concedere licentiam clerico non Sacerdoti assistendi Matrimonio, & si fiat, esse nullum resoluit Per. de Ledesm. in Sum. p. 1. tract. de Sacram.

Trid-
clara-
in b...
ca-

Matrim. cap. 6. concl. 4. vers. *Segue se lo segundo*, P. Sanch. lib. 3. disp. 27. num. 10. Ceual. d. q. 604. num. 58. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 6. num. 22.

ee An Parochus non Sacerdos valide assistat Matrimon. Affirmant Nau. conf. 30. sub tit. de sponsal. in 1. edit. & conf. 9. sub tit. de Clau. despons. in 2. edit. Veg. in Sylua li. 6. casu 119. in fin. Salzed. d. 670. Decimo quarto. P. Henric. in sum. lib. 11. cap. 3. §. 5. & li. 14. ca. 6. in fine, Fr. Emman. in sum. cap. 218. nu. 9. Per. de Ledesm. in tract. Matrim. qu. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. concl. 3. Ceual. d. q. 604. Zerol. in praxi Episcopali p. 2. verbo Parochus, vers. Tertio, Gual. de Juram. confirm. p. 1. c. 14. n. 13. in fine, & nouissimè tract. de Matrim. c. 62. à n. 16. P. Sanch. l. 3. disp. 2. n. 2. Latè Cened. pract. li. 1. q. 30. cum seqq.

ee De *ipsis Parochi*.] An Parochus excommunicatus, etiam interdictus possit valide dare alteri licentiam assistendi Negant Per. de Ledesm. in tract. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 4. & in tract. de Sacram. Matr. cap. 6. concl. 4. Ceual. d. q. 604. num. 120. P. Sanch. lib. 3. disp. 21. num. 6. ad finem, P. Ægid. d. disp. 27. num. 2. mant Naua. in cap. Placuit. de Pœnit. dist. 6. nu. 73. P. Henric. cap. 3. num. 5. & li. 13. cap. 7. §. 7. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 6. num. 24.

rr An autem Parochi delegati, quos Episcopi constituunt, autem ipsius amoueri possunt, & vicecurati à Parochis propriè instituti, possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimon. concedere, agit latè per conclusiones Pat. Sanch. lib. 3. disp. 21. quem se remittit D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 6. num. 24. Curis qui subdunt alicui Parocho proprietario, an possint dare licentiam alij Sacerdoti, vt assistat Matrimonio contrahendo, nouissimè Zambran. Hispal. in suis Aureis decision. ca. 7. de Matrim. dub. 1.

vv Seu Ordinarij.] Cõprehendere Vicarium generalem asserunt Per. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matr. c. 4. concl. 4. dub. 17. P. Henric. li. 11. cap. 3. n. 4. P. Sanch. li. 3. disp. 29. n. 18. Guttier. Canon. lib. 19. nu. 13. cum seqq. & l. b. 3. tract. de Matrim. cap. 66. nu. 12. cum seqq. & cap. 69. num. 9. cum seqq. Cõprehendere habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, affirmant Per. de Ledesm. d. dub. 17. P. Henric. d. cap. 3. n. 4. P. Sanch. lib. 3. disp. 27. num. 6. P. Ægid. d. disp. 27. nu. 17. D. Guttier. tract. de Matrim. cap. 66. num. 1. Cõprehendere Archiepiscop. in Diœcesibus suorum suffraganeorum cum actu visitat. uentur P. Henric. lib. 9. cap. 30. nu. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. nu. 3. & 4. P. Soat. tom. 4. disp. 25. sect. 1. nu. 14. d. disp. 27. num. 17. Et posse extra actum visitationis concedere licentiam iniuste denegatam per Episcopum suffraganeum, asserunt Per. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matr. concl. 4. dub. 17. vers. *tercerro*, Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 66. num. 1. Cõprehendere

legatum respectu provinciae suae legationis, asserunt P. Sanch. d. disp. 27. n. 16. vers. Septimò, Guttier. Canon. li. 1. cap. 10. & d. tract. de Matrim. c. 66. nu. 10. Comprehendere Capitulum de vacante, resoluunt P. Egid. d. disp. 27. nu. 17. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 5. Comprehendere deniq; Abbatem Ecclesiae nulli episcopo subiecta, referunt Pet. de Ledes. de Matrim. q. 45. ait 5. puncto 3. paulò ante dub. 4. concl. 3. P. Henric. lib. 1. c. 3. num. 4. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 6.

19 Licentia] An requiratur expressa, Affirmant Menoch. de Arbit. ca. 43. nu. 13 & 14. & cons. 188. n. 7. Pet. de Ledes. in sum. p. 1. de Sacram. Matrimo. c. 6. concl. 4. dub. 14. P. Henric. li. 1. c. 3. § 5. lit. V. Ceuall. q. 604. n. 114. Pet. Cened. Pract. & Canon. li. 1. q. 30. n. 79. in fin. Gon. al. a. reg. 8. Cancell. glos. 47. n. 52. ubi asserit sacram. Card. Congreg. in hac verba decidisse: Non sufficit tacita licentia, quae resultat ex tolerantia, requiritur verò vel commissio generalis, ad administrandum Sacramenta, vel, si hæc absit, expressa, vel specialis licentia.

20 An licin scriptis proferenda? Negant P. Henr. d. § 5. lit. Z. P. Sanch. d. disp. 27. n. 10. Cened. d. q. 30. n. 80.

21 An debeat actum præcedere? Affirmant Cened. d. q. 30. num. 78. P. Egid. d. q. 27. n. 31.

22 An requiratur vt non sit reuocata facultas concessa? Affirmant P. Sanch. li. 3. disp. 36. num. 9. Pat. Egid. d. disput. 27. num. 32. vers. Sextò, resoluentes etiam licentiam non censi sufficienter reuocatam, nisi in quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per literas significatas.

23 An licentia meru, vel dolo obtenta valeat? Affirmant, nisi dolus sit circa substantiam, Pat. Sanch. lib. 3. disp. 39. nu. 13 & 14. P. Egid. d. di. 27. n. 17. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. n. 14. & 15.

24 Vtrum Sacerdos debeat credere dicentibus se habere veniam à Patro, vt possit coram ipso contrahere, Negant, nisi certa signa asserant P. Sanch. li. 3. disp. 37. n. 2. P. Egid. d. disp. 27. n. 39.

25 An incumbat onus probandi asserenti licentiam proprij Parochi contrahendo Matrimonio requisitam non interuenisse, quando contra eam opponitur à tertio. Affirmat Mascari de proba. concl. 982.

26 *Et duobus, vel tribus testibus*] Vide Pet. de Ledes. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. ca. 4. concl. 5. P. Rebello de Obligat. iustitiae, p. 2. li. 2. q. 8. n. 7. cum seqq. P. Egid. de sacram. tom. 2. qu. 27. num. 41. concl. 1.

27 An requirantur rogati, negant Greg. li. 1. verbo *Sin testigos*, tit. 3. q. 2. Henric. li. 1. c. 3. § 9. P. Sanch. li. 3. disp. 141. nu. 7. Cald. Pereira de impetione, & vendit. ca. 6. num. 22. Guttier. d. tract. de Matrim. ca. 55. in fine.

28 Quid si vi deenti, & repugnantes interfuerint. Vide Ceuall. d. q. 604. n. 114. P. Sanch. li. 3. disp. 39. n. 9. Pat. Egid. d. q. 27. n. 44. Pet. Cened. Pract. & Canon. qu. li. 1. q. 30. nu. 108. ad finem.

¶ An

1. Trid-
clarat.
in b...
ca.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

118 An requirantur omni exceptione maiores? Negant. et infames, excommunicati, parentes, consanguinei, serui, fœminæ; dummodo habeant vsum rationis, Spin. in Speculo gloss. 15 princ. n. 46. P. Henric. d. 5. 9. Petr. de Ledefm. in trid. q. 45. art. 5. puncto 3. post 4. dub. vers. Conclusio in sum. tom. 1. c. 2. 19. nu. 18. in 2. edit. P. Sanch. li. 3. disp. 41. 1. 1. seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimonium. §. 14. C. 904. num. 84. Cened. d. q. 30. nu. 109. P. Rebello. d. sect. 8. nu. d. q. 27. 41.

¶ Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit. Vide Juram. confi. m. p. 1. c. 51. n. 22. cum seqq. Perez tit. 1. lib. 5. Omenoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 1. n. 102. Cened. ad Decret. 3. Fr. Emm. in qu. Regul. rom. 3. q. 54. ar. 6. vers. Primum. Cald. in l. Si curatore. verbo. Cum non absimilis n. 22. vers. Extremissime de Empt. c. 30. n. 17. D. Barthol. p. 2. ff. soluto Matrim. nu. 84. P. Azor. Insti. Moral. p. 2. lib. 5. cap. 2. col. 529. Par. disp. 46.

¶ Si circa Cardinal. congr. ita censuit. Qui sine testibus clandestine contrahunt, licet eodem decreto dicatur sic contrahendum. non tamen manent inhabiles ad contrahendum inter se, vel cum alijs, si seruent Concilij formam. Rebel. d. sect. 8. n. 9.

¶ Et huiusmodi contractus irritos. Et nullos esse deest. l. 1. claudens in n. 11. Negant Nauar. in Man. c. 5. num. 1. vers. Secundò circa prædicta dubitatur, tit. 1. li. 5. Ord. Sanch. in l. 73. vers. Nono illud, Guttier. Canon. lib. 1. c. 18. nu. 1. plures Doctores nouissime tract. de Matrim. c. 4. Veg. p. 1. casu 20. vers. Nota que si solamente, Spin. in Speculo restit. Segur. in direct. iudicium p. 2. c. 15. nu. 1 & 4. Petr. de Ledefm. de Matrim. qu. 45. art. 5. vers. 2. punctum, dub. 4. Ceual. d. q. 124. P. Henric. li. 1. c. 5. n. 8. P. Sanch. lib. 1. disp. 12. Cened. p. 1. qu. lib. 1. q. 21. n. 9 & q. 30. nu. 20. cum seqq. D. Mart. de iur. c. 11.

¶ An verba de presenti inter puberes prolata clandestine constituunt Matrimonium clandestinum, habeant vim iuramentum & vitia obligent? Affirmant Barthol. à Ledefm. de Matrim. 18. fol. 1284. Orix in sua sum. cap. 16. de Matrim. in fine, Veg. sum. casu 120. & li. 4. casu 264. P. Henric. li. 1. c. 5. §. 4. P. Rebello. 2. qu. 9. nu. 7. P. Egid. de Sacram. & Cenfur. tom. 2. d. sp. 21. d. præcipue num. 47. Cald. Pereira de Empt. cap. 3. nu. 10. in Nauar. confi. 1. n. 3. sub tit. de Sponsal. in 1. edit. & confi. 1. nu. 1. Clandest. desponsat. in 2. edit. Azueved. l. 1. nu. 23. 33. & 56. nu. 1. Recop. Petr. de Ledefm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 1. 4. concl. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 7. concl. 6. d. gl. 15. princ. n. 78. Ceual. d. q. 604. n. 79. P. Sanch. li. 1. disp. 41. de Iuram. confi. m. p. 1. c. 51. à nu. 28. & nouissime tract. de Matrim. per totum, Trui. d. c. 9.

An Matrimonium clam contractum, absq; Parocho, & testibus, in locis, vbi nunquam fuit publicatum Concil. Trident. vel vbi nunquam fuit receptum, vt in quibusdam Galliaë partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum sit? Affirmant Per. de Ledesin. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. ca. 6. concl. 4. dub. 5. Ceuill. d. 604. nu. 143. P. Sanch. li. 3. disp. 18. n. 1. P. Rebel. d. li. 2. quæst. 7. sect. 3. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 61. nu. 12.

[Arbitrio ordinarij.] An vltra pœnam arbitrariam imponenda sit nœnalis suspensio, de qua in c. fin. de Claudest. desponsat? Affirmant, dicentes illam correctam non esse per Concilium in præsentis Sæculi. in pract. c. 73. §. Octauo non est obliuioni. Veracruzin in Appê. d. Specul. coniug. dub. 11. in fin. Fr. Emma. ca. 221. nu. 4. in 2. edit. Per. de Ledesin. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. ca. 6. concl. 4. dub. 16. P. Egid. de Sacra. & Censuris tom. 2. lib. 27. nu. 84. Negant. Matiens. l. gloss. 7. nu. 7. in fine, tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. P. Sanch. li. 3. disp. 48. à nu. 3. eum sequentib. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 75. n. 14.

Vt coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiantur, in eadem domo non cohabitent. Vide Confit. Conimbr. §. tit. 9. fol. 35. & Confit. Portuen. l. tit. 10. vers. Amœsta, P. Egid. de Sacra. & Censuris tom. 3. disp. 27. à nu. 71. P. Rebel. de Oblig. iust. p. 2. li. 2. qu. 7. nu. 2. An sit peccatum mortale consummare Matrimonium ante Excelsæ benedictiones? Negant Nau. in Mar. c. 12. nu. 83. Couar. de Sponsalib. p. 2. c. 7. §. 2. nu. 2. Viuald. in Candel. aureo p. 1. de Matr. nu. 34. Victor. in sum. de Matr. n. 267. Ludou. Lop. p. 2. instruct. confici. de Matr. c. 39. vers. Deinde disceptari solet Perez lib. 1. vers. Quæri peccat, tit. 1. lib. 3. Ordin. Matiens. tit. 1. in Rub. gloss. 1. nu. 98. li. 5. nouæ Recopil. Per. de Ledesin. de Matrim. qu. 45. art. 3. puncto 3. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacra. Matrim. c. 6. concl. 7. prope finem, Spin. in Speculo l. 2. §. 13. princ. n. 18. Cened. practicarum, & Canon qu. lib. 1. q. 30. prope finem, & ad Decret. collect. 49. n. 3. P. Henriq. li. 11. de Matrim. cap. 5. §. 7. in fine, P. Sauch. lib. 3. de Matrim. disp. 12. P. Rebello d. qu. 7. num. 2. nouissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. ca. 48. num. 3. & c. 106. nu. 13.

Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch. lib. 7. de Matr. disp. 82. n. 6. P. Egid. de Sacra. & Censuris, tom. 2. disp. 27. cap. 7. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. n. 11. & 12.

Statuitur benedictionem à proprio Parocho. IV. de Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. cum seqq.
An sufficiat, quod Sacerdotalis benedictio ab vno Parocho videlicet mulieris detur? Affirmant melius iudicantes, quod semper requiratur Parochus mulieris, Fusc. de Vist. lib. 2. cap. 3. nu. 21. vers. Benedictionem tamen, Caualean. p. 2. decis. 12. à nu. 21. Ceval. Cõm. m. arum contra comm. qu. 604. nu. 148. Cened. ad Decretal. collect. l. 2. nu. 8. P. Sanch. lib. 7. disp. 82. n. 4. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. nu. 8. & 9.

1. Trid.
clarat.
in obliu.
pecc.

¶¶¶ An secundæ nuptiæ sint benedicendæ: V. de Menoch. casu 417. nu. 2. Cou. de Sponsal. p. 2. c. 8. §. 11. nu. 2. Perez. l. 1. de & aliâ pœna, ti. 1. lib. 3. Ordinam. Mozzi. de Contract. b. n. de cap. de naturalibus Matr. nu. 10. Cened. ad Decret. collect. 4. P. Sanch. d. disp. 82. nu. 17. cum seqq. latè D. Guttier. d. tract. de c. 106. à nu. 14.

¶¶¶ Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.] Quod si episcopi, Episcopi, & similes iurisdictionem Ordinariam in suis Diocœsibus, necnon & eorum Vicarij generales potestatem concedere impartendi benedictiones nuptiales suis resoluit Guttier. d. tract. de Matrim. c. 96. n. 7.

¶¶¶ Quacunque consuetudine etiam immemorabili, &c.] P. Sanch. li. 7. disp. 82. n. 18. cum seqq.

¶¶¶ Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.] Vide in sum. lib. 13. cap. 38. §. 2. in fine, lit. E. & cap. 39. §. 3. lit. C. de c. 106. &c.

¶¶¶ Sive regularis.] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipso iure impositam per Clem. 1. de privileg. Affirmant dicitur non esse sublatam per Concilium in præfenti, Nauar. de c. 106. de pœnis in 1. edit. n. 7. & conf. 10. sub ti. de Const. in 2. edit. d. disp. 48. nu. 8. & seq. li. 3.

¶¶¶ Sine illorum Parochi licentia Matrimonio coniungens, &c.] Cedens assistendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam inordinantem; Vide P. Sanch. l. 3. disp. 49. per totam; Guttier. d. tract. de Matrim. c. 75. n. 18.

¶¶¶ Aut benedicere.] An Sacerdos benedictionem secundæ impertiens, in casu non permissio, incurrat suspensionem? Affirmant Per. de Ledesin. de Matrim. q. 63. art. 2. ad finem. Per. vers. Intelligas, Fr. Emman. tom. 1. sum. c. 241. in fin. in 2. edit. riq. li. 11. c. 6. §. 3. in fin. P. Sanch. d. disp. 82. nu. 27. D. Guttier. de Matrim. c. 106. à num. 16.

¶¶¶ An us fuerit.] An excuset à suspensione quælibet irregularitatem crassa? Affirmant, dummodo non sit ita crassa, ut inordinantem; P. Sanch. l. 3. disp. 48. n. 7. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. à num. 16.

¶¶¶ Ipso iure suspensus maneat.] A qua suspensione non solentur, sed etiam eius Vicarium generalem posse absolueret; P. Sanch. li. 3. disp. 52. n. 4. Guttier. c. 75. nu. 25.

¶¶¶ Habeat Parochus librum, &c.] Vide Const. Concilii, p. 9. Nau. in Man. c. 22. n. 69. vers. Quinto quoddam Parochus, &c. n. 2. ti. 1. lib. 3. nouæ Recop. Ceual. Com. contra eorum q. 4. Pat. Hentig. in sum. li. 11. cap. 7. §. 4. Pat. Rebell. de Oblig. li. 2. qu. 7. n. 6. P. Aegi. d. disp. 27. n. 74. Thom. Valaf. to. 1. alleg. 72. n. 106. P. Sanch. l. 3. disp. 15. n. 22. vbi resolut. quod ad solemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem vitandæ lites, obligant sub mortali, sequitur P. Valer. Reg.

fori p. n. li. 31. n. 2. 42. vers. Vltimum, nouissime D. Guttier. d. tracta. de Matrim. c. 60. n. 9.

Si peccata diligenter confiteantur. Vide P. Rebello d. q. 7. n. 1. Petr. Ledesin. in summ. p. 1. de Sacram. Matrim. concl. 2. a. vers. Digo lo quarto, c. 2.

Si qua prouincia, &c. Vide Cened. ad Decret. collect. 58. n. 6. Post trigesima dies, &c. Quod ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonij, etiam ignorantes, resoluit post Medin. Henric. Pet. de Ledesin. Sanch. li. 3. dis. 17. n. 10. ad fin. Guttier. de Matrim. c. 61. n. 11.

CAPVT II.

Determinantur persone inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo aut confirmatione.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1. Volens itaq; sancta Synodus huic incommodo prouidere, & 2. a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit vt vnus tantum siue &c. vii. siue mulier, iuxta sacrorum a canonum instituta, vel ad summum 3. vnus & vna 4. baptizatum, de x &c. Baptismo suscipiant; 5. tuer quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq; a patrem, ac matrem tantum b spiritualis c cognatio contrahatur. Parochus, v antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciliciter, 7. quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel 8. eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro x eorum nomina describat; doceatq; eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusari valeant. Quod q si alij, vltra designatos, baptizatum c tetigerint, & cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: c constitutionibus, in contrarium factis, non obstantibus. Si r Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniantur.

a Ea

a c. non p. surto de cof. dist. 4. &c. quamuis de cognat. spir. in 6.

b c. super quibus, c. pythacium, & c. fi. 30. q. 3. c. 1. c. super eos sero per tot de cogn. s.

c c. quamuis de cogn. spir. in 6.

Trid-
clava-
...
...
...

*a d. Con. Mo-
guntiacum
c. 55. c. 2. 30.
q. 1. c. 1. de
cogn. spirit.
in 6.*

a Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq; patrem matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus & inter personas huius spiritualis cognationis impedimentis non sublati.

DECLARATIONES.

1. *Volens itaque.*] Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi per personas, quæ nominantur hoc decreto.

2. *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*] Bulla declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto vel contracturo ante Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium Matrimonium, indiget dispensatione: unde valet Matrimonium inter filium & matrem, & baptizatum absq; dispensatione etiam post publicationem Concilij: & S. D. N. Greg. XIII. dubitans, an declaratoria illa revocata, quia regula, respondit non videri revocatam, quæ est legis declaratoria, quam regula.

3. *Vnus & una.*] Episcopus non potest concedere licentiam duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptizato accipiant.

4. *Baptizatum de Baptismo suscipiant.*] Procurator non potest cognationem spirituales sibi, sed mandanti. Hinc est, quod si quis, qui sit viri, & alter qui sit Procurator mulieris, baptizatum de fonte suscipere possunt, sed non duo viri, vel una mulieres, quæ tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel loco viri.

5. *Inter quos & baptizatum.*] Inter maritum & uxorem baptizatis; & baptizatum baptizatiq; patrem & matrem, & quædam alias personas, tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, baptizati, in Concilio Tridentino nominati non expressis, Matrimonium non diffinitur, nec eius usus, saltem ex hoc capitulo diffinitur. Ea quoque cognatio quæ erat inter levatum & filium, nullam est impedimentum, idem in filio baptizanti, & levantis.

6. *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas Concilij Trident. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, & contracta dissolventa.

Qui in Ecclesia dumtaxat fuit presens ei qui domi fuerit baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt levate solæ levantis nullam cognationem spirituales cum eo contraxit. Itaque si tunc Ordinarius, ut si legitimis probationibus comprobatur

filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. *Infi. hoc. c. s. Cognationem.*

7 *Quem vel quos elegerint.* Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem si non constet, quis prius tetigerit & plures sint electi vel nullus: si verò unus est electus, ille tantum contrahit.

8 *Cognationem spiritualem nullo pacto contrahant.* Idem dicendū, si assiterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui leuauit à sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus: quod si plures sunt designati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem qui tetigerunt, puni to tamen Parocho, *c. vlti. de cognat. spirit. in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater nō tangat infantem, donec compater (postquam est infans baptizatus, & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaq; dicta commater non tangit baptizatum, donec (vt præfertur) baptizatus leuatus est à fonte baptismali: dubitabatur ergo an attentis præmissis, dicta commater contraheret cognationem spiritualem cum ipso infante, & illius parentibus, ex supra gestis, & assistentia in dicto actu vt commater nominata, ad ipsum effectum: & ne desuper dubitari contingat, supplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis huiusmodi. Ipsa verò Congregatio Concilij censuit, mulierem, quæ assistit infanti, & iam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

REMISSIONES.

Vide Galleg. in speciali tracta. de Cognatione spirituali. Cou. de Sponsalib. p. 2. ca. 6. §. 4. Nau. in Man. c. 22. num. 37. & n. 140. Fr. Ludou. Beiam. respon. casuum conscientia p. 2. casu 16. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 226. Par. Sanch. de Matr. lib. 7. disp. 54. P. Henric. in sum. l. 12. c. 11. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. li. 3. q. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 31. nu. 148. cum sequent. P. Egid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 32. à nu. 21. cum multis sequenti. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Baptismo c. 13. & de Sacra. Matrim. c. 17. nouissimè D. Gurtier. tract. de Matrim. ca. 100. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1224.

Verum, qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad eius instructionem? Vide Saa verbo Baptismus, n. 17. P. Egid. de Sac. tom. 1. q. 67. ar. 8. qui resoluunt, quod nati inter Christianos communiter satis instruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur, secus si nati sint inter infideles.

B b

8 An

Trid-
claua-
no dicitur
ca.

¶ An Cognatio spiritualis à viro contracta, eò quod aliquando nuerit in Bapt. vel Confirmatione, transfundatur ad vxorem, & contra? Negant Tolet. in sum. lib. 7. ca. 4. nu. 5. Matienl. in Rub. gloss. 1. n. 168. lib. 3. noue Recopil. Per. Ledesim. de Matrim. q. 1. 2. vers. Conclusio sit, & d. cap. 17. concl. 6. dub. 3. P. Soar. p. 3. q. 67. 2. vers. Secundo explicat, Fr. Emma in sum. tom. 1. cap. 226. notab. 1. in 2. edit. P. Sanch. lib. 7. disp. 54. n. 11. P. Valer. Regim. de forip. c. 1. lib. 31. nu. 149. Pat. Egid. de Sacra. & Censur. to. 1. disp. nu. 24. vers. inter foeminam.

¶ An hæc Cognatio contrahatur inter ipsosmet paternos, & si vir, & foemina sint simul patrini, an impediatur inter se? Negant Ludou. Lop. in instructor. conscien. p. 2. cap. 51. de Matrim. col. 2. Veg. tom. 1. sum. ca. 33. casu 40. Galleg. de Cogn. Spirit. num. 8. P. Sanch. lib. 7. dif. 54. num. 12. Fr. Emma. & Pat. Soar. p. 3. q. 67. 2. vers. ximè.

¶ An per procuratorem, vel Nuntium specialiter destinatum trahi possit hæc Cognatio? Negant Couar. de Spons. p. 2. ca. 2. nu. 6. P. Henric. li. 12. c. 11. n. 4. P. Sanch. lib. 7. disp. 59. n. 4. P. Rebello d. q. 6. n. 12. P. Valer. Regim. li. 31. n. 156. Candel. aure. p. 1. de Matrim. 160. Affirmant Saa in Aphorismis verbo Matrimonium, & de Matrim. n. 39. P. Egid. d. disp. 32. n. 40.

¶ *Sus vir sine mulier.* An religiosi in vtroq; sacramento possint susceptor? Negat, quia prohibetur in c. non licet, de consec. P. Rebello d. q. 6. n. 10. vbi id declarat, modo qui confirmatur etiam Religiosus, de quo etiam P. Valer. Regim. d. lib. 31. nu. 179. Quarta, resoluens esse veros paternos, si quem in Baptismo Confirmat. suscipiant.

¶ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione paternus esse possit? Negant P. Rebello d. q. 6. n. 6. d. q. 32. n. 25. Per. de Ledes. d. c. 17. concl. 7. P. Val. Regim. d. lib. 31. nu. 179. vbi etiam resoluit hæreticum, quia insignitum caractere baptismi, posse esse verum paternum.

¶ An si Petrus suscipiat filium Paulæ adhuc infidelis, & hæc baptizetur, possint validè contrahere? Negant Syluest. verbo 8. q. 7. dicto 12. Angel. & Rosel. quos refert, & sequitur P. Sanch. lib. 7. disp. 32. n. 27. Per. de Ledes. concl. 7. dub. 1.

¶ An infans possit esse susceptor? Negat Sayr. decis. 1. de Cognat. vbi secus dicit in doli capace, Petr. Ledes. d. concl. 7. dub. 2. Ledes. d. concl. 7. dub. 2. Affirmat Aloy. Ricc. d. collect. 124. nu. 1.

¶ *Vel ad summum vnus, & vna.* Vide Balb. deci. 99. Quid si patrini admittantur, an omnes contrahant Cognationem? Negant Sayr. decis. 4. de Cognat. spirit. An Episcopus possit dispensari duo viri loco viri, & mulieris, vel è cont. Negant Zerol. in par. p. 1. verbo Baptism. §. 4. P. Sanch. lib. 7. disp. 57. n. 7. Rebello d. q. 6. n. 12.

ſuſt. p. 2. in Appendice ad lib. 4. n. 89. P. Valer. Reg. d. lib. 31. num. 154.
* De Baptiſmo.] Vtrum hanc Cognationem contrahat, qui alium
ſuſcipit in Baptiſmo non ſolemni? Affirmat poſt Nau. Sa & Candel.
Egid. i. diſ. 32. n. 39. concl. 5. vbi declarat, ſi id faciat vt munus ſuſci-
ptoris obeat, ſecus ſi id ſolum faceret, vt paer commodius poſſet bap-
tizari. Vide P. Sauch. lib. 7. diſp. 57. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim.
c. 100. num. 7.

2. An cum infans urgente neceſſitate domi baptizatur ſine cęrimo-
nijs, & poſtea in templo eadem cęremoniæ adhibentur, illic contra-
hatur Cognatio à ſuſcipiente, non autem hic? Affirmant illic contra-
hatur, vbi ſcilicet, confertur Sacramentum, non autem hic, vbi ſolum-
modo confertur Sacramentale. Nau. in Man. c. 12. n. 40. P. Valer. Re-
g. d. lib. 31. num. 154. verſ. Secundum.

3. Baptiſmus aique patrem, ac matrem.] An debeant eſſe carnales, ſive
legitimi, ſive illegitimi? Affirmant Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 7. n. 12.
P. Sauch. lib. 7. diſp. 54. n. 16. P. Valer. Reg. d. l. 31. num. 150. verſ. Cę-
terum.

4. Parochus antequam ad Baptiſmum, &c.] Vide Zerol. in praxi
Epiſc. p. 1. verbo Baptiſmum, §. 7.

5. Velos tantum ad illum ſuſcipiendum admittat.] Vtrum ſi Paro-
chus, ex his, quos parentes designarunt, vnum ſolum admittat, am-
bique nihilominus infantem ſuſcipiant, contrahat repulſus à Paro-
cho Cognationem? Affirmat P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit. l. 31.
num. 53.

6. Si Parochus non admittat designatum à parentibus baptizandi,
& alium eſſe in Eccleſiam ingredientem vocauerit, vt baptizatum
pœnitentiam ſuſciperet, ac tangeret, an cum eo contrahatur ſpirituális
Cognatio? Affirmant Fr. Ludou. Beja p. 2. caſuum conſcientiæ caſu
2. verſ. Alterius, vbi à princ. prædicti caſus probat Parochum in hoc
caſu peccare mortaliter.

7. Et in libro eorum nomina deſcribat, &c.] Si in libro curati ſint de-
ſcripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum
ſit verus compater, an ratione incertiudinis prohibeantur ſine di-
ſpenſatione Matrimonium contrahere inter ſe? Affirmat Stephan.
Orat. diſcept. forenſ. c. 30. num. 9.

8. Quod ſi alij ultra designatos, &c.] Quid ſi nulli patini designen-
tur, an omnes ſuſcipientes contrahant Cognationem? Negant Gal-
leg. de Cognat. ſpirit. cap. 12. à numer. 9. Veg. tom. 1. ſum. cap. 33. caſu
40. in ſin. Fr. Emman. tom. 1. ſum. cap. 226. num. 1. notab. 3. in 2. edit.
P. Sauch. p. 3. quaſt. 67. art. 8. ad ſin. P. Sauch. lib. 3. diſp. 57. numer. 12.
Affirmant dicentes in hoc non corrigi cap. ſin. de Cognat. ſpirit. in
per text. in præſenti, Naqar. in Man. cap. 22. num. 39. Iacob. de Graf-
ſ. par. 1. lib. 2. cap. 85. numer. 4. Petr. de Ledesm. de Matrim. quaſt. 56.
art. 3. verſ. Eſt aliud dubium annexum, & in ſum. part. 1. de Sacram.
Matrim. cap. 17. concl. 6. dub. 2. Philarch. de officio Sacerdot. tom. 1.

Trid-
clavai-
...
...
...

p. 2. lib. 2. ca. 11. Vivald. in Candel. aureo rit. de Sacram. p. 1. videt
 pulmo num. 70. Emma. Saa in sum. verbo Matrimonium, rit. de
 ped. dirim. num. 5. vers. Cognatio spiritualis, Pat. Aegid. de Sacram.
 censur. tom. 2. disp. 32. num. 37. P. Henric. lib. 2. cap. 11. § 3. Pat. Rota
 de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 6. num. 5. & in Appendice ad lib. 4. 227.
 P. Valer. Reginal. d. li. 31. num. 152. vers. Secundum, qui duo potest
 affectum sacre Congregat. Cardinales in hæc verba respondit
 plures suscipiunt, omnes contra un. Cognationem, si plures
 lecti, vel nullus, si unus est electus, ille tantum contrahit.
 ¶ *Teigerint.*] An talis sit de substantia ita ut eo deficiente
 paternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. dec. 146. p. 1.
 decis. 146. p. 1.

¶ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Vtrum Parochus
 mortaliter, si eius culpa plures adhibiti, aut designati sint? Aff.
 P. Aegid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 07. art. 7. n. 59. Negat
 lib. 7. disp. 57. num. 6.

¶ *Ac tenentem non egredietur.*] An vnus tantum, vel vnus in
 matione debeat esse susceptor? Affirmat P. Rebello d. quæst. 6. n. 1.
 Negant resoluentes etiam omnia suprad. ita perinde procedit
 Confirmatione, ac in Bapt. smo, P. Sanch. l. 7. disp. 57. num. 1. P.
 Reginal. d. li. 31. num. 152.

¶ *Omnibus inter alias personas huius spiritualis Cognationis
 mentis omnino sublatis.*] An per hæc verba censetur sublata
 chisus, seu Cognatio quædam spiritualis, nata ex Catech.
 Baptizati? Affirmant Pat. Sanch. lib. 7. disp. 10. P. Valer. Reginal.
 num. 190. Pat. Rebello d. p. 2. l. 3. q. 18. num. 20. cum seq. Valer.
 Ledesm. d. c. 17. concl. 5. dub. 1. & concl. 6. dub. 4. Gutier. d. 1.
 de Matrim. c. 84. per totum.

CAPVT III.

Breue est, non summatur.

a. § &c. **I**ustitia publica honestatis impedimentum, vbi
 alia 2. quæcumque ratione valida non erunt,
 Synodus prorsus tollit, vbi d. e. &c. autem valida fuerint
 num. gradum non excedant: quoniam in vltioribus
 dibus iam non potest huiusmodi prohibitio ab
 spendio obseruari.

DECLARATIONES.

¶ *Iustitia publica honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur
 tum in sponsalibus de futuro, secus si Matrimonium fuerit

sum per verba de presenti, ut declaravit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam huius Decreti retrahitur, pro ut supra in precedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit. Ita declaravit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

Quacunque ratione valida non erunt.] Si sponsalia solvuntur de consensu, Congregatio censuit esse invalida.

Primum gradum.] Facultate huius Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In iustitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba, *promitto te ducere in uxorem, si factis denunciationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex Matrimonio contracto per verba de presenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, estque fortius & maius vinculum, quam impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro.

REMISSIONES.

Vide Enman. tom. 1. sum. cap. 234. num. 4. in 2. edit. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 16. Petr. de Ledesin. de Matrim. q. 55. art. 4. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 15. concl. 9. cum seqq. & c. 16. per totum, Par. Henric. in sum. lib. 12. cap. 10. §. 2. P. Rebello de Obliga. iustit. p. 2. lib. 3. q. 14. & in hoc lib. 4. in Appendice num. 97. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. cap. 18. numer. 126. cum seqq. P. Egid. de Coniug. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. num. 58. cum sequentibus, P. Sañch. de Matrim. lib. 7. disp. 68. num. 10. cum seqq. nouissimo D. Guttier. tract. de Matrim. cap. 103.

Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pij V. in Motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostolice tenore presentium declaramus & definimus, Decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in Matrimonio, sic (ve præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat, refert Nau. in Man. c. 22. n. 57. P. Henric. d. cap. 10. §. 2. Valent. p. 4. disput. 10. q. 5. puncto 3. P. Sañch. lib. 7. disput. 70. num. 5. P. Rebello de Obliga. iustit. p. 2. lib. 4. in Append. num. 98. P. Valer. Reginald. d. l. 31. num. 128. P. Egid. d. tom. 2. disp. 32. dub. 5. num. 70. concl. 3.

Sacra Cardinalium congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de presenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanere

Trid-
clava-
naca

tamen impedimentum hoc vltioris gradus, refert Pat. Rebello Appen. n. 106. & Guttier. d. c. 103. n. 24.

¶ Vbi autem valida fuerint. Vide P. Rebello d. quæst. 14. num. 2. & Aegid. d. disput. 32. num. 61. vbi resoluit, ex sponsalibus, aut Matrimony metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à destituto conscientiatione contractis, ideoque inualidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum iura contracta, qui deficit legitimus consensus, qui debet in contractum personam ferri, & P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 127. Guttier. d. c. 103. num. 18.

¶ An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionate aduentum conditionis? Negant ob defectum consensus, quod sponditur vique ad eundem aduentum, P. Sanch. l. 7. disput. 69. P. Valer. Reginald. d. l. 31. n. 129. P. Aegid. disput. 32. n. 61. Pet. de Ledesma d. c. 103. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. c. 103. num. 19.

¶ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. l. 7. disput. 68. n. 21. P. Valer. Reginald. d. l. 31. n. 129. vers. Aduerte quinto, vbi secus resoluendum putat, si ijdem filij consenserint, siue expressè, siue tacite, si parentes fuerint, nec cum iam essent doli capaces, contra dicitur de Pet. de Ledesma d. c. 16. concl. 3. dub. 2.

¶ An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunque ratione, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmat Nauarr. Man. c. 22. n. 57. P. Aegid. d. disput. 32. num. 69. P. Valer. Reginald. d. l. 31. n. 127. vbi n. 70. vers. Excipe, resoluit, matrimonium clandestinum cum habeat rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia sponsalia.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

a c. quadam, & β & c. cum mulier seq. 32. q. 7. Et toto tit. de eo qui cogn. conj. vxo. sua.

PRETEREA a sancta Synodus, eisdem, & alij plurimis de causis adducta, impedimentum quod 1 propter affinitatem à ex fornicatione contractum ducitur, & matrimonium postea factum dirimit, aliter tantum, 2 qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, stringit: 3 in vltioribus verò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

Dispositio huius Decreti etiam retrahitur pro vt supra in precedentibus Decretis, cap. 2. & 3. de cognat. spir. & iustitia p...

honestatis dictum fuit, & ita etiam declaravit S. D. N. Gregor. XIII. de uoté hoc cap. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leuiter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cuius sororem postea duxit in uxorem, indiget dispensatione, & filij, quos ex tali Matrimonio procreauit, illegitimi sunt.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secundo gradu transuersali dispensatur ex causis ordinarijs in descendentibus, non nisi ex magna causa.

3 *In ulterioribus uero.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locum & comprehendit sponsalia per uerba de futuro contracta, ut censuit Congregatio.

S. D. N. Gregor. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censei impedimentum quoque superuenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est, ergo & illud quod solum impedit, ne is per quem contracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: propterea Concilium suscipit tertium & quartum.

REMISSIONES.

Vide Perez li. 8. Ordin. pag. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. num. 11. Veg. tom. 1. sum. cap. 34. casu 53. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 22. num. 4. in 2. edit. & quaest. Regular. tom. 1. qu. 63. art. 1. P. Henric. in sum. lib. 12. c. 10. §. 1. Sayr. in Clau. regia. li. 8. cap. 4. num. 6. Par. Sanches de Matrim. lib. 7. disp. 67. num. 4. cum seqq. Petr. de Ledem. de Matrim. q. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 1. P. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginal. in praxi fori poenitent. li. 31. nu. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19. n. 4. nouissimè D. Guttier tract. de Matrim. c. 99.

8 An affinitas iure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmat. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 15. nu. 9. P. Sanch. li. 7. disp. 65. n. 8. P. Aegid. d. disp. 32. nu. 49.

9 An Affinitas ex matrimonio orta sit restricta per Concil. in praesenti? Negant resoluentes hodie etiam dirimere matrimonium usque ad quartum gradum, sicut statutum erat in cap. Non debet, de Consang. & affinit. Vivald. in Candel. aureo tit. de Sacram. p. 1. ubi de Matrim. num. 197. Nauar. in Man. cap. 22. num. 43. Philarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. lib. 2. cap. 12. vers. Consanguinitatis, Lara in l. si quis à liberis, in princip. numer. 90. ff. de liberis agnos. Emman. Saa in sum. uerbo matrimonium, ut de imped. dirim. numer. 13. Perez lib. 5. col. 3. tit. 15. lib. 8. Ordin. Llamas p. 3. methodi curat. cap. 8.

B b 4 §. 19. To

Trid-
claua-
...
...
...

§. 10. Tolet. in sum. lib. 7. c. 11. numer. 4. Azueed. l. 7. num. 9. ut. et. in nouz Recopil. Bartholo. Ledesin. de Matrim. dub. 41. concl. 1. Valer. p. 4. disp. 10. q. 5. puncto 3. 11. Emman. tom. 1. sum. cap. 228. n. 4. 12. dicit P. Henricq. li. 12. c. 10. nu. 1. lit. H. Petr. de Ledesin. de Matrim. c. 6. pauld post princip. P. Rebello d. q. 15. nu. 6. D. Guierrez. de Matrim. c. 99. nu. 14.

§. Ex fornicatione] An ex omni copula illicita? Affirmant P. Sanch. li. 7. disp. 67. n. 7. P. Valer. Reg. in. d. li. 31. nu. 147. Pet. de Ledesin. c. 6. concl. 6.

§. In vltioribus vero gradibus, &c.] Vide motum proprium editum anno 1566. incip. ad Romanum. ibi: Declaramus, & archiepiscopo Apollonica decernimus, nullum hodie impedimentum contrahi, quominus in vltioribus gradibus huiusmodi, libere & licite matrimonium contrahi possit, refert P. Sanch. li. 7. disp. 67. n. 4. & 5. sine D. Guierrez. d. tract. de Matrim. c. 69. nu. 13.

CAPVT. V.

a. c. si s. pen. de elid. disp. c. lsm. vnic. de cof. & aff.

1 & 3 & c. Siquis intra a gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere presumpserit; idque eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit, 2. & spe dispensationis consequenda careat: idque tunc, si non Quod si ignoranter id fecerit, si quidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis: non enim dignus est, qui ecclesie benignitatem facile experiatur, 3. cuius sollemnitates præcepta temere contempserit. 4. Si vero, sollemnitates prohibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognouerit, cuius ille 5. probabilem ignorantiam habuit; dispensatio eius cum eo, & gratis dispensari poterit. 6. In contrahendo matrimonio vel nulla omnino detur dispensatio, vel 7. & c. idq. ex causa, & gratis concedatur. 8. In quocumque gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes pro publica cautela.

hs. sn. de imm. eccl. c. quia frustra, de usu.

DECLARATIONES.

Si quis intra &c.] Intra gradus prohibitos, qui se copulauerint carnaliter, sine tractatu & conditione Matrimonij, postea voluerint Matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari...

impedimento, & tacentes se carnaliter cognovisse: si obtineant ex aliqua causa non probata dispensationem, potest ea dici supreptitia, & sic nullam obtinuisse dispensationem, eo quod non narrauerint cognitionem carnalem.

2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum provenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento iustitiae publicae honestatis, ad quod prohibitio haec non se extendit. *Infra, hoc e. §. in secundo.*

Sic etiam indigent nova dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non praesentatis, vel (quia per nuncium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam) contraxerunt, & se carnaliter cognoverunt.

3 *Quasi ignorantes.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicatam confirmationem Concilij, quam denunciandi necessitatem in matrimonio, non servata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, ut ipsi dicunt, errore agentium ante Concilij Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.

4 *Si vero solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maij 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis ubi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimonijs, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quae soluitur ob expeditionem bullarum.

5 *Probabilem ignorantiam.*] Non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub pretextu ignorantiae decretorum Concilij, si haec ignorantia fuerit post Kalend. Maij Anni 1566. in supplicationibus autem non exprimentur Kalend. Maij, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum dispensari cum ijs, qui ignorant gradum, non clandestine post Concilij confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro ijs, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodum factis alijs proclamationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti. Pro ijs etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inveniuntur pariter conditionis, sicut & pro eo qui vult ducere in uxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordijs componendis contrahere volunt, visa fuerunt legitimae causa ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis profus. At in tertio maturius procedatur. *Supra, huius Sess. cap. 1. §. Qui contraxerunt.*

Idem servandum est quod in casibus supradictis, in ijs videlicet Matrimonijs per verba de futuro publicatis, praecedentibus aut subsequ-

sequitis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quae in nullis prouincijs vim habent Matrimonij contracti per ratiōem praesenti, dummodo huiusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclamata interuenientibus quibus supradictis actibus. Et si etiam de tertio gradu agatur, euit quod possint accipi componendae. Sed non possint cogi contraxerunt, ad petendam dispensationem etiam si Matrimonium esset consummatum, si nolent petere, & ambo uellent relinque, tunc saltem eorum.

6 *In contrahendis Matrimonijs.*] Cum dubitatur an contrahatur in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarij relinquitur ut credat illis testibus & probationibus, quae ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit, in sponsalibus seruandum.

7 *Idem ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset comparata in quarto tamen gradu.

S. D. N. ex vna sententia Congregationis respondit, dispensationem subrepticè obtentam non uideri, cum in supplicio libello fuerit de loci angustia; si modo verum est oratores, in eorum locis contrahendum est Matrimonium, viros, sibi non consanguinitatis conditionis, quibus nubant, inuenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent sententiam à Papa declarandi, quae sunt causae dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illae accipiendae. Causa uero dotis non tantum est iusta, ut cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dote non possit, pro cuius verificatione sufficit, si in eo loco, in quo habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum, quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilij antequam tamen illius confirmatio inueneret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc cap. §. 1. quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilij confirmationem, essent in gradu prohibito, & postea uolunt contrahere, non possunt absque causa dispensari. Causa idonea videtur conuersatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium praecedentium quid simile, praeter alias causas à iure receptas. Vicarius Episcopalis nihil potest accipere siue pro laboribus instruendo personam siue pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus in Sede Sancta Apostolica. *Supra, huius Sess. cap. 1. §. Qui contraxerunt in tertio.*

8 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declarauit intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis, Congregatio

men idem censuit in sponfalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium supra loqui de sponfalibus de futuro iuxta Bullam Pij Quinti, incipientem: *Ad Romanum*, sextum verò loqui de Matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendant De Matrimonio verò rato tantum, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure) est maius quoddam impedimentum quàm sine sponfalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate providebit singulis casibus.

Cum ijs qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilij confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerint ad Curiam, atque ceperunt agere pœnitentiam salutarem ipsi s impositam, videtur dispensandum esse, etiam si nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supra, hoc cap. 5. Intra gradus*, pro ijs, qui se carnaliter cognoverunt, prout ante solitum erat, eam ita expressione copulæ, et si non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas literas dispensationis, ante illarum præsentationem & Decretum Ordinarij, se cognoverunt nullis factis aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinatio, vt, si dicte literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quod oratores post impetratas literas se cognoverint, dispense cum eis: iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerunt coram Parocho habita noticia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur vt supra. Additur verò pœnitio Parocho qui non servata forma Concilij coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem grauior, si sciuit illos in gradu prohibito se amictu, nec literas dispensationis vidit.

Is qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuncio quòd literæ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognoverunt & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commissionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinaliù censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd literæ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superueniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediri Matrimonij validitatem.

Episcopus auctoritate ordinata non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

RE MIS-

Tridentina
de Matrimonio
1563

REMISSIONES.

Vide Pet. Aegid. de Coniug. de Sacrament. & Coniug. in disp. 31. à num. 42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 1. cum seqq. & num. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p. 2. lib. 3. num. 19.

8 An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinent dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, si subreptitij, & matrimonium postea contractum fuerit. Negant Nau. Conf. 1. quæst. 19. sub tit. de Constitut. & Coniug. Cognat. spirit. & Conf. 8. & 9. de Consanguin. & affina. Emman. verbo, Dispensatio, num. 10. Salzed. ad Bernard. cap. 126. vers. meritò, Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 97. vers. Nota per Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 236. num. 5. P. Henric. in sum. cap. 2. §. 4. & §. 7. Ceval. Communium contra commun. q. 1. de Ledesin. de Matrim. quæst. 56. art. 5. & in sum. de Matrim. c. 3. concl. 1. Lali. Zechi. de Repub. Ecclesiast. cap. 28. de paroch. 367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. cap. 24. à num. 1. Sarra. lectar. cap. 9. num. 3. Emman. sibi contrarius *del ord. del m. q. 10.* num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. in fine vers. Similique, Ludou. Lopez in instructor. Consci. tom. 1. cap. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. & nouissime tract. de Matrim. cap. num. 12. cum seqq. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. quæst. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensatio, §. 4. Stephan. in summa Bullarij verbo, Matrimoniales dispensationes, nec Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. quæst. 5. num. 24. P. Sanchez lib. 14. num. 3. & lib. 8. disput. 25. Marc. Anton. Genuen. in praxi Episcop. Curia Neapolit. cap. 25. num. 4. Late Nicol. Garza. de p. 8. c. 5. num. 31. cum seqq. vbi num. 66. & 70. sequentes addunt hoc sacrae congregationis responsiones.

9 Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem subreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius rationem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo quod dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradibus bito necessariam esse de iure expressionem copulae carnalis, prout ius curia obseruat.

8. Congregatio Cardinalium Concilij Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinaria factam non impedire matrimonij validitatem.

9. An dispensatio super impedimento cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Nauar. P. Sanch. lib. 7. disput. 15. num. 8. & lib. 8. disput. 25. num. 9. Affirmant. per text. in cap. 2. de eo qui cognouit consang. & xoris suæ, Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. Matienf. in Rub. tit. 1. Gloss. 1. num. 137. lib. 5. nouæ Recopil. Gutier. Canon. lib. 1. c. 23. num. 15. Men. de Arbit. casu 502. à nu. 1. Garci. d. cap. 3. num. 64.

10. Intra gradus prohibitos.] An intelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. fin. dub. 2. diffie. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. disp. 42. num. 7. & disp. 25. num. 24.

11. Quod si ignoranter id fecerit, &c.] Vide Nauar. in cap. si quando de Recept. except. 5. num. 5. & in cap. si quis autem, de Pœnit. dist. 7. num. 66. cum seqq. Gutier. Canon. lib. 1. c. 15. num. 2. P. Sanch. li. 3. disp. 42. num. 7. in fine.

12. An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. disp. 40. num. 4. in med.

13. Tunc facilius cum eo, &c. gratis, poterit dispensare.] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 6. numer. 19.

14. Leg. ex causa.] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romanâ Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib. 12. cap. 3. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. Galleg. de Cognat. spirit. cap. 22. Fr. Emman. in sum. tom. 5. cap. 237. in 2. edit. P. Ægidi. de Sacrament. & Cens. tom. 2. disp. 33. num. 45. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. nu. 196. cum sequentib. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 17. concl. 5. cum seqq.

15. Prima est. Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem, iuxta status sui conditionem, cum qua vitum sibi non con sanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competentia dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emman. d. cap. 237. concl. 1. nume. 2. Iacob de Grassis, part. 1. decis. lib. 2. cap. 11. in fine, Petr. Ledesm. de Matrim. quæst. 56. art. fin. & in sum. de Sacrament. tit. de Matrim. cap. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat. spirit. lib. 8. disp. 19. num. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 194. vbi num. 196. resoluit, censendam iustam causam dispensandi, cum in

defo-

Trid
clara
in d
1. c. 2

defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis. Vide P. Henric. lib. 1. c. 3. § 9. vers. Tertia P. Aegid. d. disp. 33. num. 47. Aloyf. Ricci. in C. de d. decif. p. 3. Collect. 709.

¶ Vtrum fœmina in Ordine ad hunc effectum possit dici pariter & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliosue consanguineos diuites? Vide Cou. de Sponsal. cap. 6. § 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 19. & 20. P. Aegid. d. 35. nu. 48. vbi resoluit, non dici pauperem, si eos possit cogere utrim dent dorem, dici tamen, quando de facto constaret nullum esse consanguineum, qui sit paris conditionis cum eâ fœmina, vel non habere uxorem, eò quod communiter sibi persuadeant patrem daturus sufficientem dorem.

¶ Secunda. Quod cum dicta oratrix in dicto loco, propter angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. Cognat. spirit. cap. 22. num. 10. Veg. in sum. tom. 2. cap. 34. c. 1. Fr. Emman. d. cap. 237. numer. 2. vers. La quarta, P. Henric. d. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 12. P. Aegid. d. disput. 33. num. 46. P. Val. Reginald. d. lib. 31. numer. 196. vers. Ad tertiam, vbi resoluit tantum, ut intra oppidum proprium fœminæ non inueniatur talis cui nubât, refertque ita responsum esse Archiep. Mediolan. Congregatione Cardinalium 18. Nouembris, Anno 1570. causæ sponsonis verba adducit P. Sanches d. disput. 19. num. 13. dicitur 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut deturris, intolerabilioris ingenij, vide Aloyf. Ricci. Curie Archiep. pol. decif. 25.

§ Tertia. Quod cum inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graues inimicitia ortæ iam sint, & ad pacem vigeant, aliunde tamen, quam ex causâ matrimonij, inter contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exorta, &c. sit, quod si oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitia huiusmodi omnino componerentur, pro illius componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 8. P. Val. Reginald. d. lib. 31. num. vers. ad secundam.

o Quarta. Quod cum inter dictos oratores, seu eorum parentes, lites super reb. magni momenti ortæ iam sint, & ad pacem lites huiusmodi omnino conantur, &c. referunt Fr. Emman. d. cap. 2. vers. La segunda por se acabar vn gran pleyto, P. Aegid. d. 35. num. 45. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 8. vbi num. 9. resoluit, quod ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos, num. 11. dicit, similiter esse iustam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obuiandi alicui magno periculo.

Quinta. Quod cum dictus locus ad litus maris situs, continens invasionibus pyrarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositas sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitantibus contrahant accedere velint, cupiunt, &c. refert Stephan. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiq; exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quod dicta oratrix vigesimumquartum annum excolens hæctenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non inuenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

Ultra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt P. Aegid. d. disp. 33. nu. 49. P. Sanch. disp. 19. nu. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. num. 197. in princip.

Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahanter ad aliam cognationis familiam, quando ex amplissima sunt, referunt Galleg. d. cap. 22. numer. 11. cum seqq. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 167. Fr. Emman. d. cap. 237. concl. 1. in fine, P. Aegid. d. disp. 33. num. 49. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 197.

Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam siue dispensationem petentis, siue eius cui petitur, referunt Galleg. d. cap. 22. numer. 17. P. Sanch. d. disp. 19. num. 32. P. Aegid. d. disp. 33. numer. 49. vers. 6.

Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Pet. Ledes. de Matr. q. 56. art. vi. ad finem. Guttier. Canon. lib. 2. c. 15. nu. 107. P. Sanch. d. disp. 19. nu. 33. P. Aegid. d. disp. 33. num. 49. vers. 7.

Vadecima. Conseruatio illustri familiae in eodem sanguine, aliis perituræ, ut si eius caput esset foemina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert P. Aegid. d. disp. 33. numer. 49. vers. 4.

In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes. Vide P. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 3. numer. 6. in comment. X. Guttier. tract. de Matrim. cap. 128. numer. 14. P. Sanch. d. lib. 31. disp. 19. numer. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensationes. §. 2. vbi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulos Regni Neapol. Vide etiam P. Aegid. d. disp. 33. numer. 44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè facilius dispensatur.

Tridentina
de Matrim.
cap. 128.

Quomodo intelligatur secundus gradus in collateralibus, relucens in aequali? Vide Rebuff. in Reg. de dispensat. in gradibus, Gloss. fin. num. 8.

CAPVT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dicitur raptam, siue eam ducat, siue non, excommunicantur consentientes raptori.

à c. si. de rap.
Vide Conc.
Chalced. c.
26. c. eos, &
c. de puelis.
26. q. 1. Conc.
Chalced. cap.
27. Conc. Vor-
matischen. 27.
Exod. 21. c. 1.
de adult.

α β &c. **D**ecernit sancta Synodus, inter raptorem & raptam, & quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & legitime constituta, illum in virum habere consenserit, & raptor in vxorem habeat; & nihilominus raptor & omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, & omni dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

DECLARATIONES.

i. *Sint ipso iure excommunicati.* An quilibet mulierum raptor, qui non ideo raptum ut eas in vxores ducat, sed ob causam, sint ipso iure excommunicati per hoc capitulum, & sint multo ex Illustrissimis, non comprehendit nisi eos qui ut in vxores ducant. Vide Nauarr. cap. 27. num. 150. Quod si, cumque sit, fuit decisum per sacram congregationem die 23. Julij 1586. raptorem ob aliam causam, quam ut in vxores ducant, comprehendit à Concilio, propter identitatem vel maiorem rationis: nec constitutio penalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

¶ *V*ide Perez l. 2. verbo, *Fuere desposada*, tit. 15. lib. 8. Ordinar. pag. 288. Nauar. Conf. 32. de Sponfalib. & Conf. 3. nu. 7. de conlang. & affinit. Fr. Emman. in sum. to. 1. cap. 232. in 2. edit. Zerol. in praxi p. 2. verbo, *Raptus*; Petr. de Ledesm. in summa, p. 1. de Sacramento Matrimonij, cap. 26. per totum, P. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 14. §. 4. & 5. P. Leonard. Lessi. de Iustit. lib. 4. cap. 3. dubit. 9. nume. 68. cum seqq. P. Sanch. lib. 7. disput. 13. Par. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. 11. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 22. à numer. 28. cum seqq. & lib. 31. à num. 164. P. Egid. de Sacramen. & Censur. tom. 2. disput. 31. à num. 46. Ioann. Aloyf. Ricci. in collect. decif. p. 4. Collect. 91.

¶ An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantum causa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. cap. 78. in fine, Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 212. nume. 7. in 2. edit. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 157. notab. 1. P. Sanch. lib. disput. 13. nume. 4. P. Lessi. d. cap. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. d. lib. 31. n. 165. vers. Primum.

¶ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed. d. cap. 78. §. fin. Veg. d. casu 157. notab. 1. P. Henriq. d. cap. 14. numer. 4. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo *Raptus*, §. 1. Fr. Emman. d. cap. 232. num. 1. P. Rebello d. q. 11. nume. 6. Petr. de Ledesm. d. cap. 26. concl. 2. dub. 1. Negant, ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat vlllo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P. Sanch. lib. 7. disput. 13. numer. 13. P. Lessi. d. cap. 3. dubit. 9. nume. 70. P. Valer. Reginald. d. lib. 22. num. 31. & lib. 31. num. 165. vers. 5. P. Egid. d. disput. 31. num. 48.

¶ An comprehendat Raptum quo sponsus rapit propriam Sponsam? Negant Fr. Emman. d. cap. 232. nume. 4. P. Henriq. d. cap. 14. num. 4. Par. Sanch. d. disput. 13. nume. 15. Par. Lessi. d. num. 70. vers. Tertium.

¶ An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr. Emman. d. cap. 232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar que este decreto se ha logar tambien quando vna muger robusta arrebatada a un hombre de menor fuerza.* P. Henriq. d. cap. 14. nume. 4. vers. Si forte fœmina robusta, Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 157. notab. 3. Negant Farin. p. 1. crimin. quest. 145. num. 45. P. Sanch. d. disput. 13. num. 16. P. Rebello d. q. 11. num. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 165. vers. Septimum est. Dicit vtramque opinionem probabilem P. de Ledesm. d. ca. 26. concl. 2. dub. 5.

¶ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricæ, vel

C c iuhó

Trid
l'ava
in d'omni
ceca

inhonestam? Affirmat P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 165. verum est, ubi in vers. Quartum, dicit non requiri copulam, cum matrimonium ineundum nihil conferat, & in vers. Quintum, dicit requiri ut femina abducatur nolens, de quo etiam Sayr. de Raptorib.

¶ An procedat, si solis importunis precibus, aut pretio femina extrahatur? Negat dummodo illae preces tales non sint violentiae aequivalentur, P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 11. vbi dicit etiam non esse locum his poenis, si dolis circumuenta extrahatur.

¶ *Quandiu ipsa in potestate raptoris manserit.* An ad hoc ut dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmat Conf. 1. num. vni. sub tit. de Raptorib. Fr. Emman. d. c. 23. num. 1. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 7. P. Aegid. d. tom. 2. disp. 31. num. 4. autem.

¶ *Nullum posse consistere matrimonium.* Quid in sponsalibus agant etiam Fr. Emman. d. c. 232. n. 3. Veg. d. calu. 157. notab. P. d. disp. 13. num. 17.

¶ *Et nihilominus raptor ipse, &c.* An raptor, si nubat, nuptiae Affirmant P. Lessi. d. cap. 3. num. 69. Farin. d. q. 175. num. 102. Ne ex ea ratione, quia alias rapta cogere tur nubere infami, P. Henr. cap. 14. num. 4. vers. Si ducatur non ita fit, Fr. Emman. d. cap. 23. num. 1. vers. Lo sexto. Petr. de Ledesm. d. c. 16. dub. fin.

¶ *Ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem praestiterunt.* Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 3. & 4. Farin. d. quaest. 145. num. 1. & 2. resoluit, quod raptui opem ferentes, scienter tamen & dolose, tali supplicio subiiciuntur, licet quoad alias poenas & praestimationem bonorum tantum modo, qui in actu raptus praestiterunt, non autem alij, alias incurrant.

¶ *Sint ipso iure excommunicati.* Vide Farinac. in pra xi. c. 1. num. 21. P. Sanch. l. 7. disp. 13. à princip. vbi etiam resoluit excommunicationem huius decreti non esse de reseruat. Pontifici, & P. Reginald. d. lib. 22. num. 31. vers. De excommunicatione dicti latae sententiae, & nulli reseruatam.

¶ *Teneatur praeterea raptor mulierem raptam, &c.* Vide Henr. cap. 14. num. 3. P. Sanch. d. d. sput. 13. num. 3. & 4. vbi num. 1. vbi dicit raptorem, resoluit, quod in sententia iudicis constituitur dorem, attendenda maxime est raptoris, & raptae qualitas personarum, vide Farin. d. quaest. 145. num. 17. Et quod requiratur iudicis, ut eam teneatur dotare, Pat. Aegid. d. disp. 31. num. 1. l. d. num. 31. vers. De dotatione.

CAPVT VII.

Quomodo vagabundi coniungendi matrimonio.

Multi sunt, a qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, *1° d ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, vt eos seuerè coercant: 2° Parochis autem precipit, ne illorum matrimonij interfint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & 3°, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.*

a Deo & 25. Concil. Agathen.

DECLARATIONES.

- 1. *Ne hoc genus hominum vagantium.] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eademque terra habitauit.*
- 2. *Parochis autem precipit.] Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & à paruo tempore ibi habitantes, constituto tamen quòd non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum, is est, in cuius Parochia contrahentes habitant eo tempore quo contrahunt. Vide huius Sess. de Ref. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

REMISSIONES.

- 1. *Vide Perez l. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordinam. P. Hentiq. in sum. lib. 11. cap. 3. §. 3. Fr. Eman. in sum. tom. 2. cap. 219. numer. 3. Petr. de Ledelin. in sum. p. 1. de Sacrament. Matrim. c. 7. concl. 4. dub. 3. Zetoli. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, vers. 6. & p. 2. verbo, Parochus, pag. 81. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 25. num. 8. cum seqq. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 30. num. 66 cum seqq. P. Agid. de Coniug. & Sacram. & Censuris, tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Obligat. iusticia, p. 2. lib. 2. q. 8. num. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pæn. lib. 31. num. 239. nouissimè D. Gutier. Canon. l. 3. tract. de Matrimonio, cap. 65.*
- 2. *Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barbos. in l. hæres absens, §. p. vnde, ff. de Iudicijs in art. de foro delicti, num. 14. & seq. Cened. d. c. 2. q. 30.*

Trid. clara.

q. 30. numer. 69. & 70. P. Sanch. lib. 3. disput. 25. à princip. P. Eg. Sacram. & Censur. tom. 1. quæst. 8. num. 62. & tom. 2. quæst. 20. vers. Nota 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenitenc. numer. 64.

2. *Hoc genus vagantium.*] An procedat, si vnus contrahentis notus, & incola, & propriam habeat sedem, subditus que sit parochus? Affirmant Cened. d. q. 30. numer. 68. vers. Circa hanc, Guter. d. cap. num. 8.

3. An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, contrahunt in loco vbi ignoti sunt? Affirmat P. Egid. d. disp. 27. numer. 20. vers. Nota 2. vbi in vers. Nota 3. dicit Concilium in præsentibus esse intelligendum de ijs, qui communiter dicuntur vagi, & non de his qui domicilium transferunt, nouique sunt in ijs locis, & etiam Gutier. d. tract. de Matr. cap. 65. num. 9.

4. *Et re ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non mittit debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio contrahentes, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valens, & uentes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo qui vagos mittendi sint ad matrimonium, vers. Quamuis si fiat. P. Sanch. d. disp. 25. num. 16. & 17. P. Henric. lib. 11. cap. 3. num. 3. Cened. d. q. 30. num. 68. in princip. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 65. num. 2. cap. 67. num. 2.

CAPVT VIII.

Concubinarij cuiuscunque sint conditionis, feriuntur excommunicatione, si ter moniti non abstinent à conuersatione.

Mulieres concubinae, si ter monite non abstinent, excommunicantur ac diocesim traduntur, alijs poenitentibus.

^a Inf Sess. 25. c. 14. de Refor. Cœ. Rom. sub Nic. 1. in f. Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. de Refor. Curia & aliorum, vers. Concubinarij.

Ita **G**raue peccatum est, homines solutos concubinare; grauissimum verò, & in huiusmodi Sacramento singularem contemptum admittunt, & ratos quoque in hoc damnationis statu viuere, & tenere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, & retinere. quare, vt huic tanto malo sanctus Synodus opportunis remedijs prouideat, statuit huiusmodi concubenarios, tam solutos, quam vxoratos, iuscumque status, dignitatis, & conditionis excommunicari postquam ab Ordinario, & etiam ex officio, ter

nitiæ de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerint; a excommunicatione feriendos esse; à qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. 2 Quod si in concubinato per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. 3 Mulieres, b siue coniugata, siue soluta, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonita non paruerint; e ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauitè pro modo culpæ puniantur; 3 & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, Cinuocato, si opus fuerit, brachio seculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubenarios inflictis, 4 in suo robore permanentibus.

a Cœc. Tolosã
1. c. 17. c. 11
qui. 34. diff.
b Conc. Arelat.
lat. 2. c. 3. &
fraternitatis.
34. diff.
c. si. concubina,
de sententia
excom. c. 2.
in fin. de cohabit.
Cler. & mul.

DECLARATIONES.

1. *Græue peccatum est.*] Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi vel statutis synodalibus contra concubenarios inflicte, neque alius modus procedendi contra eosdem: si tamen uellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta seruanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui aduherentem condemnauit ad scuta quinquaginta quæ pijs locis applicata fuerit, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contrauenit statuto Concilij, vt Congregatio die tertia Nouembris, 1587. censuit. Concilium quippe non fustulit alias pœnas contra adulteros, vt patet ex fine capituli, & sic ille non malè gessit, sed valde bene.

2. *Quod si in eo concubinatus per annum.*] Presentis capituli tenor obseruandus est etiam eo casu quo concubinatus exercebatur cum diuersis concubinis. Vide, de clerico in Sess. 25. cap. 14.

3. *Extra oppidum.*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinarijs publicè viuunt, possunt ultra exilium, alijs etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4. *In suo robore permanentibus.*] Non tolluntur priuilegia concessa religionibus de habitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Tertia monitio tunc demum necessaria est inter concubenarios, quando in eos uult Episcopus ferre sententiam excommunicationis:

Trid-
larau-
...
...

si verò pœnis pecuniarijs vel alijs multare eos velit iudex, conquiruntur istæ solemnitates.

R E M I S S I O N E S.

¶ Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzedo ad nard. cap. 79. vers. Laicus, Barard. ad Clar. q. 37. num. 13. Zoupraxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarij, §. 2. pag. 60. Bouadil. in sua Polit. lib. 2. cap. 17. num. 53. Jacob. de Grassis, lib. 2. decif. cap. num. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris, alleg. 34. num. 9. ubi num. 9. assentit pariter eundem concubinatum prohibentibus constitutiones Synodales huius Regni tam in clericis quam in laicis videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Constit. 1. tit. 1. ex Constit. Episcop. Conimbric. 2. tit. 15. & const. 4. tit. 1. ex Constit. Episcop. Lamec. 15. tit. 12. & Constit. vna. tit. 1. ex Constit. Episcop. Portugal. 14. tit. 15. & const. 4. tit. 31. vide Bouadil. Clauiregia, lib. 8. cap. 2. num. 9. cum seqq. Petr. de Ledesma. lib. 2. tract. 27. cap. 18. concl. 2.

β *Etiā ex officio ter admoniti.*] An distinctis temporibus admittat Auend. de Exeq. mandatis p. 1. cap. 22. num. 14.

γ *An Episcopus in prima admonitione possit pœna peccati concubinarium punire?* Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. num. 9. ubi num. 12. refert ita fuisse iudicatum, cum hæc dubitatio inter iudicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcop. Senatu Palatino.

δ *Mulieres siue coniugatae, siue solutæ, &c.*] Vide Sayr. in Clauiregia, lib. 8. cap. 2. num. 14. Bouadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 17. vers. *Y por vn decreto del Santo Concilio.*

ε *Ab Ordinarijs locorum, &c.*] An crimen concubinatum in foro, ita ut per iudices seculares possit etiam puniri? Affirmat Clauiregia Lusitan. lib. 2. tit. 9. in princip. ibi, *Barrigueiros*, Gregor. verbo *Estos*, tit. 6. part. 1. Auend. ad cap. 26. prator. numer. 2. p. 1. ued. lib. 4. numer. 4. tit. 1. lib. 4. nouæ Recopil. Soar. de Prætor. tom. 2. prælud. 2. num. 31. in fine, Farin. in præxi crimin. q. 8. num. 1. P. Azori. in lit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 53. q. 2. vers. *Dubia* quæst. Bouadil. in sua Politica, d. cap. 17. numer. 53. Thom. Valasc. d. alleg. num. 4.

ζ *Inuocato, si opus fuerit, brachio seculari.*] An si iudex læticus cogit, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmat Rodolphin. de brachio seculari, num. 45. Menoch. de Arbit. su. 452. Bellacomb. tom. 1. Commun. opin. lib. 3. tit. 1. num. 1. et 367. Farin. in præxi crim. q. 197. num. 8. Bouadil. d. cap. 17. numer. 53. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. art. 14. D. Mart. de iurisdictione p. 1. cap. 52. num. 1.

Domini ac magistratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis subditos suos ad certa matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excœcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cum maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare; & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: præcipit sancta Synodus omnibus, *i cuiuscumq; gradus, dignitatis, & conditionis existant*, *b* sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quouis modò directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

*a. c. cum locū
c. requisit,
Et. c. Gem-
ma, de de-
sponsatione
impuberum.
b. Conc. Ta-
ris. l. c. 6. c.
nullus. 36. q. 2*

*Trid-
larat.
...
...*

DECLARATIONES.

1 Cuiuscumq; gradus, dignitatis & conditionis existant. JS. D. N. Gregorius XIII. declarauit, non comprehendi priuatas personas, sed tantū supradictos Dominos temporales, & magistratus cuiuscumque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac priuatas personas grauiter peccare, si minis adigant inuitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarij possent excommunicatione dignum iudicare.

REMISSIONES.

*V*ide Gutier. Canon lib. 1. cap. 20. num. 32. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. num. 19. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disput. 27. P. Henriq. in sum. lib. 11. cap. 6. §. 6. lit. G. resoluentes etiam Concilium in præsentī loqui tantū de domino

Cc 4 rem-

temporali, & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet jurisdictionem in subditos; non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum istis. Vide etiam nouissime Guttier. tract. de Matrim. cap. 79. *200*
β Sub anathematis poena.] An hæc excommunicatio lata sit contra iniuste impediētes matrimonia? Affirmant Nauac. in lib. cap. 27. num. 150. P. Sauch. d. disp. 27. num. 8. vbi num. 9. resoluētes iniuste impediētes matrimonia filiorum non incurere excommunicationem, de quo etiam Guttier. d. c. 79. a nu. 1. In de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Ad secundam partem, P. Hæz. lib. 11. cap. 6. num. 5. in Commento.

CAPVT X.

Tempora designantur quibus nuptiarum solemnitates celebrari non conuenit.

*a Conc. Eo-
dicoen Can.
52. Conc. Sa-
legustadien.
ca. 30. Capel-
lanis, de fe-
ru.* *100 β* **A**B aduentu Domini nostri Iesu a Christi viginti
diem Epiphaniæ, & à festa quarta Cinerum
que in octauam Paschatis inclusiue, antiquas sollem-
num nuptiarum prohibitiones diligenter *7 ab omnibus*
seruari sancta Synodus præcipit: in alijs verò temporibus
nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi
ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curant
sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractan-
dum.

DECLARATIONES.

1 *Ab Aduentu.*] Quocunque tempore potest Matrimonium
contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, communicatio
ductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

REMISSIONES.

*V*ide Matiens. in Rub. tit. 1. Gloss. 1. numer. 147. lib. 5. Recop.
latissime, P. Sauch. de Matrim. lib. 7. disput. 7. plures Doctores
res refert Gened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledesma. in
1. de Sacramento Matrim. cap. 10. conclus. 8. dub. 1. vers. Elter.

¶ Ab aduentu Domini.] An incipiat à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposuerit: Affirmat Caualean. in suis decis. par. 2. decis. 12. de Contractibus, quæ in ordine est § 8. nu. 19. Negat P. Sanch. li. 7. disp. 7. nu. 2. resoluens tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis Sabbati præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feræ incipere.

¶ Ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit.] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium resoluentes, Marienf. d. gl. 1. nu. 147. Cened. d. collectan. 21. nu. 1. P. Sanch. d. disp. 7. à nu. 3.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsentis Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

Norma procedendi ad Episcopi creationem Ecclesie Dei vtilens hic datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

¶ Si in quibuslibet Ecclesie gradibus prouidenter, scienterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis elaborandum est, vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius familie Domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi a aliàs sancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus humilimodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt, cum primùm ecclesia vacauerit, supplicationes, ac preces publicè, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diocesim indicentur, quibus Clerus, populusque bonum à Deo pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficien-

a Sup. de ref. sess. 6. c. 1. & sess. 7. c. 1. & 2. & sess. 22. cap. 2.

Trid.
l. 1.
c. 1.
c. 2.

ciendorum, quodcumque eius, quacumque ratione, ab
de Apostolica habent, aut alioquin operam suam qua-
stant, nihil in ijs pro praesenti temporum ratione inno-
do, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil
ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse fa-
re, quam si bonos Pastores, & ecclesiae gubernandos
neos promoueri studeant; eosque alienis peccatis com-
municantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores,
ecclesiae magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem
cibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestio-
bus, sed, eorum exigentibus meritis, praefici diligen-
curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos,
vita, aetate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus
praeditos sciant, a quae iuxta sacros canones, & Tribu-
nae huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam vero
sumendo de praedictis omnibus qualitatibus graui-
neoq; bonorum, & doctorum virorum testimonio, ut
vniformis ratio ubiq; ex nationum, populorum, ac
varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut
provinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, pro-
scribatur quibusque locis, & prouincijs propria exa-
nis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendae.
Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbandae.
magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur,
ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisi-
persona promouenda perfecta fuerit, & ea in instru-
tum publicum redacta, cum toto testimonio, & a pro-
fessione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum
manum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse
mus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum
tia habita, pro gregis Domini commo de illis, si
nei per examen, seu per inquisitionem facta reper-
rint, ecclesijs possit utilius prouidere. *β* Omnes vero in-
siones, informationes, testimonia, ac probationes, quae
cumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiae
a quibuscunque, etiam in Romana Curia, habita-
Cardinalem, qui relationem facturum erit in Consilio

*ac. c. in con-
cilio, &c. cum
nobis olim, de
elect. Conc.
Lat. sub Leo-
no 10. de ref.
Curia in
prin. sess. 9.*

*b. s. d. n.
Pius 4. in
Bulla super
forma iura-
menti profes-
sionis fidei.*

& alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirmant, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac a sancta Synodo requisitis, præditos; ac certò existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesijs præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *7 Ea verò omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alijs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectissimos tantùm sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atq; idoneos pastores singulis ecclesijs præficiat, idque eò magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.*

*a in distu le-
cu.*

*b Ex eccl. 33.
Et 34. Act.
20. sup. sess. 6.
de ref. c. 1.*

DECLARATIONES.

1. *Ac professione fidei ab eo facta.*] Professio fidei ab Episcopo emittenda est iuxta Bullam Pij IV.
Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de Monasterijs, conventibus, domibus & alijs quibuscunq; bonis regularibus, quorumcumq; Ordinum etiam militarum, quocunq; nomine vel titulo prouidentur.

Idem

Trid.
Lara.
in b...
cca.

Idem Pius IV. per aliam bullam, ad hanc fidei professionem
neri voluit omnes Doctores, magistros, regentes, & alios con-
que artis & facultatis professores, siue Clerici, siue laici, vel con-
que ordinis regulares sint, qui docere vel promoueri, ut supra
runt. Itaq; Ordinarij eorum locorum vbi studia vigent, neque
hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

REMISSIONES.

Vide Nauarr. in tract. de Orat. Miscel. 33. cum seqq. & M
42. Mandos. de Signatura gratia in prin. verb. Provisione
dou. Marcan. in Clypeo Militaris Ecclesie li. 3. c. 19. & 20. et
nouissimè P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1.
β. *Omnes verd inquisitiones, &c.*] Vide Flamin. de Resignat
li. 8. quæst. 5. nu. 10. cum seqq. & quæst. 6. num. 4. vbi relati
renendum in beneficijs consistorialibus; cum in eis vigeat
ratio.
γ. *Ea verd omnia, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 6.
col. 682.

CAPVT. II.

Quolibet triennio fiant Concilia prouincialia per ipsum Metro-
litanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad
ueniant quicumq; de iure vel consuetudine interesse debent.
Episcopi nulli Archiepiscopo subiecti eligant vicinum Metro-
tropolitanum. In reliquis vigeat eorum exem-
ptio. Synodi diocesanae quorannis
celebrentur, &c.

a c. propter
ecclesiast. c. 6
seq. 18. dist. c.
sicut olim, de
accusa. Conc.
Aurel. 3. c. 1.
Coc. Lat. sub
Leon. 10. Sess.
10. in 2. Lat.
sub Innoc. 3.
exigebatur
vbi singulis
annis Metro-
politani. visi-
taret c. 6.

Prouincialia Concilia, sicubi omnia sunt, pro-
derandis moribus, corrigendis excessibus, con-
uersijs componendis, a alijsque, ex sacris canonibus
missis renouentur. 1. Quare Metropolitanus per se
seu, illis legitimè impeditis, 2. Coepiscopus antiquior
annum ad minus à fine presentis Concilij, & deinde
quolibet saltem triennio post octauam Pasche resurrex-
Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tem-
te pro more prouinciæ non prætermittat 4. Synodus
prouincia sua cogere: quò Episcopi omnes, & d. alijs
iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs, qui

cum imminente periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. 5 Nec Episcopi comprouinciales prætèxu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. 6 Et idem Episcopi, 7. qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem 8 vicinum Metropolitanum 9 semel eligant, 10 in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant: in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. 11 Synodi quoque diocesanae 12 quotannis celebrantur: 13 & ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant 14. qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint. Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitanis, quàm Episcopis, & alijs superscriptis negligentes fuerint, pœnas, sacris a canonibus sancitas, incurrant.

à Conc. Trid.
sacros. c. 8.

Trid.
sacros.
c. 8.

DECLARATIONES.

1 Quare Metropolitanis.] Metropolitanis negligentes conuocare Concilium Prouinciale, à summo Pontifice excitantur, præsentis tenore capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua causa Concilium hoc ad præscriptum tempus celebrare non potest, à summo Pontifice solet dispensari.

2 Cœpiscopus antiquior.] Suffraganeus antiquior, Metropolitanis impedito, debet conuocare Concilium Prouinciale, & in cæteris vice dicti Metropolitanis fungi, prout decernitur hoc ca. & non alijs Episcopus, qui non est suffraganeus, etsi sit exemptus & Apostolicæ Sedis immediate subiectus, licet in Concil. Prouinciali per Metropolitanum, dum viueret, celebrato iuxta formam huius c. elegerit dict. Metropolitanum, cuius Synodo interesset, etiam si omnibus d. Metropolitanis suffraganeis antiquior esset, ac in Concil. Prouinciali super omnes dictos suffraganeos sederet.

3 Quolibet saltem triennio.] In India ob distantiam Episcoporum comprouincialium hoc triennij tempus ad Concilium celebrandum usque ad sextam annum à sede Apostolica prorogatur.

4 Syno-

4 *Synodum in Prouincia sua.*] Ad Archiepiscop. spectat delectio celebranda Synodi prouincialis: tamen cessantibus impedimentis, & accidentibus commoditatibus necessarijs probatur Congregatio Concil. Metropolitanam Ecclesiam non esse relinquendam.

Decreta, quæ in Concilijs Prouincialibus conduntur, publicari debent in consilio Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apostolicam Diocesanas Synodos, laudandi sunt.

In Concilijs Prouincialibus attendendum est in præcedentibus Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Ecclesiæ, vel earum ordo & præminentia.

Commendatarij Monasteriorum siue Abbatiarum in Concilio Prouincialibus inter Abbates sunt recipiendi. Canonici Cathedralium Ecclesiæ præferendi sunt quâdo capitulariter procedunt: extra casum Abbates titulares habentes vsu mitræ debent præferri Commendatarios, post hos, locum habent Dignitates, & præfatis dignitates collocandi sunt Procuratores Ecclesiarum Cathedralium, nec tenentur venire ad Concilium Prouinciale exempti & Abbatiorum, nec ij, qui de iure vel consuetudine interesse non debent. Capitula tamen Cathedralium Ecclesiarum specialiter inuitantur ad observationem Decretorum Concilij Prouincialis omnes obsequuntur, cum Episcoporum iurisdictioni subduntur: exempti quoque sibus à iure communi, ex Concil. Trident. Decretis debentur Metropolitanum eligere cuius Concilio interfuerint, si quidem licet Episcopis aut Conc. Prouinciali in Episcopo potestas tribuatur, vt contra inobedientes, iuris remedijs procedant.

5 *Nec Episcopi.*] Episc. prouinciales, non tenentur accedere ad Concilium Metropolitanum, nisi vt interfuerint Synodo prouinciali, non obediunt aliqua in contrarium consuetudine. Et ideo Episcopi communitates ex Decreto huius non tenentur personaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præstandum obedientiam Metropolitanæ nullaq; consuetudo etiam immemorabilis obstat.

Abbatibus Commendatarij, Capitulorum deputati vocantur ad consultationem in Concilio Prouinciali habent. Episcopi procuratores possunt etiam decisiuam habere, si Concilio Prouinciali placuerit.

6 *Item Episcopi.*] Non solum Episcopi exempti tenentur obsequi in hoc decreto, verum etiam Prælati inferiores, qui hanc Ecclesiæ liberam habent, licet eorum Capitula contradicerent: quoniam tenentur ad eandem obseruantiam decretorum in Concilio Prouinciali conditorum, sicut ipsi Prælati eligentes.

7 *Qui nulli Archiepiscopo subijciuntur.*] Hoc Decretum non tenentur obsequi in Episcopis, qui sunt in Prouincia Romana, velata inter Capuanam prouinciam, & Pisanam, c. *Tua, de officio, v. c.*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hunc solus Episcopus, & alij Episcopi Ecclesiarum absq; consensu Capituli & cleri, in diptis concilio

centibus, & aliam electionem facientibus, eligere possunt, prout dictum est. Et notandum quod Episc. exemptus, qui Metropolitanum vicinum semel elegit, & eius provinciali Synodo interfuit, non potest ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad constitutiones in ea Synodo editas observandas. Sic Congregatio censuit, & hoc ratione exemptionis, nam Concilium loquitur tantum de interessentia, in reliquis verbis servat exemptionem Metropolitanorum.

9 *Semel eligant.*] Provinciale Synodum semel eligens Episcopus exemptus, ad illam in futurum semper accedere tenetur, sub eisdem poenis, ac si exemptus non esset, similiterque eius successor Archiepiscopus nullius Diocesis potest Archiepiscopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo provinciali se subijcere, non obstante contradictione cleri dicti Archiepiscopatus.

10 *in cuius Synodo Provinciali cum aliis interesse debeant.*] Capitula etiam excepta tenentur observare decreta in Synodo Provinciali facta.

11 *Synodi quoque diocesanae.*] Episcopi qui sunt in provincia Papae, tenentur suas synodos facere: si autem non faciunt, accersentur Romam ad celebrandum Concilium Provinciale.

12 *Quotannis celebrentur.*] Episcopus legitimis de causis impeditus potest celebrari facere Synodum diocesanam in suo Episcopatu per procuratorem aut Vicarium suum generalem, cum sufficienti mandato, cum hic Concilium loquatur impersonaliter. Et in constitutionibus faciendis non est requirendus consensus & approbatio cleri, sed tantum consensus Capituli, qui etiam non est necessarius sequendus, praeterquam in certis casibus à iure expressis.

Scriptum fuit Archiepiscopo Panormitano de Synodo, ut ne conueniam cum alijs Episcopis, sed vnusquisque separatim suam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licet in Pontificali Romano legatur, quod constitutiones, quae in synodis fiunt per verbum *placet*, approbati debeant, hoc tamen non procedit in synodo diocesana, in qua consensus Capituli requiritur quidem, non autem est necessarium illum sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

13 *Ad quas exempti oēs.*] Etiam Rectores, qui nullius diocesis sunt, tenentur accedere ad synodum diocesanam illius Episcopi, qui tantquam proximior potest eas Ecclesias visitare ex decreto Concilij praesentis Sess. 9. quia cum ius habeat visitandi istos Parochos, frustra videretur visitare, nisi prius ad synodum vocati & iuncti essent de ijs ordinationibus, quas scire eos oportet, aliqui tamen dixerunt, quod *de. 9. inf.* tribuit tantum ius visitandi, quod est longe diuersum à iure cogendi ad synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in vna Diocesi, vel ciuitate, cum tamen ipsi in alia habitent, tenentur ad synodum diocesanam illius Episcopi accedere, cui subiecti sunt, eiusque leges observare.

Trid.
larat.
in diocesi
l. 10

14 Qui illarum curam gerunt.] Hoc seruandum est, etiam huc
to quod institutio, vel nominatio ad illos pertineret.

REMISSIONES.

Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Concilium, pag. 74.
P. Azor. instit. Moral. p. 2. li. 3. c. 47. per totum, Fr. Emmo.
Reg. tom. 3. qu. 46. art. 2. cum seqq. nouissimè P. Valer. Reg.
praxi fori pœnit. li. 20. n. 69. vers. Quartum, Aloyf. Ricci in
decif. collect. 1153.

β Quare Metropolitanus per seipfos, seu illis legitimè impeditis, &c.
de Zerol. d. verbo Concilium, §. 7. P. Azor. d. c. 47. qu. 3.

γ Quolibet saltem triennio.] Vide P. Azor. d. c. 47. qu. 6. Zerol.
bo Concil. §. 2.

δ Et alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent.] An p
in habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem. Affirmat
d. c. 47. q. 2. Negat in Rectoribus nullius iurisdictionis, Sayr.
de offic. Ordin.

ε Nec Episcopi comprouinciales, &c.] An suffraganeus ad Me
litanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij. Pos
lis: Negatiuè censuisse sacram congregationem testatur Zerol.
xi Episc. p. 1. verbo Suffraganei, pag. 318.

ζ Ad quos exempti etiam omnes, &c.] Vide P. Azor. d. c. 47. qu. 4.

CAPVT III.

Visitationem suae diocesis faciant Episcopi & alij superiores,
que absoluant intra biennium, certis seruandis, &
saluis saluandis.

a Concil. To. α β & c. P ^{let. 4. c. 35.}atriarcha, a Primates, Metropolitanus, &
Episcopi i propriam diocesim per se ipfos, aut
legitimè impediti fuerint, 2 per suum generalem Vicarium
Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem
visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem,
tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos im
pleatur, visitare non prætermittant. Ad Metropolitani
ro, etiam post plenè visitatam propriam diocesim, &
visitentur Cathedrales Ecclesiae, neque diocesis comprou
comprovincialium, nisi causa cognita, & probata in
cilio Prouinciali. 3 Archidiaconi autem, Decani, &c.

Concilium
cum dec
in praxi

feriores in ijs Ecclesijs, 4 vbi haecenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, 5 *assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps 6 per semetipsos tandem ibidem visitare. 7 n* Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: 8 *sed non ideo Episcopus, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factae infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atq; exemptionibus, & priuilegijs quibuscunque. Visitatum autem omnium istarum a praecipuis* *scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis* *haeresibus inducere; 9 bonos mores tueri, prauos corrigere;* *populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cetera, prout locus, tempus & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quae vt facilius, feliciusq; succedant, monentur praedicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna caritate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoq; modesto contenti equitatu famularique studeant, 10 quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem b ipsam absoluerit. 11 b* *interimq; caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosae sint; 12 neue ipsi, aut quisquam suorum 13 quidquam procuratoris causa pro visitatione, etiam testamentoriam ad pios vsus, 14 praeter id, quod ex relictis pijs iure debetur aut alio quouis nomine, nec pecunia, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: 15 exceptis tantum victualibus, quae sibi, ac suis familiariter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non vltra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa, pecunia taxata, consuetum; 16 an vero praedicta victualia subministrare: saluo item iure conuentio-*

D d num

a. c. r. s. d. ante
de cens. in 6.
c. Florentin
85. dist.

b Conc. bra.
caren. 2. ca. 1.
Coe. Ticinen.
vers. stusui-
mus etiam no
Episc. c. cauē-
dum, & c.
inter cetera,
10. q. 3. c. c.
cum Apostolo
de cens.

Trid.
lata.
in
1. ca.

num antiquarum cum monasterijs, alijsve pijs locis ecclesijs non Parochialibus inuito, quod illarum penear. In x ijs vero locis, seu prouincijs, vbi consuetudo nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant: ibi id obstat. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius pra dictis omnibus casibus accipere praesumpserit, prater dupli restitutionem, intra mensem faciendam, iam poenis iuxta constitutionem Concil. Generalis adunensis, quae incipit, a Exigit: nec non & alijs prae Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, absque vlla gratia, multiplicetur. Patroni vero in ijs, quae ad Sacramentum administrationem spectant, nullatenus se permittant ingerere; neque visitationi ornamentorum ecclesiae, aut bonorum stabiliu, seu fabricarum precibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione fundatione competat: 17 sed Episcopi ipsi hac faciant, & fabricarum redditus in vsus ecclesiae necessarios, & 19 prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

a Senti decretal. li. 3. de casib. tit. 20. cap. 2.

DECLARATIONES.

1 *Propriam diocesim.*] Hoc intelligitur habere locum in quo Ecclesiae sint exemptae, sed tunc per seipsum tantum, quibus sibi videbitur, adiunctis, exc. 4. sess. 6.

Fuit dubitatum, an liceret Episcopo in visitatione, honorifice per edicta sub excommunicationis poena ad reuelandos scirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent: Fuit resolutum die vlt. Martij 1. 38. non licere.

2 *Per suum generalem Vicarium, Visitatorem.*] Competebat etiam exempti qui visitandi essent ab Episcopis, vt possunt per timè impeditis visitari à Vicarijs, vt hic.

3 *Archidiaconi autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium ecclesiasticum Archidiacono de consuetudine iurisdictionem exercendi, vel permittere ei exercere iurisdictionem Archidiaconatus erat solitus. Cum autem Archidiacono prouisum fuerit de beneficio, contigeritq; Archidiaconatum ipse Archidiaconatus vel morte vacare, Archidiaconatus ipse in perpetuum potestus esse intelligitur. Interim vero dum Archidiaconatus iurisdictionem exercet, si ipse, vel eius ministri, quicquam iniuste vel per egerint, Ordinarius in eos animaduertere debet.

4 *Visitationem.*] Congregatio censuit, Archidiaconum, dummodo visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cum sit absens pro seruitio Ecclesie, & ex prescripto Papae.

5 *Assumpto notario.*] Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Suidiaconi & alij inferiores, in sua visitatione debeant assumere notarium de Episcopi consensu, locum non habent in Abbatibus secularibus.

6 *Per seipso tantum.*] Si iurisdictio istorum inferiorum versaretur solum in videndis rationibus & computis Ecclesiarum, per substitutos possent implere suum munus.

7 *Visitatores etiam.*] Hoc decretum, quo iubetur Visitatores à Capitulo deputatos, esse approbandos ab Ordinario, vendicari sibi locum, etiam ubi solum Capitulo absque Episcopo competit facultas visitandi, pro ut declarauit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Episcopus.*] Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, ut hic, non potest tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis absoluitos cogere ad innocentiam suam demonstrandum.

9 *Bonos mores tueri, prauos corrigere.*] Episcopus visitando potest aliquod criminem corrigere & punire, & non solum inohere & reprehendere.

10 *Quam celerimè.*] Nullum certum tempus ab Episcopo obseruandum ad visitationem est prescriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum, & discretum.

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem proficere, neque ad extraneos actus diuertere, sed quamprimum, legitimo impedimento cessante, ut perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caueant.*] Per Decretum hoc §. *interimque*, quo prohibetur Episcopis, præter victualia quicquam accipiant procuratoris causa, pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, aut alio quouis nomine, non censetur sublatum Cathedralicum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quam extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octob. 1587. Melius tamen faceret si Cathedralicum extra visitationem exigerent.

12 *Ne ipsi aut quisquam suorum.*] Non potest quicquam ab eis qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboreve, percipere Episcopus, vel ei adiuncti.

13 *Quicquam procuratoris causa.*] Episcopus re ipsa non visitans, nihil procuratoris causa exigere potest.

14 *Præter id, quod ex relicto pios iure debetur.*] Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigessimam, ex relictis pios ratione visitationis testamentorum: secus verò si in testamentis nullum esset relictum pium.

15 *Excepti tantum victualibus.*] Hæc debentur ab his, qui consue-

Trid.
lari.
ca

uerunt procuratorem præstare, & quandoque contingit à Con-
nitatibus locorum.

Exstante consuetudine, vt Episcopo Diœceseos visitan-
tis victualia ministrantur, etiam Vicario visitanti, ab Ecclesie
Rectoribus consuetudo attendenda sit.

16 *Victualia subministrare.*] Si ex consuetudine populus mi-
nistrat victualia Episcopo visitanti, potest seruari consuetudo
Ecclesie vtilis: laudabile tamen est, vt Episcopus illum non
uet. Si verò populus subministrabat ante Concilium singulis
nijs, Episcopus non debet exigere si singulis annis visitanti
pro tempore quo ante præstabat populus: quod si ipse iocundum
gendus non est.

Episcopus exiens per villas & oppida, vt Sacramentum Con-
tionis tantum conferat, à nemine est procurandus, & in
po Chrismatum tantum conferendi causa ad loca suæ Diœcesis
cedenti laici vel Ecclesiarum Rectores, ad illius impensas
nentur.

17 *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Capitulum quoddam præ-
quod Episcopus sine adiunctis non posset visitare corpus
Cathedralis, Sacramentum, reliquias, vestes, vasa, ornamenta
raque ad cultum diuinum destinata: nec capellas, capellanias
tationes, anniuersariorum institutiones & memorias de
aliaque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesie
gregatio tamen censuit, posse sine adiunctis, de quibus scilicet
reform.

18 *Et fabricarum redditus.*] In fabricis, quæ non sunt de iure
natus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditu-
rio Episcopi in vsu Ecclesie sunt exponendi.

19 *Pro vt sibi magis expedire visum fuerit.*] Cum ex hoc
reditus fabricarum, quæ sunt de iure patronatus, expendi
pro vt Episcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet
etiam in fabricis, quæ non sunt de iure patronatus.

REMISSIONES.

Vide nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori penitenti-
num. 69. vers. Quintum, latè P. Azor. instit. Moral. part.
c. 40. à principio.

8 *Patriarcha.*] Plura de Illustrissimis Patriarchis Ecclesie
corum numero, præmiencia, origine, & dignitate conspici-
uarr. lib. 4. Vari. cap. 14. numer. 13. vers. Secunda autem de
miran. tract. de Visitat. super hunc text. verbo, Patriarcha.
mar. numer. 2. Albert. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib.
13. numer. 4. Cassian. in Catalog. p. 4. confid. 9. Pelag. lib. 2. de
Ecclesie, c. 17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat. §. si quis

gloss. verbo, Patriarchales, Fulc. de Visitat. lib. 1. cap. 2. à numer. 9. Rophio. de Re Pontif lib. 2. Rub. 5. cap. 33. & 34. Selu. de Benefic. part. 1. quæst. 2. num. 28. Illescas part. 1. historiæ Pontificalis lib. 2. cap. 1. fol. 56. col. 1. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. cap. 10. Lufit. Petr. Alphonf. de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & usu pallij. num. 10. in fine, Læli. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Illustrissimis Patriarchis, Segismund. de Appellat. quæst. 3. à num. 99. Pat. Henriq. in summa part. 2. lib. 10. cap. 29. nouissimè Fr. Paulin. Berti Lucent. in praxi crim. Regular. tit. 4. c. 2. num. 7.

7 Patriarchas dici quasi Patres Patrum, seu principes Episcoporum, probat cap. Cleros, vers. Patriarchæ 21. dist. Vide Polydor. Virgil. de Inuent. rerum, lib. 4. c. 12. Læli. d. tit. de statu Reuerendis. Patriarcharum, n. 2. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. c. 2. n. 11. & rei benefic. cap. 10. n. 4. Pat. Henriq. d. c. 29. §. 1. & 2. Gonzal. ad reg. Cancell. gl. 41. num. 13.

8 *Metropolitanis verò, &c.*] An Archiepiscopus possit visitare prouinciam? Affirmat Cabed. p. 1. decil. 78. num. 2.

9 *Archiepiscopi autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 40. q. 7. Flores Vari. lib. 3. quæst. 24. num. 23.

10 *Assumpto Notario*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Potest Episcopus in visitatione vti quavis persona, pro vt de iure communi potest vti in actibus iudicialibus, & iterum: Episcopus non potest arctari in visitatione, vt deferat Notarium Capituli, cum potest visitationis ad eò sibi Episcopo est concessa, vt sibi nihil in ea vendicare Capitulum possit, & ideo potest Episcopus secum ferre vel Secretarium suum, vel alium Notarium, pro vt sibi videbitur necessario conuenire, refert iisdem verbis Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Visitatio. §. 10.

11 *Visitatores etiam à Capitulo visitandi*] An Capitulum superstitie adhuc Episcopo, ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habeat? Affirmat P. Azor. d. c. 40. q. 8.

12 *Insuperque caueant, &c.*] Vide Nau. conf. 1. de Censibus, Zerol. p. 1. verbo Visitatio. §. 5. in fine, vers. Præterea, Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. num. 16. cum seqq.

13 *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol. d. verbo, Visitatio, §. 6. vbi dub. 1. dicit, quod appellatione expensarum victualium comprehenduntur illæ, quæ consistunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia necessaria persona, puta si vellet visitator sumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub. 2. quod Visitator id, quod per victum sibi necessarium contingebat, non potest in pecunia taxare. Et dub. 3. quod subditi non teneantur ministrare equituras Visitatori. Et dub. 4. quod Secretarius, vel Scriba non potest aliquid recipere pro suis laboribus scribendo, & transcribendo, vel dando copiam ipsius visitationis. Et dub. 5. quod quando Episcopus visitat per alium, teneantur visitati ad omnia ipsius

Trid-
lari-
bi-
aco

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

visitatoribus, ac ipsi Episcopo si visitaret. Et dub. 6. quod si Episcopus una die duas Parochias visitauerit, vnam tantum procuratorem habet. Et dubio 7. quod Episcopus, vel alius Visitator non potest accipere procuracionem ab hospitalibus, & alijs locis leprosomorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Ecclesia parochiali, quia debet gratis visitari, & super hoc editam fuisse a sacra Congregatione sequentem decisionem refert Zerol. vbi sic dicitur: si beneficia omnia eximantur ab onere procuracionis, Dominici sunt, quacunque beneficia etiam tenuia pro rata ad procuratorem tenentur.

x. In ijs vero locis, seu provincijs, &c.] Vide Stephan. Gratian. de foro, q. 97. num. 19.

xi. Is prater dupli restitutionem, &c.] Vide Concil. Brachar. de visitat. c. 9. fol. 28. P. Azor. inst. Moral. p. 2. l. 3. c. 42. col. 360. hoc Nauar. cons. 11. de censibus.

xii. Multetur.] Vide Spin. in Speculo testament. gloss. 4. par. num. 91.

CAPVT IV.

*Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis
Parochialis adeunda est ad audiendum verbum Dei: non
contradicente Episcopo prædicare præsumat in
ecclesijs etiam regularium,
&c.*

*a Conc. Carth.
4. c. 20. Conc.
Rhemens.*

*b c. Episcopus
nulla res
est. dist. 5. p.
pr. sess. 1. de
ref. c. 2. Conc.
Arelat. 4. c.
20. Conc. Lat.
sub Inn. 3. c.
20. c. inter ce-
tera de off.
ord. Conc.
Maguntia.
cum c. 25.*

Predicationis munus, a quod Episcoporum proprium est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canonice super hoc editos, sub fel. rec. b. Paulo III. apertis precipientium temporum vsui accommodando, mandauit, ut ecclesia sua 2 ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, 3 per eos, quos ad prædicationis munus assument, in alijs ecclesijs 4 per parochos, siue, ijs impeditis, per alios parochos, 5 scilicet Episcopo Bimpensis eorum, qui eas 6 præstare vel tenentur, vel alios, deputandos in ciuitate, aut in quacunque parochia, 7 & sollempnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum, & Quadragesima, & Aduentus Domini, quotidie, vel

tem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, & *sacras scripturas, diuinamq; legem annuncient*, & alijs, quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. 9 *Moneatur Episcopus populum diligenter, & teneri vnumquemque Parochia suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei.* 10 *Nullus autem secularis, siue 11 regularis, 12 etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, 13 contradicente Episcopo, 14 prædicare præsumat.* *¶* *Idem etiam saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus pueros in singulis Parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos spectabit, doceri curabunt; & si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.*

DECLARATIONES.

1. *Prædicationis munus.*] Congregatio censuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesijs spectare, nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo yna cum Capitulo, aut cuius alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, vtrum ipse malit prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, vt ipse Episcopus electionem, deputationemque prædicatoris faciendò populum, ad sustentationis gratiam aliquid erogandum, nõ compellat: siñ verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti sinat, eundem populum cogere possit ad eas impensas & eleemosynas prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. In alijs Ecclesijs ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio prædicatoris impensis eorũ, qui illas præstare vel tenentur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi prædicatorem in Ecclesijs non Cathedralibus, alteri, quam Episcopo, competeret in sua Diocesi, etiam si sit Cathedralis. *Hoc. inf. §. In optione.*

Dd 4

Ipsi

Trid-
lari.in b...
cca

2 *Ipsi per se.*] Episcopus qui legitime impeditus, hoc officium predicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

Diaconus non debet prohiberi exercere onus predicandi, nisi iustam aliquam causam.

3 *Per eos quos ad prædicationis munus assument.*] His verbis licet quod ius erigendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreuerat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: at Gregor. XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis & Episcopus hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputare, etiam si alias pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non poterit Episcopus compellere populum ad solitam elemosynam & impensas Prædicatori præstandam. Sed si Episcopus sineret ut populus nominaret, & solitus esset elemosinas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eò quod prædicetur in Cathedrali, sed permittet, iuxta formam huius Decreti, & c. 3. Sess. 5.

4 *Per Parochos.*] Onus eligendi Prædicatorem incumbit Episcopo vel Parocho, & si Curatores animarum per se voluit onus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 *Ab Episcopo.*] Vbi viget consuetudo, quod populus soluat Concionationem, ea est seruanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem vniuersitatis ab immemoriali tempore Episcopo competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicaret.

Merces, quæ prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à parochianarijs est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus præstare solebat.

Si ex publico ciuitatis ærario concionatori solent elemosine dari, ea consuetudo seruanda est.

6 *Præstare vel tenentur, vel solent.*] Etiam pro Ecclesijs Cathedralibus.

7 *Quadragesima.*] Redarguit Sedes Apostol. Episcopum, qui tempore quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralẽ sibi vel alii Concionatorem non destinauerat.

Per hoc Decretum relinquitur arbitrio Episcoporum, an tempore quadragesimæ, & Aduentus quotidie vel tribus diebus in hebdomada vel minus illis tribus diebus prædicetur, cum hodie Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

8 *Sacras scripturas, diuinamq; legem annuntient.*] Non est potius punctus commatis post verbũ *Ieiuniorum*, quasi sacra scriptura annuntiana sit in omnibus vigilijs, per annum, & quatuor a natiuitate

temporibus, sed refertur dumtaxat ad quadragesimam, & aduentum.

9 *Moneat Episcopus.*] Ordinarius non potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in causa notabilis negligentiae aut contumaciae, cogere populum, ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendum Doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut alijs locis extra Ciuitatem.

10 *Nullus autem secularis.*] Vigore Bullae fel. rec. Pij Quinti de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei antequam praedicandi munus assument: potest tamen Ordinarius, quo tempore solet praedicandi licentiam ex Decreto Concilij Tridentini hoc cap. concedere regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11 *Sine regularis.*] Munus praedicationis per Episcopum committi potest etiam clerico qui non sit in sacris Ordinibus constitutus, non enim alicuius Ordinis sacri videtur actus esse. Tuit tamen dictum, quod secus de laico.

12 *Etiam in Ecclesijs suorum ordinum.*] Habet etiam locum in externis Ecclesijs, habentibus proprium Praelatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam praedicandi ab Episcopo, à Praelato eidem obtinere debet.

13 *Contradicente Episcopo.*] Per hæc verba quibus cauetur vt nullus praedicet contradicente Episcopo, Sedes Apostolica nemini praedicandi licentiam concedere solet, nisi de consensu Episcopi.

14 *Praedicare praesumat.*] Immo ab Episcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilij, Sess. 5. c. 2. quo tempore poterit Episcopus professionem fidei exigere ab eo.

Non potest Episcopus Ordinarius, ad libitum, & sine causa rationabili suspendere à praedicatione.

REMISSIONES.

Videlatè Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Praedictio, pag. 287. P. Henricq. in sum. p. 1. li. 7. cap. 28. §. 3. nouissimè P. Val. Regin. in praxi fori poen. lib. 20. num. 69. vers. Tertium est, & lib. 18. nu. 118. cum seqq.

8 *Impensis eorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Munus eligendi Praedicatorum ad Episcopum spectat, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum: Episcopus debet sumptibus proprijs conducere in Ecclesia Cathedrali Praedictorem, non obstantibus quibuscunque consuetudinibus etiam

D d 5 iam

Trid.
Lava.
in b...
cca

iam immemorabilibus; & dum est dubium, quorum sumptu inducendus concionator pro Quadragesima, debet Episcopus, dum proprio sumptu conducere illum. Iisdem verbis refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

7 *Saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis.* Vide uadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 18. num. 194. lit. K. ubi resoluit, quod correctores ciuitatum possunt facere etiam tenente Vicario generali, ut saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis pulpito prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quest. Regular. q. 62. art. 19.

8 *Teneri unumquemq; Parochia sua interesse.* Vide Pat. Sacerdot. lig. tom. 1. lib. 2. cap. 26. num. 5. P. Azori. in sit Moral. p. 1. lib. 7. cap. 7. & lib. 12. cap. 2. q. 1. vers. Deinde, Zerol. d. verbo Prædicatio, p. 2. verbo, Parochia, pag. 82. ubi dicit sacram Cardinalium congregationem disposuisse, non posse Ordinarium multatis, & peragere ire ad audiendum sacram concionem, & Missam in Parochiali.

9 *Nullus autem secularis, siue Regularis etiam in Ecclesia, sine Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.* Vide Zerol. d. lib. 2. cap. 18. §. 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 3. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 3. q. 32. art. 5.

10 *Iidem etiam, &c.* Vide etiam Beiam Respons. casuum Confess. 3. casu 27. vers. Tandem, ubi etiam resoluit, nequaquam esse uendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Prædicat, Ave Maria, Credo, & decem præcepta ad discere non potest, postquam tamen sic ignorans pro uiribus elaborat, ut hæc præcepta tradat, & nec uerbum unum retinere potest, dum modo credat singulos articulos, quando sibi proponuntur in ministerio Ecclesie, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere, quando interrogatur, & deprecatur Deum intendens latè in uirtutibus, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tunc potest, etiam Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Doctrina Christiana, ubi §. 3. dicit sacram Cardinalium Congregationem censuisse in hæc uirtutes Ordinarius non potest multatis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentie, aut contumacie, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, uillis, & locis extra ciuitatem: nec ualeat, quia Concilium loco ciuitatis posse compelli per Censuras Ecclesiasticas, quia ibi loquitur de compulsionem illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsionem pueros seu parentum ipsorum.

CAPVT V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos à solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex causæ disquisitionem Metropolitanis; qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctissimum Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoscantur à solo Concilio prouinciali, &c.

1. **C**ausæ criminales a ß grauiores contra Episcopos, ^a *Vide Conc. Sardinien. c. 3. c. ad abolendam, & c. excommunicamus. ß. damnati vero, de heret. & c. quod iure, ß. dist.* etiam heresis, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, ^d ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam fit committenda, nemini prorsus ea committatur, ² nisi Metropolitanis, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Hæc vero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec vniquam plus his tribuat, quam vt solam facti instructionem sumant, processumq; conficiant: quem statim ad Romanum Pontificem transmittant; ^b reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cætera aliàs sub fel. rec. Iulio III. super his decretis; necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter & quando; quam sancta Synodus in præsentem innouat; ab omnibus obseruetur. Minores vero criminales causæ Episcoporum, ³ in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, ⁴ vel à deputandis per Concilium prouinciale.

DECLARATIONES.

1. *Causæ criminales.* Concilium prouinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illud ad Sanctissimum, quia vult hoc capit. vt non solum definitio, sed etiam

Trid-
larai-
ca

^b *Suprà, Sess. 13. de Reform. c. 6. 7. & 8.*

^c *Lateran. c. 8. & decret. lib. 5. tit. 2. c. 24.*

etiam cognitio sit tantum Sanctissimi. Sic Congregatio celebrata tertia Octobris, 1585.

2 *Nisi Metropolitanis.*] Potest Metropolitanus cognoscere causas civiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3 *In Concilio tantum provinciali.*] In Concilio provinciali potest tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus duodecim Episcopis à Concilio requisitis : quia constat, Concilia provincialia ex minori numero Episcoporum consistere. Non est autem, quod cognoscendis causis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in causis maioribus, ut censetur Congregatio.

4 *Vel à deputandis.*] Non est necesse, quod sint Episcopi, quando tamen sunt per Concilium provinciale : quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare causas in Concilio Provinciali dissoluto, si causæ erant coepta ab illis terminari ante dissolutionem dicti Concilij : quia in simili non est Jurisdictio Delegati. Quando verò causa non erat coepta, dicti deputati non possunt amplius illas terminare.

REMISSIONES.

¶ *Vide Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 10. num. 40. P. Henricus lib. 13. cap. 55. §. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. ubi resolutum, Concilium in præfenti intelligendum esse de Episcopis existentibus qui etiam si sit causa atrocissima hæresis, aut lese Majoritatis, minime citari possunt ad personaliter comparandum per aliquos iudices Ordinarios, vel delegatos etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressè, ac speciali commissione mandatum signata.*

¶ *Graviores.*] Quæ autem dicantur causæ graves, & graviores de apud Clar. in præct. causarum criminal. in princip. num. 3. La Jordanes lib. de maioribus Ecclesiæ causis, cap. 1. & 2. Menochius Arbitr. casu 266.

¶ *Etiã hæresis.*] An causa hæresis in Episcopo, referatur præfati. Affirmatiuè decidit cap. Inquisitores, de hæret. in 6. resolutum in 1. Conf. 1. de foro comp. num. 3. Penna, p. 3. director. Inquisitionis mento 77. pag. mihi 557. Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 2. q. 4. ubi vers. Aduertendum tamen.

¶ *Ab ipso tantum Romano Pontif.*] An solus Papa possit deponere Episcopos? Affirmat Gonzal. d. Gloss. 41. num. 21.

CAPVT VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularibus & suspensionibus certis, & absoluendi sibi subditos à quibusuis casibus referuatis Sedi Apostolica, in foro conscientia, etiam à crimine hæresis.

Liceat & c. Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, 1. ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex 2. homicidio & c. voluntario, & exceptis alijs deductis 3. ad forum contentiosum, 4. dispensare; & in quibuscumque casibus occultis, b etiam Sedi Apostolicæ referuatis, delinquentes, 5. quoscunque sibi subditos, & in diocesi sua per se ipsos, 6. aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, & in foro conscientia gratis absolueri, imposita pœnitentia salutaris. 7. & c. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientia eis tantum & c. non eorum Vicarijs, sit permissum.

a Vide Sess. 14. c. 7. c. minor, & c. Contumaces, 50. dist. c. erga, 1. q. c. at scilicet, de iud. & c. nuper, de sent. ex cõm. b De quibus sub Alexandro, in Conc. Later. parte 14. Constituta 614.

DECLARATIONES.

1. *Liceat Episcopis.*] In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores, habentes iurisdictionem Ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi priuatim quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum ad huc receptum non est, non possunt vii ista facultate concessa in hoc Decreto.

Episcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licet ad se absoluendum, proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere.

2. *Ex delicto occulto prouenientibus.*] Episcopus etsi à Simonia occulta dispensare possit, nõ potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

3. *Homicidio voluntario.*] Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obstat Gloss. in Clemens prima, de homicid. quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad dispensationem.

4 *Dispensare.*] Quærebatür, an Episcopus causa huius cap. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diocæsano absente in alio Diocæsali legitime impedito, commoranti? Congregatio censuit in foro forensis in casu huius cap. 6. potest absolui in sacramento penitentia ab illo Episcopo, in cuius Diocæsali vel Ciuitate commoratur, autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nunciij, qui potest absolueret excommunicatos ob iniectionem manus in Clerum non possint absolueret subditos extra prouinciã. Accedit etiam Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conforis, quæ requirit præsentiam, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nunciũ, vel per literas.

5 *Quoscunq; sibi subditos.*] Qui non sunt subditi Episcopi, ut patet de iudicis, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in Ciuitate Decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in alijs capitulis: habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolui in sacramento penitentia à suis criminibus, non tamen dispensari per his.

6 *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*] Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse non tantum Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato concedere absolutionem huius cap.

7 *Idem & in hæresis crimine.*] Episcopus aut Inquisitor solent non possunt hominem hæreticum in foro Conscientia. Huius facultas à Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsentis decreto Concilij derogatum non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis, in dicta Bulla Pij V.

Item quærentibus, an idem decretum locum habeat in casu post Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apostolica promulgatis? S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis respondit non habere locum.

In delictis occultis in materia clausuræ, per constitutionem censetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

Vide Hugolin. de Irregular. cap. 33. §. 1. cum seqq. & c. 62. P. de Censuris, to. 5. disp. 7. à num. 20. Sayr. eod. tract. lib. 2. cap. 1. per totum, P. Hentiq; in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. P. Valer. de praxi fori pœnit. lib. 3. o. tract. 2. tit. 32. à num. 91. P. Egid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 18. dub. 14. Nicol. Garc. de Beati. c. 11. n. 12. cum seqq. & p. 11. c. 10. n. 112. cum seqq. nouissime Garc. Grassis, tom. 2. consil. tit. de homicidio, Conf. 2. num. 14. cum seqq. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 5. à num. 1.

¶ *Episcopis.* An etiam Abbatibus, aut alijs Prælatibus habentibus propriam diocesim, & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened. in Collect. ad sextum Collect. 4. num. 5. Arag. 2. 2. q. 88. an. 11. col. 7. concl. 4. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 83. num. 5. ad finem, P. Soar. to. 4. de Pœnit. disp. 30. sect. 2. num. 6. Pet. Ledesim. tom. 2. sum. tract. 3. cap. 6. post. concl. 20. diffic. 1. Nicol. Garc. d. p. 7. cap. 11. à n. 12. Affirmant P. Henric. in sum. p. 1. lib. 6. cap. 16. §. 1. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 24. art. 13. & 16. & q. 61. art. 9. Flores Vari. lib. 3. q. 24. n. 18. Sayr. in Clavi reg. lib. 6. cap. 11. num. 83. in fine, Auila de Censur. p. 7. disp. 10. dub. 6. P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. numer. 5.

7 An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened. d. Collect. 4. num. 3. P. Soar. de Censur. tom. 3. disp. 41. sect. 2. num. 7. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 2. num. 11. Nouissimè D. Gutier. Canon. lib. 3. de Matrim. cap. 49. à num. 16.

8 An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri vices suas illi committendo? Affirmant P. Soar. d. tom. 3. disp. 41. sect. 2. num. 8. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. Secundum. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 49. num. 21. contra Henric. in summ. lib. 14. de Irreg. cap. 14. num. 7. & in Comment. lit. O.

9 An illa facultas dispensandi competat Capitulo Sede vacante? Affirmant Cened. d. num. 3. P. Henric. d. cap. 16. §. 1. Fr. Emman. d. q. 61. art. 9. P. Soar. tom. 4. de Pœnit. disp. 30. sect. 2. num. 4. Lud. Beia respons. casuum conscientie, p. 4. casu 37. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. ca. 66. num. 22. P. Sanch. d. disp. 2. n. 10. Nicol. Garc. de Benef. p. 5. cap. 7. num. 41. & cap. 11. num. 21. P. Valer. Regin. d. tom. 29. vers. Quartum, Sayr. decis. 31. de tempor. Ordin. quem refert Aloyf. Ricci. in Collect. decis. 3. Collect. 721. vers. Tertio dubitatur.

10 An competat Archiepiscopo dum visitat? Affirmant P. Henric. lib. 4. c. 18. num. 3. Sayr. in Clavi regia, lib. 6. cap. 11. num. 79. Auila de Censuris, p. 2. cap. 7. dis. 1. dub. 10. concl. 3. & p. 7. dis. 10. dub. 6. notab. 2. circa primam conclusionem, P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. n. 6. & lib. 4. cap. 38. num. 13. & 14.

11 An competat superioribus, seu conuentualibus Religionum exemptarum, circa Religiososeis subditos? Affirmant, dicentes hoc expresse concessisse Pium V. in quodam Breui. cuius verba refert Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 61. art. 9. & Fr. Ioann. de la Cruz, de iura Relig. li. 1. ca. 6. dub. 16. Ludou. Beia in respons. casuum conscientie, p. 4. casu 37. in princip. P. Henric. in sum. lib. 6. c. 16. §. 8. & li. 7. cap. 25. §. 2. & lib. 14. cap. fin. §. 5. ad finem, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 2. num. 13. & d. cap. 11. nu. 7. P. Moli. de iustit. tract. 3. disp. 61. nu. 4. & 5. & disp. 70. in fine, Sayr. de Censuris, lib. 7. cap. 7. num. 23. Nouissimè

Trid-
lari.

ca.

uissimè Jacob de Grassis, tom. 2. Consil. sub tit. de Homicid. Cap. num. 23. cum seqq. Negant Pet. de Ledesm. vbi sup. diff. 7. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curia Neap. cap. 66. num. 9. col. Garc. d. cap. 11. num. 20. P. Valer. Reginald. d. num. 20. Quantum est. Vbi declarat, si à suo Prælato ei in illum facere iijciatur.

θ *In irregularitatibus omnibus.*] An habeat locum, siue debeat sit proprium, siue alienum? Affirmat P. Valer. Reginald. d. num. 1. sine, vbi resoluit, posse Episcopum dispensare in bigamia quam contraxit quis cognoscendo uxorem suam, quam ignorans adulterium commisisse, & postea re comperta vult factum ad ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, vti in Canonibus bona fide susceptis possit ministrare is, qui ob crimen occidendi matris coniugata habebatur legitimus.

4 *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur quod non est probatum, etiamsi ab aliquibus sciatur? Affirmant Nauar. in Man. cap. 250. al. 255. Lud. Lop. tom. 2. p. 2. cap. 8. Maiol. de Irregular. lib. 31. num. 4. P. Henric. lib. 14. cap. 20. §. 4. Anton. Roch. de verbo Occultis, Veg. in summa, p. 1. cap. 49. casu 16. Pat. Paul. tol. respons. Mo. lib. 6. quæst. 44. num. 2. Toler. in sum. lib. 1. num. 5. Viual. in Candel. aureo, tit. de Irregular. num. 315. Genues. cap. 66. nu. 2. P. Azou. instit. Moral. p. 1. lib. 3. cap. 10. quæst. 9. in praxi Episcop. p. 2. verbo Irregularitas, §. 1. Auil. de Censur. cap. 7. disp. 1. dub. 12. concl. 2. & p. 7. disput. 10. dub. 6. P. Soar. disp. 50. sc. & 2. num. 2. & tom. 3. de Censur. disp. 41. sect. 2. num. 2. Molin. de Iustit. tract. 3. disput. 79. num. 8. vers. 2. Fr. Emman. Regul. tom. 1. quæst. 24. art. 11. P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. num. 11. & lib. 8. disp. 34. num. 35. & in præcepta Decalogi, lib. 1. num. 19. cum seqq. P. Valer. Reginald. d. tract. 2. num. 30. Negantes occultum dici, quod non potest probari, quia ita censetur congregatio, Nic. Garc. de Benef. p. 7. cap. 11. à num. 46. Lud. Grassis, lib. 1. decif. cap. 13. n. 45. & to. 2. Consil. tit. de Homicid. 2. num. 20.

× *Ex homicidio.*] An sub hoc verbo comprehendatur homicidium voluntarium? Negant Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 24. & in addit. Bullæ ad §. 13. num. 6. Emma. Saa verbo Irregularitas de Irreg. ex deform. illic. in fine, P. Henric. lib. 13. cap. 57. §. 1. lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. I. Toler. in sum. lib. 1. cap. 88. vers. 6. & num. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 44. sect. 2. num. 4. Genues. d. cap. 66. §. 9. P. Molin. d. disp. 79. sub num. 8. Nicol. Garc. d. cap. 11. num. 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 1. cap. 10. num. 49. P. Valer. Reginald. d. lib. 30. tract. 2. num. 91. P. Ægid. de sacram. & Censur. disp. 28. dub. 8.

λ *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Creatæ mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod cap.

in proposito. Vide Cou. in Clem. si furiosus, p. 2. in initio, & § 1. num. 2. Nau. in Man. cap. 27. num. 240. Veg. in *Espejo de Curas*, cap. 12. num. 32. Ludou. Lop. tom. 2. p. 2. cap. 28. in princ. & c. 30. Marc. Anton. Genuens. d. cap. 66. num. 7. Toler. in sum. lib. 1. cap. 77. & 79. Hugol. de Censur. cap. 33. de irreg. Auil. eod. tract. p. 7. disp. 3. dub. 7. & disp. 6. sect. 1. dub. 1. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 176. cum duobus seqq. Anton. Roch. de Visir. verbo Homicidio voluntario, P. Mosin. tract. 3. disp. 33. & 39. P. Soar. de Censur. tom. 3. disp. 44. sect. 1. & dif. 45. sect. 2. Sayr. eod. tract. lib. 7. cap. 7. num. 5. cum seqq. Valq. tom. 2. disp. 10. num. 39.

¶ An procedat in homicida, qui ex industria occidit aliquem? Affirmat Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Priuatio, § 2. & verbo, Vicarius, § 16. dub. 3.

¶ An Episcopus possit in homicidio voluntario iusto dispensare? Affirmat Salzed. in praxi ca. 14. lit. C. Veg. in sum. p. 1. cap. 36. casu 6. & cap. 127. casu 27. & p. 2. cap. 15. casu 40. & in *Espejo de Curas*, ca. 11. n. 287. & cap. 12. num. 323. Hugolin. de Irregularit. d. cap. 33. § 1. nu. 1. & cap. 44. § 2. n. 4. & cap. 62. § 2. num. 5. Auil. de Censur. p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Irregularitas, § 8. P. Henriq. lib. 14. cap. 9. § 3. & cap. 19. § 4. lit. K. Guier. Canon. lib. 2. cap. 6. nu. 170. Plac. de Delictis, cap. 11. num. 11. Pet. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 3. cap. 13. concl. 51. Viuald. in Candelabro aureo, tit. de Irregular. a nu. 327. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 173. num. 4. & quest. Reg. tom. 1. q. 24. art. 8. & 9. dub. tom. 2. q. 105. art. 2. Negat Garc. p. 7. col. 2. num. 39.

¶ Ad forum contentiosum.] An si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum, quia reus fuit absolutus, possit Episc. dispensare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum. Viuald. in Candelabro aureo, tit. de Excommunicat. num. 42. Jacob de Graffis, lib. 1. decif. cap. 13. num. 42. & tom. 2. Consil. li. 5. tit. de Homicid. Cons. 2. n. 20. Veg. in sum. p. 2. cap. 15. casu 2. Sayr. de Censur. lib. 7. cap. 7. num. 12. P. Soar. eod. tract. disp. 41. sect. 2. num. 6. P. Moha. de Iustit. tract. 3. disp. 79. num. 8. vers. 2. & 3. Auil. de Censuris, p. 7. disp. 1. dub. 1. concl. 3. Anton. Genuens. d. cap. 66. num. 5. & 6. P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 37. num. 12. & lib. 8. disput. 34. num. 37.

¶ Vnum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam iudicio finito punitum, possit Episcopus dispensare in eo? Affirmant Auila de Censuris, p. 7. disput. 10. dub. 7. P. Sanch. d. cap. 11. num. 21. vers. Sed quid, P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. Sextum est, P. Henriq. lib. 14. de Irregul. cap. 7. num. 1. Negant Guier. Canon. lib. 1. cap. 8. ad fin. Fr. Emman. tom. 1. sum. cap. 168. in fine, in edit.

¶ *Casibus occultis.*] Qui sunt, vide apud P. Henriq. lib. 14. ca. 20. § 4.

Ee

Fr.

Trid
larat.ad ordinem
ca.

Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fol. 136. P. Sanch. de Matr.

lib. 8. disp. 34. num. 55. cum seqq. e Quoscunq; sibi subditos.] An comprehendat vagabundos, lib. 8. disp. 34. num. 55. cum seqq. in cuius diœcesi reperiuntur, P. Soar. tom. 4. de Pœn. disp. 30. lib. 3. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 8. & nu. 9. dicit quod etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores pariter in diœcesim habentes, & n. 17. in fine, resolvit verba Concilii quod cunq; sibi subditos in diœcesi sua esse intelligenda, ut nullatenus restrictionem Episcopi limitent, sed tantum velint, ut Episcopus possit absolvere quoscunq; sibi subditos, & quomodocunq; sibi subditos, nempe, vel quia sunt Ordinarij subditi, utpote, qui sibi dicitur, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, quod in sua diœcesi inveniuntur tanquam advenæ, & peregrini, quo etiam vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Vicarius, s. 18. Nicolaum Garc. de Benefic. p. 11. c. 10. n. 1. 9.

6 In diœcesi sua.] Possit Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illa, in diœcesi sua, referri ad posteriorem partem eius text. in quo conceditur Episcopis facultas absolvendi irregularitatis, resolvunt P. Soar. tom. 3. de Censuris, disp. 41. sect. 2. n. 10. & in fine, Pat. Sanch. d. cap. 11. num. 12. Contra verò P. Henricus lib. 2. ca. 20. §. 5. Avil. de Censuris, part. 7. disp. 10. dub. 6. Fr. Emman. tom. 2. ca. 69. num. 1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, quod revertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Pat. Sanch. fol. 99. paulò ante secundam partem tractatus hæreticis, lib. 8. Ordinarij dicit eam dispensationem esse pro solo consistorio foro.

7 Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam, aut in alios casus batur, à quibus potest ipse suos subditos absolvere, aut cum eo dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, & absolvat, vel cum eo dispenset, docent P. Soar. d. disp. 41. sect. 2. n. 15. P. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disputat. 3. num. 3. & in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 11. Nicol. Garc. de Benefic. part. 11. num. 139.

v Aut Vicarium.] Vide Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disp. 11. num. 13.

φ In foro conscientie.] Quòd absolutio prodest tantum quantum in foro conscientie, & quòd ab excommunicatione potest Episcopus absolvere extra Confessionem Sacramentalem vigore huius Decreti tenent Fr. Emman. Regular. tom. 1. qu. 20. art. 7. & quæst. 1. tenent Henric. in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. Jacob de Grassis, lib. 1. cap. 19. §. 31. Marc. Anton. Genuenl. in praxi Archiepiscopali. Cuneo. lit. capit. 69. numer. 18. P. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. lib. 6. cap. 1.

Concilium
cum declar.
et remiss.

num. 4. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 34. num. 29. Auila de Censuris, p. 1. cap. 7. disp. 3. dub. 13.

¶ *Idem, & in hæresis crimine*] Si hæreticus occultus à secreta hæresis, vel apostofia sit in foro conscientie legitimè absolutus, quòd non videtur manere irregularis, asserunt Viuald. in Appendice ad Candelab. aureum, cap. 1. num. 13. P. Henriq. in sum. lib. 14. cap. 4. §. 6. Auila de Censuris, p. 7. disput. 4. dub. 2. Nicol. Garc. de Benefic. pag. 11. cap. 10. num. 85. Contra resoluunt Perez l. 3. in tract. de hæretic. p. 1. propositionem, pag. 99. tit. 4. lib. 8. Ordinat. Fr. Emman. in addition. ad Bullam Cruciatæ, §. 13. numer. 12. P. Soar. tom. 5. disput. 43. sect. 1. numer. 4.

¶ An irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute huius capituli? Affirmant Hugolin. de Irregular. cap. 36. in principio, numer. 5. Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 25. à num. 15.

¶ Fr. Emman. in Additi. ad Bullam Cruciatæ, §. 9. numer. 69. docet, quòd facultas data Episcopis hoc cap. 8. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum, quando ipse hæreticus solus absque eo; quod ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu exteriori, quamuis nemo eum audiat. Et quòd illa facultas non extenditur ad hæresim occultam, quando ad eum complex, nam alias, inquit, esset destruere machinam sancti Officij, &c. Et quòd Concilium non dat facultatem absoluedi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, alias est excommunicatus per edictum sancti Officij, cuius excommunicatio stat semper, de quo etiam Nicol. Garc. de Beneficij, p. 11. cap. 7. numer. 142.

¶ Vtrum facultas concessa Episcopis in hoc capite sit per Bullam Cœnz reuocata, quoad absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnz? Eam facultatem non esse reuocatam tuentur Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 260. in fine, & Conf. 11. quæst. 1. subtil. de Præiudic. in 2. edit. Vela de Pœnis delictor. cap. 14. vers. Item verò Canonico, Llamas in Methodo curat. part. 3. cap. 1. §. 6. vlt. in fine; Emman. Saa verbo Episcopus, numer. 37. Angles in Florib. Theolog. part. 1. tit. de Confess. quæst. 4. artic. 5. diffic. 6. Veg. tom. 2. sum. cap. 125. casu 11. Cordub. in summa, quæst. 8. puncto 1. Viuald. in Candel. p. 1. tract. de Absolut. num. 15. & p. 2. in expositione Bullæ Cœnz, num. 14. Fr. Emman. in summa, tom. 1. cap. 131. num. 3. in 2. edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. numer. 70 & quæst. Regular. tom. 1. q. 20. artic. 10. Gutier. Canon. in posteriori edit. lib. 1. cap. 13. ad finem, Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ claus. 10. numer. 44. in fine; P. Henriq. in summa, lib. 6. cap. 14. num. 7. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tract. 1. cap. 6. post 20. conclus. difficult. 7. Bannes, 2. 2. q. 11. artic. 4. dub. 2. post 2. conclus. argument. 3. vers. Et si quis obieciat, & in Arag. art. 3. Col. 10. vers. Sed dubium est quisnam possit. P. Soar. tom. 5. de

Ec 2

Trid
laur
in b
aca

5. de Censuris, disput. 27. sect. 3. num. 5. Prædictam tamen facultatem reuocatam esse tenent Maiol. de Irreg. lib. 5. c. 46. numer. 6. & uel uent, Tol. in summa in Bulla Cœnæ Excomm. 14. in fine. Valpalinodiam recantans in editione nouiori anno Domini 1600. Candelabro, p. 1. tit. 11. de Absolut. num. 13. Hugolin. de castib. tit. 1. seruatis, p. 2. cap. 2. §. 4. super uerf. Etiam prætextu quorundam que facultatum, numer. 3. Param. de Origine Inquisit. lib. 3. q. 1. num. 191. P. Molin. de Iust. tr. 3. disp. 64. num. 8. & tract. 5. de Iust. numer. 2. Nic. Gare. de Benef. p. 11. cap. 10. numer. 115. Sayr. de Benef. excomm. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. de Iust. p. 4. lect. 821. uerf. Tertio. Et secundum hanc opinionem in superiorem generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronuntiatum est statum Penna in Direct. Inquisit. p. 3. q. 92. comment. 141. uerf. præ declarasse Gregor. XII. refert Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 31. uerf. cap. 23. num. 4. & audiuisset a religioso docto, & fide digno fuisse raste Clem. VIII. dicit P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 19. q. 10. q. 10. & ita censuisse sacram. Cardinalium Congregationis astitit P. Soar. tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 11. *¶* *¶* Non eorum Vicarijs.] Vide Fr. Emman in explicat. Bullæ ciaræ, fol. 116 & in addit. p. 2. fol. 124. & quest. Regul. tom. 1. q. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. uerbo Vicarius, uerf. Primum dicitur pag. 337. & p. 2. uerbo Hæretici, uerf. 4. P. Sanch. lib. 2. de Matrim. disp. 40. num. 17. & in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 21. seqq. nouissime Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 49. num. 21. hic text. Vicarios non excluderet, illis uideri datam potestatem soluit Steph. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 12. Gutier. d. de Matrim. cap. 59. num. 11.

CAPVT VII.

Administrentur sacramenta, eorumque uia frequentius multiplicetur etiam lingua vernacula: Missa quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione eius quod agitur.

VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta uiori cum reuerentia, atque animi deuotione cedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo ministranda, prius illorum vim, & usum pro suscipiendis captu explicent, sed etiam idem à singulis parochis

prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt inter Missarum solemnias, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel sollempnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæſtionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a Suprà, ſeſſ. 22. de Sacrificio Miſſæ, cap. 2.

REMISSIONES.

Vide Fr. Petrum Ledesm. in sum. p. 1. in fine, tract. de la doctrina Christiana, Fr. Ioannes Gonzal. el tratado del perfecto Christiano fol. 219. verso, vbi Concilium in præſenti citat.

CAPVT VIII.

Publicè peccantibus iniungenda publica penitentia, nisi Episcopo arbitrio aliter fuerit visum: Penitentiarij in Cathedralibus collocandi cum quorundam obseruatione.

Apostolus monet, b & publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ penitentiam & publicè iniungi oportet; vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc penitentia genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis indicauerit expedire. 1 In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesijs, vbi id commodè fieri poterit, 2 y d Penitentiarius aliquis, 3 cum vnione præbendæ, 4 proxime vacaturæ, 5 ab Episcopo instituatur, qui Magister

b 1. Tim. 7. c. sed illud, q. 5. dist. c. si peccauerit, vers. 1. q. 1. c. 6. penitentia, & c. in capite, cum seq. 50. dist.

Trid.
labai.
ca

ster sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel in Canonico, & e annorum quadraginta, seu alias quibus pro loci qualitate reperitur; qui dum Confessione Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*] Officium penitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quod quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit extrinseci tali officio, nec requiritur alius Capituli consensus: cuius autem præbendæ vniendæ, ab his fieri debet, ad quos antea spectabat.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officij Pœnitentiarij & vniendæ præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel alias præbendæ reservata, vel affecta, electio personæ Pœnitentiarij huiusmodi teneat ad Sanctissimum, pro vt bis, re diligenter discussa, etiam iam procuratoribus Episcoporum, quorum intererit, & eorumque allegationibus perpenis, censuit Congregatio peccatorum Sanctissimam.

Vniõnes factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu huiusmodi fauorem Pœnitentiarij, dicuntur saltem ex verisimili metu præbendæ in hoc Decreto ad effectum, vt tales vniõnes eadem exceptione regulæ reuocatorie vniõnum.

3 *Cum vniõne præbendæ.*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante, assignari validè non possunt, sed ab Episcopo præstandum est.

Potius, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem eligi potest, sed præbenda Canonialis.

In Ecclesia, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum constituta à Sede Apostolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum allegari non stipendij 70. scutorum à Capitulo in perpetuum peribiturum. At si non esset præbenda, & fructus omnes existerent in distributionibus quotidianis, tunc distributiones habebantur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante instituitur acquirere quodius ad Canonicatus, & præbendas eiusdem Ecclesie vacantes durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apostolica prouisus, etiam si Canonicatus, & præbenda primò vacata essent ad Pœnitentiarium.

4 *Proximè vacatura.*] Non tamen in mense Papæ. Præbendam mensibus Apostolicæ Sedis reservatis vacans, non potest eligi ad præbendam pœnitentialem. An autem præferatur prouisus huiusmodi *Suprà, c. 1. Sess. 5.*

In Ecclesijs, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primò vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans: sed si ante optationem Episcopus e-rexit, erectio præualet, nec poterit postea optari.

5. *Ab Episcopo instituitur.* Solo scilicet, absq; consensu Capituli, & etiam ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiamposito quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur. *Suprà hoc c. 5. Cum vnione.*

6. *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.* Si pœnitentiarius ex vi huius decreti deputatus, renueret Confessiones audire, puniri debet ab Episcopo, & cogi vt officium sibi iniunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus est pro præfente in choro, dum audit Confessiones in Ecclesia, siue sit in Confessionario siue extra. Illo autem tempore, quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, alijs in choro diuina celebrantibus, aut recitat officium priuatis, & non celebrauerit missam, non est censendus esse præfens in choro.

Non potest Pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non adsit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt. Et diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum quadragesimæ, & Adventus, quatuor anni temporum, Resurrectionis, Ascensionis, &c. Pœnitentiarius non potest absoluerè quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expressè reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit facultatem. Nec sufficit quæcunq; præsumptio.

Abulensium Causa proposita Congregationi sacra.

Illustissimi, & Reuerendissimi Domini: statutum est per Decretum sacri Concilij Tridentini, *Cap. 8. Sess. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Ecclesijs, in quibus commode fieri potest, sit vnus Pœnitentiarius. Prætendit autem Pœnitentiarius, non teneri se nisi ad reseruatos, cum tamen videatur etiam teneri ad non reseruatos, quia Concilium generaliter, & indistinctè loquitur, ideo generaliter, & indistinctè est intelligendum: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis Pœnitentiarij redderetur frustratoria, si tantum ad reseruatos restringenda esset. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipso, in casibus reseruatis deliquisse, quòd pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarij accederet, vnde multi se abstinerent illi confiteri, & sic inuenta ad vnum finem, optarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An Pœnitentiarius teneatur ante & post meridiem statutis horis in sede sibi in Ecclesia pro audien-dis confessionibus

Trid.
l. 2. c. 8.
de Pœnitentia

nibus specialiter deputata assistere? Ipse enim asserit, esse sufficere, quod in choro, sine alibi in eadem Ecclesia sit, ubi equum confiteri potest illum perquirere, cum tamen videatur tenentur sedendum in sede, saltem per aliquod tempus, nam ideo a recessu chori, & altaris liberatur: cum etiam, quia iam ad hanc materiam in honorem Ecclesiam, propter deuotionem corporum sanctorum Secundi primi Episcopi dictae Ecclesiae, ac Vincentij, Sabinae, Christinae sororum, Patronorum dictae Ciuitatis, magna conuentio confluat. ideoque iustum videretur, si propter Ecclesiae honorem & auctoritatem Pœnitentiarius in sua sede ad id deputatus fideat, ut nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maxime cum verecundia affecti plures perquirere illius excusare posse videantur. Et arguendo etiam à simili, videtur quod miles secularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & assiduum personalem facere, nec in alia assistendo satisfacit, propter quod teneatur in loco sibi deputato assistere. Nec obstat dicere, quod idem seruatur in Ecclesijs Cathedralibus Vrbs, in quibus non tenentur assistunt in sua sede.

Tertio dubitatur, An debeat tenere in manu virgam seu baculum, tempore quo sedet in dicta sede? quod videtur affirmari dicendum, tum quia idem seruatur in alijs Cathedralibus Vrbs, tum quia per illam demonstratur, & plena auctoritas, & potestas fori pœnitentialis concessa ipsi tantum. Ideo supplicatur pro sententia super his casibus tribus declaratione.

Responsio Congregationis sacrae ad propositam Causam.

Libellus, qui erit cum his literis, declarabit Ampliudine tres dubitationes, quae de Pœnitentiarij in ista Ecclesia in officio exortae, & Sacrae Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum propositae fuerunt. Congregatio ad primam respondendum censuit, Pœnitentiarum teneri integras Constitutiones audire, non autem solos casus reseruos. Ad secundum, debent eundem Pœnitentiarum pro fructu peccata confiteri volentium assistere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Episcopo ad quem hoc spectat, arbitrari. Quo viso ad tertiam respondit, nouas consuetudines non induendas. Romae, die 1. Aprilis 1587.

Qui tempore Paschae peccata sua fuerit confessus pœnitentiario deputato, satisfacit praecepto Ecclesiae contentum in capit. *Omnis viriisque sexus, extra de Penitent. & Remiss.* nihil nim decidit Illustrissimi Domini Cardinal. Anno Domini 1587. Februar. 16.

REMISSIONES.

Vide Medin. tract. 2. de Pœnit. qu. 40. vtrf. Alia est pœnitentia, Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. nu. 75.

Publicè peccantes]Vide Nau. in Man. c. 8. nu. 10. P. Ægid. d. disp. 10. nu. 74.

Pœnitentiarius aliquis, &c.]Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. nu. 48. vbi adducit sequentem sacre Cardinalium congregationis decisionem. Si officij Pœnitentiarj & vnitæ præbendæ vacatio contingit in mensæ post. vel alias præbendæ esset reseruata, vel affecta, an electio personæ Pœnitentiarj huiusmodi pertineat ad Episcopum, vel ad Sanctissimum? Bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interest, & eorum bonis allegationibus perpenfis, censuit pertinere ad Sanctissimum.

Canon cum Pœnitentiarius non possit optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 34. num. 78. cum seqq. vbi dicit sacre Cardinal. congregationem in hæc verba censuisse: Non potest optari præbendæ, nec dimisso officio potest optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitus vnicus Canonicatus, & certa præbendæ.

Annorum quadraginta.]Vide Pat. Valeria. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 30. tract. 3. nu. 164. in fin.

CAPITULUM IX.

Ecclesia secularis quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

Quæ alias sub fel. rec. Paulo III. 4 & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodè Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia 1 in beneficijs, 2 etiam exemptorum, 3 visitatione constituta sunt; eadem etiam 3 in ecclesijs secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; vt ab Episcopo, 4 & cuius Cathedralis ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Prouinciali à Prælato loci illius 5 electus fuerit, tanquam Sedis Apostol. delegato, 6 visitentur: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

a Sup. sess. 6. de resor. c. 4. & sess. 7. de res. c. 8. & sess. 22. de res. cap. 2.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum.*] Beneficia nullius Diocesis tunc debent ab Episcopo viciniore, & id ab eodem facienda sunt, si in capite; non in membris. Proinde Collegiata nullius Diocesis visitari debent à viciniore Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ legato: Archipresbyteratum etiam qui nullius Diocesis est, viciniore Episcopo visitari oportet.

2 *Visitatione.*] Visitator vigore huius Capituli in Concilio Provinciali eligendus est à Prelato illius loci, qui visitandus est, non ab alio.

3 *In ijs Ecclesijs secularibus.*] Hoc Decretum habet locum tantum in ijs secularibus, non regularibus, etiam si ijs subessent beneficia secularia, ut solent esse in Abbatibus, quia illa beneficia secularia non visitari.

Abbatibus Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam inferiores una cum viciniore Episcopo cumulatim. S. D. N. Gregorius XIII. quoad parochiales, quibus inferuntur per presbyteros regulares non Regulares, licet sint unitæ ac dependentes à regularibus, ideo hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illis Breve propter abusus, Episcopo Sarfanatensi, salvis iuribus vniuersæ partis, contra Abbatem de balneo Camaldulensium.

Sola beneficia secularia exempta, non autem Regularia, etiam ius Decreti ab Ordinarijs visitari possunt. Itemque personæ Regularium non inferuentes.

4 *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Ab ipsa Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, ut concedat literas dimissorias ijs, qui nullius Diocesis, quando non constat, quod sint infra fines Diocesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in c. 2. ut plebem committam unusquisque Superior salutari iuris beneficio pascat.

Item Episcopus viciniore poterit in visitatione eius, qui est in Diocesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non tantum di suis subditis concedat, monere & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tanquam viciniorem non spectat Sacramentum Confirmationis his qui nullius Diocesis sunt, ministrare, cum possint accedere ad quem maluerint Catholicum Episcopum: salvo tamen iuri Episcopi, si aliunde id sibi comperit, iuxta quod nonnulli Ecclesiam visitabit, sed etiam Prelatum illius, alioque missi in eam.

Pro (si id constet) caue ne legas (si id possit) retinendum est prius, & reiiciendum posterius.

5 *Electus fuerit.*] Et talis electio ligat successores, ut si per aliquem est.

R. M.

REMISSIONES.

Vide supr. sess. 6. de Reform. cap. 4. & sess. 7. de Reform. cap. 8. & sess. 21. de Reform. cap. 8. Pat. Azor. institut. moral. par. 2. li. 3. cap. 40. prope finem, Aloy. Ricci. in collect. de eis. p. 4. collect. 1153. § Etiam exemptorum visitatione.] Vide Fr. Emman. qu. Regulat. tom. 1. q. 36. art. 3. 7 Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.] Sacra Cardinalium congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo, & id ab eodem faciendum est non solum in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniiori Episcopo, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Visitatio §. 11. 8 Visitentur.] An procedat in Prælati inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. Vari. lib. 3. quæst. 24. num. 24.

CAPUT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

Episcopi, ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, qua ad visitationem, ac morum correctionem subditorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam sicut in Apostolica Sede delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur. 27 a Nec in his, ubi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut villa inhibitiō, 3 d appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, 4 quoquo modo impediatur, aut suspendatur.

a sup. sess. 20. de ref. c. 1. & sess. 13. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

Quæ ad visitationem ac morum correctionem.] Ea quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, nõ possunt per appellationem impediti vel suspendi villo modo,

Con-

Trident. Lxxxi. etc.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum solum, visitando se non tantum monere, sed etiam aliquod crimen corrigere, et in *c. statuit sess. 23.* dicatur debere duos Capitulares assumere, si fit, cum procedendum est ad poenam ad dictam punitionem nocentem: sed si ad eam poenam, quæ magis emendationem non respiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes bitu honesto, & similia, id solus efficere potest, quia decretum Concilij corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Ad hoc meo quod non potest Episcopo prætextu, quod sit Sedes Apostolicæ Delegatus, declinare iurisdictionem Metropolitanam in causis, in quibus ante Concilium hic, tanquam Ordinarius, potest eodem iure, eademque potestate.

2. *Nec in ijs ubi de visitatione.*] Congregatio censuit hoc habendum, quando non fuit processum iudicialiter, sine compilato proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari, quod sit suspectus, si fuerit visitare ad correctionem, (etiam non compilato processu) imponere poenam ordinariam. Fuit etiam dictum quod licet in quo casu datur appellatio de iure, ita etiam poterit allegari in quocumque casu: nam decretum istud non habebit locum in ratione nempe quando non compilato processu & ad poenam ordinariam Episcopus procedet.

3. *Appellatio.*] Interposita appellatio ad Metropolitanam ab Episcopo vigore huius Decreti tanquam Delegato Apostolico, licet, licet deolvat causam, non tamen visitationem seu executionem suspendit. Casu autem quo locus sit appellationi, & facta fuerit appellatio, & danda copia, iuxta præscriptionem *cap. 3. sess. 13. cap. 2. huius sess.* quia hoc decretum non sustulit appellacionem de iure, sed suspensionem tantum, licet Episcopus id faciat, tanquam si Apostolica Delegatus. Quoad dandam autem copiam ad hoc tenet, Congregatio censuit servanda esse Decreta Concil. *sess. 13. cap. 20. huius sess.*

4. *Quoquomodo impediatur, aut suspendatur.*] In causis visitationis correctionis appellari potest post diffinitivam, ita tamen, ut appellatio non suspendat executionem, prout sanctum est supra. Quod Episcopus compilato processu, formato iudicio, servatis servandis prout iuris fuerit, procedat, veluti in causa blasphemie, adulationis, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum vinum officium, & similia, non habent locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris allegat. 70. cum sequentibus.

¶ *Tanquam Sedis Apostol. delegati*] An in dubio videantur procedere vnde delegat? Vide Menoch. de Præsump. li. 2. qu. 17. n. 4. Nauarr. cons. 32. de sentent. excomm. nu. 8. Mascard. de Probat. concl. 945. nu. 13. Cened. ad Decret. collect. 157. n. 1.

¶ *Nec in huiusmodi de visitatione, &c.*] Doctores statim citandi dicunt, quod procedit, quando iudex superior non iustificata appellatione, nec visis actis processibus, inferiorem inhibere contendit: sed si postquam appellatio iustificata fuerit ex processibus iam ad tribunal appellationis delato, inhibitio concessa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionem procedere. Aliter quidem superiorum iudicum auctoritas, & potestas non vulgarem iacturam pateretur, dareturque causa inferioribus iudicibus, ut prohibito iudicarent, & auxilium appellationis multis causis nihil proficeret, aliaque incommoda multa sequerentur, quæ à mente S. Concilij aliena sunt, vide Sayr. in Clavi Regia lib. 8. c. 2. num. 13. Soar. de Paz in praxi tom. 2. part. 5. cap. vnic. num. 14. & vide quid Fr. Emma. qu. Regul. tom. 2. quæst. 6. ar. 2. optimè Curi. Philip. p. 1. §. 7. n. 10. ibi: *El Obispo en casos de visitación de sus subditos puede proceder, ordenar, castigar, y executar sin embargo de appellación, inhibición, ni querrela alguna, por remitirse a su prudencia como delegado de la Sede Apostolica.*

¶ *Appellatio*] Quod intelligatur de suspensiva, & non devolutiva: tenet Thom. Valat. tom. 7. Alleg. 70. nu. 5. in fine, dicit aliter explicando Gonzalus Mendez de Cabedo l. 7. diuers. argum. c. 19. 2. nu. 8. Sed sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Si in visitatione appellatio contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apostol. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad devolutivam, non quoad suspensivam, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Visitatio §. 3.

¶ *An Episcopus possit in Visitacione recusari tanquam suspectus?* Vide supra sess. 7. c. 8. de Reform. Et libet hic inserere tenorem cuiusdam epistolæ, quam S. D. N. Paulus V. transmisit ad Episcopum Portucalesem. Venerabilis Frater salutem & Apostolicam benedictionem. Fratemitatis tuæ nomine nobis nuper expositum fuit, quod Visitaciones, quæ in tua diocesi in vim Decretorum Concil. Trid. & alias legitime sunt, sæpius impediuntur, eo quia visitati Prælatum, seu alium legitime visitantem suspectum allegant, in magni diuini cultus præteritum & fabricæ Ecclesiarum præiudicium. Quamobrem nos huiusmodi abusum tollere volentes, supplicationibus tuo nomine super hoc humiliter portectis inclinatis, de consilio venerabilium fratrum nostrorum sacre Roman. Ecclesiæ Cardinal. sacri Concil. Trident. interpretum Apost. auctoritate tamen presentium declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitime competit, visitantem non posse vi suspectum recusati, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apost. ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque

Trid.
larat.
ca.

cumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatorum
29. Octobr. 1610. Pontificatus nostri anno 6. S. Cobellinius. Ven-
bili Fratri Gondizaluo Episc. Portucalensi.

CAPVT XI.

*Ob honorarios titulos & priuilegia particularia nihil est de-
rum iuri Episcoporum quantum ad omnia,
nisi, &c.*

*in Supr. sess. 6. de
sup. 3.*

Quoniam priuilegia, a & exemptiones, quæ
titulis plerisque conceduntur, hodie perturban-
nem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptio-
occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; de-
nit sancta Synodus, vt si quando iustis, grauib, &
re necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs
tulis Protonotariatus; Acolytatus, Comitibus Palatinis
Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia
vel extra, insignibus decorandos esse placuerit, & non
alios, cuiusque monasterio oblatos, vel quomodocumque
addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu mo-
nasterijs, hospitalibus, Collegijs, aut quocumque
alio titulo assumi, **I** nihil ex iis Priuilegijs detractum
dinarijs intelligatur, quo minus ij, quibus ea tam con-
cessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsi
dinarijs, tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene
omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta consuetu-
tionem Innocentij III. quæ incipit, *b* Cum Capellani
subiecti existant: **Y** exceptis tamen ijs, qui prædictis locis
aut militijs actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos
resident, sub que eorum obedientia viuunt, siue iis, qui
legitimè, & secundum regulam earundem militiarum
professionem fecerint, de qua Ordinatio constare debet
at, non obstantibus priuilegijs quibuscumque, **3** de
iam religionis S. Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum
rum. Quæ verò priuilegia residentibus in Curia Roma-
na vigore Eugeniæ Constitutionis, aut familiarum
Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficijs

*b. c. cum ca-
pellis, extr. de
priuil. Decret.
2. l. 5. ti. 33.
c. 16.
Vide post finem
huius libri.*

*c. c. diuina; de
priuil. in ex-
trauag. com.*

ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarii iurisdictioni, subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumq; inhibitionibus.

DECLARATIONES.

1 Nihil ex ijs privilegijs detractum esse Ordinariis.] Hoc capit. non habet locum in civilibus causis, sed ijs quæ hic exprimentur in decreto.

2 *Aus militis actu seruiunt.*] Fratres S. Ioannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inferuentibus, in eorum Ecclesijs, ad eum finem vt possint ordinari.

3 *Etiã Religionis Sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Non inferuentis actum militis, nec inferuentis in eius domo, nec sub illius obedientia, si non probauerit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet eius privilegio gaudere, super quo videatur constitutio Gregorij Papæ XIII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias à Sanctissimo Domino nostro, debent literas Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare, aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur *Sess. 6. c. 3. Sess. 14. c. 4. & præmissi cap.*

REMISSIONES.

1 Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. qu. 108. art. 3. Flamin. de Resign. li. 3. qu. 11. n. 5. Zerol. in præxi Episc. p. 2. verbo Referendarij, vbi resoluit, quòd hi, qui sunt de numero sunt exempti, alij vero non, quia hodie sunt quasi innumerabiles.

2 *Ne non alios cuiuscumq; monasterio oblatos, &c.*] Quòd oblato, vel alij quicumque dicentur Ecclesiastici, & Ecclesiasticis gaudebunt privilegij, si in totum se, & sua religioni tradant, & ad monasterium se transferant, & in eo inseruiant, resoluunt Cou. in cap. alma, p. 2. §. 2. num. 8. Card. Thusc. in O. concl. 16. nume 15. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. qu. 123. art. 1. D. Marta de Iurisdic. p. 4. casu 113. num. 37.

3 *Exceptis tamen ijs, &c.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 62. art. 14. & qu. 64. art. 4. & qu. 67. art. 3.

4 *Etiã religionis S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 1. q. 63. art. 17.

CAPVT

Trid.
Lara.
11. 10. 11.
11. 10. 11.

CAPVT. XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum
chidiaconi, & ceterorum adspirantium ad dignitates in Ca-
dralibus: commendantur quidam ad dignitates praeter
uanda residentia, & personaliter obeunda officia.

Quaedam ordinanda per synodum
prouincialem.

Cum dignitates, in ecclesijs praesertim Catho-
licis, ad conseruandam augendamque eccle-
siam disciplinam fuerint institutae, vt, qui eas obtinent
pietate praecellent, alijsque exemplo essent, atque
scopos opera & officio iuuarent: merito, qui ad
cantur, tales esse debent, qui suo muneri respondeant

a Sess. 22. c. 2. sint. *a* Nemo igitur deinceps ad dignitates qualescun-
quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi prius
tem xxv. suae aetatis annum attigerit, & in Clericali
ne versatus, doctrina ad suum munus exequenda
cessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta

stitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi
mulgatam, quae incipit, *b* cum in cunctis. *i.* & *h* *h*
sunt etiam, qui *c* oculi dicuntur Episcopi, sint in
ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, *h*
doctores, *2* aut Licentiati in iure Canonico. *3* *7* *Ad* *ca*
tem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura
la subest, *4* Clerici alioquin idonei, *5* *d* *e* & c. & *xxv*
non minores, asciscantur. *6* *h* & c. Prouisi etiam de
quibuscumque, curam animarum habentibus, *7*
tur a die adeptae possessionis, *7* *o* & c. *ad* *mi*
menses, *d* *7* in manibus ipsius Episcopi, *u* vel, eo impedito, *8*
generali eius Vicario, seu Officiali, Orthodoxo & *9*
publicam facere professionem, & in Romanae Ecclesiae
bedientia se permanuros spondeant, ac iurent. *10* *o* *in*
autem *h* de canonicatibus & dignitatibus, *10* *o* *in*
thedralibus, non solum coram Episcopo, seu eius Officiali
fed etiam in Capitulo idem facere teneantur: *11* *o* *in*

b c. *cu* in *cu*
Elu, de *elect.*
Clem. 1. ep. 1.
ad Iacobum,
Anaclet. ep.
1. c. Diaconi,
93. dist. 6. c.
ad hac.
c de *off. Ar-*
chid. li. 1. de
cret. li. 6. c. 7.
ab Innoc. 3. in
1. decretal. li.
23. c. ad hac
nos, & aliu.
d. 4. Tel. c. 25.
o *20. etiam*
fic provide-
katur, infr. in
bulle S. D. N.
Tij 4. super
forma iura
menti profes-
sionis fides.

prædicti omnes præmissi, ut supra, 11 &c. fructus non faciat suos, 12 ꝑꝑ nec illis possessio suffragetur. a 13 ꝑꝑ Neminem etiã deinceps ad dignitatem, 14 canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui 15 eo Ordine sacro 16 aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 aut in tali etate, ut infra tempus à iure, & ab hac sancta Synodo statutum, 18 initiari valeat. In omnibus verò ecclesijs Cathedralibus 19 omnes canonicatus, 20 ac portiones 21 habeant annexum Ordinem Presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus. 22 Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuatur, pro ut viderit expedire, 23 quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ^{et ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, cæteri vero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in provincijs, ubi id commodè fieri potest, 24 dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatum, in Cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus 25 conferantur tantum Magistris, 26 vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. 27 ꝑꝑ Præterea obtinentibus 28 in eisdem Cathedralibus, 29 aut Collegiatis 30 dignitates, Canonicatus, præbendas, ^{ut aut portiones, 31 non liceat vigore cuiuslibet statuti, ꝑꝑ &c. aut consuetudinis, 32 ꝑꝑ &c. ultra tres menses, 33 ab eisdem ecclesijs 33 quolibet anno abesse: 34 salvis nihilominus eorum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: 35 alioquin primo anno priuetur vnusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, 36 ac residentia fecit suos; quòd si iterum eadem fuerit vnus negligentia, ꝑꝑ &c. priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos, iuxta e sacrorum Canonum constitutiones, ^{et sess. 22. c. 32 d Sexti decret. li. 3. de cler. n.º refi. c. 1. sexti decret. li. 1. de consuet. c. 1. Vide post finem huius libri.} 37 ꝑꝑ &c. Distributiones verò, 38 ꝑꝑ qui statis horis interfuerint, 39 recipiant: reliqui, quauis collusionem, aut remissione exclusa, 40 his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Consuetudinē: quod sancta Synodus ꝑꝑ in vsum reuocat: 41 non obstantibus quibuscũq; statutis, & con-}}

ac. licet cano. &c. et ex eo. de elect. in 6. sup. sess. 7. de ref. ca. 12.

b. Sup. sess. 22. de ref. ca. 1.

et sess. 22. c. 32 d Sexti decret. li. 3. de cler. n.º refi. c. 1. sexti decret. li. 1. de consuet. c. 1. Vide post finem huius libri.

Ff & con-

Trid. Labat. ecc.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

adess. az. c. li.
cet, & c. ex-
tirpanda, c.
qui vero, de
prab. c. quin
nonnulli, de
cler. non res.

b Conc. Tu-
ron. s. c. 8. Cō-
cil. Agathen-
can. 75. qui
incipit, Epi-
scopus, c. Epi-
scopum, 34.
dist. toto u. de
vi & bon.
cler. extra. in
4. & in Clem.

& consuetudinibus, a μμμ & c. Omnes verò diuina per se, & per substitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Episcopi celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adistere, & seruire, πππ atq; in choro, ad psallendum instituto, hymnis & Canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotè laudare. Vestitu in super decenti tam in ecclesia, quam extra, assidue vtantur, b ab illicitisq; venationibus, & ijs, choreis, tabernis, lusibusq; abstineant, atque eorum integritate polleant, vt merito Ecclesiæ Senatui possit. 45 Cetera quæ ad debitum in diuinis officijs, seu in men spectant, deq; congrua in his canendi, seu moderandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & pœnendi, simulq; de omnibus ecclesiæ ministris, quæ in facia erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis pro cuiusq; prouinciæ utilitate, & moribus, certam formulam præscribet. 46 Interea verò Episcopus natus, quam 47 cum duobus Canonicis, quorum vnus à Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videntur, poterit prouidere.

DECLARATIONES.

- 1 *Archidiaconi.]* Archidiaconis, qui non habent curam animarum vel iurisdictionem, non præcipitur hoc Decreto, vt sint Doctores Licentiatu, sed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui Archidiaconatus officium exercent, non autem de alijs.
- 2 *Aut Licentiatu in iure Canonico.]* Qui verè careat curam animarum, & omni prorsus iurisdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad qualitatem Doctoratus vel Licentiatu per hoc Decreto requisitam sup. § *Archidiaconi.*
- 3 *Ad ceteras autem dignitates.]* Nullo Concilij Decreto statutum est, vt qui Decanatum consequi volet, is necessariò sit Magister, Doctor, siue Licentiatu in Theologia, aut iure Canonico vel alio tantum graduatis: non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium prouinciale id statui potest sine Sedis Apostolicæ auctoritate.
- 4 *Clerici alioquin idonei.]* Qui iam Sacerdos est, & prouides per hanc Apostolicam in forma dignum, de Canonicaru, super interuentu seu idoneitate scientiæ examinandus est ab Ordinario, & de quo

enque alio, vt ordine sacro, illi Canonicatui requisito. *Infrà, hoc c.*
 §. Conferantur tantum.

5. *Et 22. annis non minores.*] Etas 22. annorum sufficit ad acquirendum Canonicatum, cui vnita est Parochialis, sed eadem etas non requiritur in Canonicatibus Collegiarum Ecclesiarum magis nunc, quam ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De consensu Ordinarij dispensatur super etate resignatarij, attendita fide vite, & morum probitate, eodem consensu, & eadem de causa, etiam quod non promoueat. *Hic locus alium declarat, Sess. 22. de Reform. c. 4.*

6. *Prouisi autem de beneficijs.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & alæ dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.

7. *Admissi intra duos menses.*] Hæc longissima est dilatio, itaque triennalis possessio non prodest eis, qui non emiserunt professionem fidei, quoad fructus percipiendos, si infra dictam professionem non emiserint. Eadem sacra Congregatio censuit illa verba, *nec illis possessio suffragetur*, intelligenda esse quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non priuare Canonicum ceteris effectibus Possessionis & Iuribus, proindeque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8. *Sua fidei professionem publicam facere.*] Per seipsum, debet beneficiarius profiteri publicè, & si abiens est, accedere debet ad Ecclesiam.

Admittendam professionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendam admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus in formationem susceperit. Idem est dicendum de ijs, quibus per aliquam Vniuersitatem Testimonium conceditur, & hoc non solum est conforme Bullæ Pij IV. sed etiam Decreto Pij V.

Capienda est informatio & faciendus processus summarè super fide Catholica istarum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit, in locis ijs, in quibus sunt Gymnasia publica, Bullam Pij V. videri has pœnas non imposuisse Ordinarijs, si patiamur quemquam quoquo modo docere literas, priusquam fidei professionem faciat.

9. *De Canonicatibus.*] Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior est Canonicatu Cathedrali alienius ciuitatis.

10. *In Ecclesijs Cathedralibus non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo. &c.*] Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11. *Fructus non faciant suos.*] Per omissionem professionis fidei amittuntur tantum fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inseruendo quis acquisiuit ratione ministerij & operæ;

Trid.
 labat.
 ...
 ...

operz, & de quibus distributionibus potest testari, & adhibere sponere.

12 *Nec illis possessio suffragetur.*] Comprehenduntur etiam Reges: & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quotiuntur ad participationem massæ Capitularis.

13 *Neminem etiam deinceps.*] Decretum hoc Concil. Trident. minem, locum habet etiam in Collegiatis Ecclesijs.

14 *Canonicatum aut portionem.*] Qui iam est Canonicus, & minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Canoniam, nisi postquam pervenerit ad legitimam ætatem.

15 *Et Ordine Sacro.*] Monitus ad suscipiendum Ordinem, eius dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate Decreti privati poterit renuntiari, iuxta alias statuta in Concilio Constantiensi, sess. 24. de dispens.

16 *Aut sit initiatus.*] Vacante præbenda presbyterali, potest scopus illam conferre illi, qui Diacon. lem aut Subdiaconatum nem & ætatem habet pro his obtinendis.

17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedralibus, nus eius ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum nem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

Si neque ante Concilium, neque post Concilium Tridentinum ullus Ordo, siue Diaconalis, siue Presbyteralis, Canonicatus, siue nexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitimè & perpetuè ad Canonicatum unita sit tanquam principali accessorium, attendenda natura Canonicatus, non autem ecclesiæ Parochialis, & ratione is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. annorum, quæ in Canonice collatione requiritur. *Supr. hoc c. 9. Et 22. annis.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in ætate minima constitutus: nulla facta mentione de impedimento ætatis, quaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignatur, mittitur, nulla tamen sibi reservata pensione.

18 *Initiari valeat.*] Qui non poterit initiari ob defectum privati poterit Canonicatû & fructibus iam perceptis.

19 *Omnes Canonicatus.*] Præbendis Canonicalibus Sacri Ordinis iungatur.

Qui ante confirmationem Concil. Trident. duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam utrumque Canonicatum retinere.

Inseruentes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus Canonicatus seu beneficijs, quæ possident in Cathedralibus, quidem omnes, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, necnes percipiunt de communi, nec detur aliquid eis, qui non tunc diuinis horis: at quando salvo debito seruitio Parochialium, possunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi tenuis inseruiert.

Si Canonici ecclesias Parochiales infra fines Diocesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis resistere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicæ dispensatione utrumque possideant, cum alias iure obtinere non potuissent, sed amplius hoc incumbit Episcopo.

20 *De portionibus.* Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non sunt subiectæ.

21 *Annexum ordinem.* Cum intellexisset Congregatio Concilij, Vicarium Patavinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canonicis illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit referendum his verbis: *Cum Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem, presbyteralem esse, convocet iterum Capitulum, ac de eius confilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuatur quibus alijs Canonicatibus debeat esse Sacrorum Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc decreto de ætate non comprehendit Canoniatum iuris patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cuius foundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canoniatum obtinere, licet non sint sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici donec deveniant ad ordinem sacerdotalem.

22 *Episcopus* Episcopus cogere non potest, ut omnes Canonici efficiantur Sacerdotes: sed sufficit si dimidia eorum pars presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse maior pars: ceteri verò, Diaconi vel Subdiaconi: ut Concilium decrevit. Non obstat huic Decreto statutum alicuius Ecclesiæ, utputà quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos Ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canoniatu habere annexos fuerit iudicatum, iuxta formam præsentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperitur ad Ordines Sacros suscipiendos ex ijs, qui ante distributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *pro vsq; 22. c. 4. quamdiu eorum ætas non patitur, &c.*

Proutis de Canoniatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, ut possit infra annum Ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo, iuxta hoc Decretum & Clementinam, *Ut ij qui de aetate, & qualitate.* sed non perdit partem aliquam distributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licet sit alias in Sacris, si nimirum non habet Ordinem requisitum, iuxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessariò videatur.

Episcopus in ordinatione faciendâ qui Canonici, Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant ex vigore huius c. tenentur lo-

Trid.
laxat.

et c.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sum adhibere consilium Capituli, non autem consensum recedens qui aut habere, quia potest eis iniuris, quod magis expedire iudicauerit, perficere ac prouidere.

23 *Quibus quisque Ordo*] Episcopus cum consilio Capituli agnoscere debet, quibus Canonicatibus quisque Sacerdos Ordo debet annexus, non quibusuis Canonicis, quia Concilium hic mandauit, quod Ordines annexi Canonicatibus ipsis, non autem personis obtinentibus.

24 *Dignitates omnes*] Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus Episcopalis competat, non necessario debet conferri Doctori, vel Licentiatum, cum id nusquam per Conc. Trid. caueatur, & hoc non potest sed solum hortetur, ut *supradictum est c. 2. sess. 23. Supr. hoc c. 2. de* *teras autem.*

25 *Conferantur tantum Magistris*] Congregatio censuit, ut si Subdiaconi aut Diaconi vel Presbyteri fuerint, petuntque in Cathedralibus Ecclesiis Canonicatus, & eundem Ordinem Sacrorum, ipsi habent, requirunt, sibi *in forma dignum* collatos, oportet, ut examini, quod ad exploiandam literaturam pertinet: eos prius Sacros Ordines non dum susceperunt, examinandos esse, adhibeant elementa doctrinae, quae ex praescripto Concilii Trid. fuerint illi Sacro Ordini, qui Canonicatui, quem consequi volunt, annexus.

26 *Vel Doctoribus*] Congregatio Concilij censuit, ut in Cathedralibus Doctoribus in Capitulo, necessarium unum ex illis in Vicarium eligendum; alioquin deputationem ad Metropolitanum de beneficiis simplicibus, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, nec personalem residentiam, ob aliam causam requiritur, non teneatur in eo residere: teneatur tamen ad inferuendum vicarium, qui sit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pij V. in Bulla de residentia edita 8. Julij, 1564. quod in Cathedralibus beneficiis simplicibus in eis residere. Bulla recepta non est.

28 *In eisdem Cathedralibus*] Ad hanc residentiam in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis tenentur etiam Abbates Regularium, si eis dignitates obtinuerint.

29 *De Collegiatis*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam insignibus, nisi tamen non insignes Collegiate essent rurales, quae destituta, & in quibus nunquam antea supra hominum mensuram solitum esset residere, aut ad id tenues reditus essent, ut Collegiatis aliunde non habentes unde viuerent, alere non possint: & hinc excludendum immemorabilem consuetudinem, quod aliqui Collegiatis residerint, aut resideant. *Infr. hoc cap. 5. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij (supra)

Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cuius Diocesi sunt. 30 Dignitates: Canonici, prabenda.] Hoc Decreto cautetur, ne obtinentes in Ecclesijs Metropolitanis Cathedralibus & Collegiatis dignitates, Canonicos, siue portiones, possint vigore alicuius statuti siue consuetudinis, recreationis causa, ab eisdem Ecclesijs abesse.

Abulensium Causa, Congregationi sacra proposita.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini: Decanus & Capitulum Ecclesie Abulensis preterdunt, in vim cuiusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis causa abesse a seruitio & residentia eorum Ecclesie per quatuor menses, & interim non solum prebendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones (ac si diuini interessent) lucrari. Verum Reuerendissimus Dominus Episcopus, videns ex huiusmodi preterensione cultus diuini augmentum ladi, eamque esse contra dispositionem Concilii Tridentini, recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Vnum est: An dictum decretum Sess. 24. de Reform. cap. 12. sustulerit quasunque consuetudines, & statuta, que longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse a residentia, lucraretur quasunque distributiones quotidianas, quocunque nomine nuncupentur, & ex quacunque causa dentur & distribuuntur.

Et qualitercunque declaratio super premissis facienda sit per Sacram Congregationem, supplicatur rescribi D. Episcopo, vt illa in dicta Ecclesia obseruetur, honorque diuini officij retineatur.

Responsio Congregationis sacre.

Reuerendissime Domine: Vidit sacra Congregatio Concilii Tridentini Interpretum, libellum, qui cum his erit litteris, censuitque, donec & quousque Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesie Abulensis, validam & legitimam esse secundum Decretum Concilii prelati Sess. 24. de Reform. c. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili. Interea vero absentes non lucrari distributiones quotidianas, quod ideo ad Amplitudinem Tuam perscripsi, vt cum illi nota fuerit Congregationis sententia, eam obseruandam curet. Romae die 3. Augusti, 1586.

Ita est, Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus residens in sua Capituli Sede, solutus est a residentia Decanatus, Canonici, & ceterorum beneficiorum: illaque retine-

Trident.
labat.
...
...

nere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & alijs, si quæ forte sint, quas absentes alia de causa non percipiunt. Canonici ad continuam residentiam tenentur in Cathedralibus, nisi in alijs beneficijs quæ sunt perpetua, & habeant naturam servitium, in Choro resident. *31. Non licet vigore cuiuslibet statuti.*] Intellige hoc de statutis non sit confirmatum à Sede Apostolica: licet autem per statuta ecclesiarum, concedatur Canonici per tres menses abesse, si tamen per consuetudinem non fuit observatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quam statutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignitates & Canonicatus, immemorabilis consuetudo non est residentia: ita S. D. N. Greg. XIII. ex sententia Congregationis Sacrosancti Concilii declaravit. In Collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare poterit, si Ecclesie sunt rurales profinitate, aut in quibus antea supra hominum memoriam sollicitudine esset non residenti, aut in quibus adeo tenues redditus habent, ut non possint alere non possint, non habentes aliunde, quomodo non *Sup. hoc c. 5. de Collegiatis &c.* Ecclesia Collegiata iam dicta ob incursum Turcarum & aeris intempetiam, ad alium viciniorum locum est transferenda; ne residentia deseratur.

32. Ultra tres menses.] Etiam continuos. Intersententia, de qua in Decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officij divini, quam tribus mensibus singulorum annorum; nisi Ecclesie collectiones longius servitij tempus requirant. Licet autem Canonici sint abesse à suis Ecclesijs per tres menses, non possunt tamen eodem tempore recedere, ne Ecclesia destituatur suo debito servitio, sed tantum ea pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi & Capituli posse abesse. Ne licet ultra tres menses abesse, prætextu immemorabilis consuetudinis, nisi ex causa inimicorum, si post obtentum Canonicatum inimicitia supervenerint, nisi in Parochiali Ecclesia resideret, qui fructus præbende faceret. Ille dicitur abesse (etiam si steterit in loco) qui absuerit à servitio ultra tres menses. Fuit verò dispensatum cum multis in Polonia, aliquod tempus ex varijs causis & rationabilibus.

Non potest Episcopus facere, ut, quibusdam propter gravitates ruralesque inimicitias recusantibus in suis Parochialibus residentibus voluntibus resignare, de Rectore provideatur, neque unitatis simplicia beneficia & oratoria dividere & illis conferre, cum illis detractis redditus Parochialium sufficiant, ad honestè sustentandam Rectorem.

Illis tribus mensibus à iure concessis non est assignanda cessantia sententia, quæ quis vult abesse cum licentia sui Prælati, imperatoris, archiepiscopi vel Præsidentis in choro, & frui quibusdam novis distributionibus.

ribus, per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum; cum pro præsentibus & interesseonibus habeantur de iure. Nemo tamen potest sui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ à præbendis.

Congregatio Concilij censuit eum, qui cum fideiussione est deceptor, ut non possit discedere ab Vrbe, non posse cogi ad residendum.

33 *Qualibet anno abesse.*] Archiepiscopus Ianuensis provideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, ut nulli Canonici possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio ultra tres menses singulis annis, nihilque eis prodest, quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis honoris inserviant, & omnes in contrarium consuetudines per hoc Decretum sunt sublata. Attamen Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, ut à suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu vnus Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatum, quos in alijs Ecclesijs obtinet, ex sententia Congregationis, exceptis distributionibus, & alijs, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sapius resolutum.* An dignitates Canonici, vel portuarij Canonicatus, & alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilij censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici, portuarij abesse volunt, tempore Conc. Trident. ipsis permisso.

De alijs, qui non sunt beneficiati, & inserviunt in Ecclesiâ, Concilium nihil disposuit, sed æqualiter seruandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officijs hoc capitulum.

34 *Saluis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus & portuarijs secularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in secularibus censuit, negatiuè ex hoc textu: in regularibus verò censuit, non comprehendi sub hoc Decreto, verum, si causa sit rationalis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

Indultum Leonis decimi tribuens Præposito & Canonicis S. Mariz della Scala, vacationem duorum mensium contra foundationem Ecclesiæ, non intelligitur sublatum per hoc cap. quia Concilium reuocat tantum institutiones, quæ concedunt absentiam ultra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios
Ff 5 calo-

Trid.
labat.
1. dicitur
ccc.

calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad profectendam ad residentiam sui beneficii, & interim dum abest ab eo, quod fructus beneficii habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, et tunc enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Id sepe resolutum est.*

Licentia, ut quis possit abesse causa studiorum à seruitio sue ecclesie, vel seruitio sui Canoniciatus non suffragatur ultra quinquaginta dies à die quo studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu Collegiatis, seu Præbendam, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum illius non expectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quod habentes plures canonicas dignitates pares, residere tenentur ubi pluribus inferum potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberum, in Canonicatu residere tenetur.

Episcopo Vlixbonensi scribatur N. residentem in Canonicatu ecclesie Vlixbonæ cogendum non esse ut resideat in monasterio Ordinis Cisterciensis, quod obtinet in commendam, ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere tenetur in eo in quo sibi placuit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ unita sit Cathedrali Collegiata si destructa, potest talis, si non recipiatur in Collegiata alibi, ubi habet beneficium residere, & dignitatis sue fructus percipere, exceptis distributionibus, & ijs si quæ forte sunt, quæ ab illa iusta de causa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites abitur habet parochiani, tenetur in ea residere.

35 *Alioquin primo anno.* Absens per annum à Dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est priuatus, & priuatus dimidia parte fructuum: si vero perseverauerit in absentia, priuatus est non modò fructibus, sed etiam beneficio.

36 *Ac residentia fecit suos.* Non tamen si in alio Canonicatu ecclesie collegiatae alterius Diocesis resideret.

37 *Distributiones vero, qui statis horis interfuerint recipiant.* Canonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellanias cantant, distributiones recipere non debent, prout S. D. N. ex secessione congregationis declarauit: nisi quando sic iussi essent à suo superi-

re, ut eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, ut ab huiusmodi iussu abstinere in posterum.

Inserentes Ecclesijs siue Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesijs Cathedralibus, vel alias seruitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non interfint: at quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiunt.

Absentes pro utilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt.

Senio confectis, si alias residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione, nimis enim rigor esset. Nec superior huiusmodi rigidam inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent annexæ causæ etiam non turpes. Deventur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

Non possunt Canonici videlicet illi duo associantes suum Prelatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & inseruientibus debentur.

Vacationes omnes vnius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatae sunt: nisi absentes abessent ex causis à iure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione: quæ etiam intelligantur sublatae, si canonicatum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere aut quavis collusionem remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, vel alio quouis modo distributiones legitime debeat amittere: Nec fas sit cuiquam eas capere, & si acciperent, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur, distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget, aut alteri pro loco, Episcopi arbitrari.

Illi qui licentia legitime obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie, qui sacris horis interfint & inseruiunt.

Congregatio censuit, distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè coniectus in carcerem fuerit, & fructus præbendæ siue massæ grossæ tam diu deberi, quam diu per sententiam non fuerit declaratum iuste illum in carcere detineri.

Trid-
larat.
a oblati
ca

38 *Qui statis horis interfuerint.*] Congregatio Concilij intelligitur
tas horas, id est, omnes horas quibus diuina celebrantur, sicut
in d. Clementina. *Vt ij, qui, ibid. Card. Zab. num. 12. dicant, de*
posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum quo disponitur, vt in vna hora vel duabus
teressentes, lucrentur massam grossam siue prabendam, amissa
distributionibus quotidianis.

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes
ri interesse omnibus horis, nisi irritante aliqua speciali constitutio
ne, quae non est sublata per Concilium Tridentinum. Distin
nes vero quotidianae ceteris quoque horis ex fructibus benefici
rum seu prabendarum proportionabiliter sunt assignandae et
gligantur.

Censuit Congregatio, facultatem Capitularibus sese in
substituendi in seruitio Ecclesiae, ab Episcopo debere concedi
men cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem sequantur
obstructi. *Infrà, hoc e. s. si factum.*

39 *Recipiant.*] Habeantur tanquam praesentes in choro, quae
marum curam exercent, quae illi Ecclesiae imminet, dum tamen
in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quae spectant
ad ipsam curam.

Non potest declinari, quin tertia pars praebendae conuenienter
distributiones quotidianas ex Decreto Concilij *Suprà, Sess. 22. de*
ratione curae animarum, quae imminet Canonicatu, quae praebenda
da non est diuisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiae Collegi
tae Canonico regularium, quo tam ipsi Canonici, quam personae
nati, qui sunt seculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum
tia Prioris & Capituli per quatuor dies abesse possunt, quibus
cum fructibus grossae, etiam distributiones quotidianas accipiunt
perinde ac si diuinis interessent: Sacra autem Congregatio in
tionarijs, secularibus absq; difficultate censuit, amittendas esse
distributiones quotidianas, vt pote quae debeantur tantum illis, qui
stant & interfunt facientes officium. Ideoq; dicunt esse salarium
unum, quod laborantibus debetur: de regularibus vero ecclesiam
los non comprehendit hoc Decreto, & quia habent seruitium
num, si Prior eis concedat licentiam cum rationabili causa, ut
uit posse abesse & percipere.

40 *Hic careant.*] Hoc intellige nisi residentes in Parochialibus
los redditus ex praebenda haberent, sed omnes fructus in distribu
nibus essent, tunc habentur pro praesentibus & interuentibus, quae
casu nihil ultra seruitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reseruantes in resignationibus do
mos Canonicas, easque Laicis locantes, cogendi sunt locare, tamen
tamen mercede) dictas domos Canonicis residentibus, ita ut

præferantur quibuscunque alijs in locatione, cessantibus quibusuis privilegij inquilinatus.

41 *Non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus.*] Non obstat quod illæ consuetudines non inseruendo essent immemorabiles in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis insignibus. At tamen hoc Decretum fundationes, & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemoriabili faciant, non excusari, si nullam aliam causam allegant præter hanc. Quod si per se ipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, ut perunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inseruire per substitutos, vel saltem vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilij censuit, posse aliquem in vna Ecclesia ex privilegio vel consuetudine fungi duplici officio, vt si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diuerso iure, cum inter Dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42 *Compellantur obire officia.*] Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarij, si tamen alij non sunt Canonici.

43 *Episcopo celebranti.*] Comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consistant in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partem, quæ deseruientibus accrescit.

An Capellanæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum redditus ex varijs defunctorum redditibus cum onere Missas aliquot, & diuina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentés, qui onera prædicta per se ipsos, & per alios presbyteros quoscunque persolunt, reliquis Capellanis, qui præsentés non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant; ita vt, qui eas obtinent, ad residentiam præcisè, etiam per priuationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant, non posse cogi præcisè. Nihilominus fuit decusum, posse cogi præcisè ad residendum.

Episcopo Missam priuatam celebranti etiam in Cathedrali non tenentur Canonici assistere. At in modo assistendi, & inseruendi Episcopo celebranti, seruanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonici ergo & Dignitates obtinentes in Cathedrali, omnes Episcopo pontificali exercenti assistere debent, nisi aliqui legitime absint, etiam si titulo vacationis: & reuocantes Episcopus puniat.

In conferendo Ordines seruandum est *Cap. 8. Sess. 23.* Episcopo exer-

Trid-
arai-
a obli-
ca

exercenti pontificalia extra Cathedralē Ecclesiam, in ciuitate tamen, & non in Diocesi, tenentur assistere & inferuiri, solent assistere, & inferuiri exercenti Pontificalia in Cathedrali.

Pro nominatione existentium in pontificalibus tam in ciuitate quam in vesperis, congregatio censuit, seruandam esse consuetudinem illius Ecclesie: de qua nisi constet, seruandum esse id, quod scribitur in Pontificali, etiam non obstante quacunque consuetudine.

44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio censuit, Canonicos accedere debere ad cubiculum Episcopi, quoties ipse non presens, sed pontificaliter cum cappa, in diebus festiuis, & solemnioribus uoluit descendere, ut assistat, vel horis diuinis, vel Missa. Sacerdos multoq; magis si ipsemet sit celebraturus, in reditu uel ad uel in domo Episcopi, Episcopo praecedente ipsiq; sequente, imitari debere: in diebus autem feriatis, quando priuatum tantum in Ecclesia celebraturus, aut aliquid aliud acturus, debet etiam nullo ex Canonicis accedere ad ostium Ecclesie & Episcopi praecedenti, id ipsumq; in reditu obseruandum.

Præcepit congregatio seruandam esse consuetudinem illam, quae est in Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua Capitulum per magistrum ceremoniarum deputat aliquos qui adsint proprio Episcopo pontificaliter celebranti: sunt tamen principales dignitates, & Magister ceremoniarum à Pontificali obseruatione non tenentur. Ipsi autem Episcopo celebranti priuatum in Ecclesia, etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici assistere: secus si ipse pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Ecclesia Cathedrali quam in ipsa ciuitate aut suburbis. Est etiam dubitatum à Capitulo in eadem Ecclesia Seguntinensi: an omnes assistentes debent esse sed Dignitates & Canonici, an uero sufficiant illi, quos capitulum nominauerat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, iuxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et praesupposita consuetudine, quod Decanus Seguntinensis Ecclesie ex statuto synodicali dictae Ecclesie facto, auctoritate Apostolica sit praesens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitionum quantum in eo & perturbantium officia diuina, & quod illi, quam Praesidens chori sit inter Dignitates, & Canonicos tantum, Diaconus uero inter dimidios, ex consuetudine autem non tenentur, qui debeant esse praedicti assistentes & ministri, quatenus est in hoc casu uideretur seruanda esse consuetudo Ecclesie, rationabilis esse putabatur, & iuri conformis, qua Dignitates deputantur distributis inter omnes officibus suo ordine, liberatione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebrantem, si in eadem Dignitatem obtinentem, plurius indurum debere in

presbyterii assistentis inseruire, & ipso legitime impedito secundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustissimi & Reuerendissimi Domini: Dignitates & portio-
narij Ecclesie Abulensis noluerunt Reuerendissimum D. Episcopum
associare, eo quod preterderent se non esse comprehensos in Decre-
to 12. Sess. 24. ideoque totum id onus Canonicis imposuerunt, qua-
re pro parte Canonicorum dictae Ecclesie Abulensis humiliter sup-
plicatum est, vt Domini Cardinales dignarentur curare obseruari
quod alias fuit declaratum in vna Burgensi, vt scilicet in dicto Decreto
alloiandi D. Episcopum Abulensem comprehendantur omnes Di-
gnitates & Portionarij dictae Ecclesie, cum etiam sint de Capitulo,
& non deceat membra à capite diiungere. Ad hanc dubitationem
Congregatio Cardinalium Sacri Concilij Tridentini Interpretum
respondit; Dignitates item & Portionarios Ecclesie, & que ac Cano-
nicos debere Episcopum associare: idque Congregatio ipsa vult om-
nino obseruari die 25. Maij 1586.

Ad ipsum verò Episcopum pertinet vt associationis horam in-
tinet, ne diuina extra suas horas fiant, aut ciues scandalizen-
tur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ diuinæ inchoen-
tur.

Itaque Episcopo rei diuinæ peragenda causa ad Ecclesiam veni-
enti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, vnus ex dig-
nioribus de Capitulo in porta primaria Ecclesie porrigat asperfori-
um cum osculo: cum verò priuatim adit Ecclesiam, tunc ex suis fa-
miliaribus vnus aquam ad aspergendum, vt est consuetudo, Episco-
po porrigat.

Item quando ex consuetudine Episcopus dicit submisse respon-
sionem in processionibus solemnibus vbi Diaconus & subdiaconus
librum tenent, ea consuetudo est omnino seruanda. Est quoque iudi-
candum vt attendatur consuetudo Ecclesie Abulensis, quæ est quod
Dignitates & Canonici assistentes induant se, & non relinquunt so-
lum Episcopum accedere ad chorum.

Episcopo consecranti oleum & chrisma, adsint aliqui præsentés,
& honorent Episcopum Pontificalia exercentem. Quæ situm fuit
an celebrenti Canonico Diaconus & Subdiaconus ministrare debe-
ant? Responsum fuit à sacra Congregatione, hoc in prouinciali Sy-
nodo statuendum esse, interim verò nihil innovandum, vltra Conci-
lium, quia Concilium nihil determinat.

45. *Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis.* Improbatur illa consue-
tudo qua dicebatur non posse aliquem in sua Ecclesia campanas pul-
sare, antequam campanæ Cathedralis Ecclesie pulsentur: siquidem
perinde omnes possunt (horis tamen debitis) suas campanas pulsare.
Pauit improbatum non posse alios missas in suis Ecclesijs celebrare,
deceat fuerit decantatum. Præfatam missæ maioris in Cathedrali
Simi-

Trid.
abul.

1686

Similiter non posse regulares extra sua claustra per Ecclesiam
 etum processiones facere.

De certa lege in choro conueniendi & permanendi, Punctum
 bet esse Clericus in sacris constitutus, secundum decretum
 Provincialis Compost. &c. reuisi per S.D.N. sub Dato Romae
 S. Petrum, die 17. Octob. 1568. Anno 2. vel alia veriori data.

Quoad residentiam verò obseruetur decretum Concilij
 dentia nouem mensium, & si aliquod statutum in contrarium
 etum, sit irritum & nullum, ac liti & causæ committæ in Roma
 libi, cedatur quo ad hoc cap.

Quoad remissionem quæ fit in die Cœnæ Domini, seu
 portionibus alijs accrescentibus, ob non residentiam, non
 etia reuocatur.

Præsupposita immemoriabili consuetudine, quæ allegatur
 parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad
 lum, nihil innouetur, aliàs remaneat in dispositione iuris
 nis.

46 *Interea verò Episcopus.* Canonici & beneficiati debent
 tam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad
 nonicatus & beneficia: Pertinet autem ad eos cum Capitulo
 reponere, & seruare possint in Archiuis.

47 *Cum duobus Canonicis.* Episcopus tenetur consilium
 tere, non autem sequi: consensus enim Capituli non est
 us. Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio
 fidere. Item non potest cogere obtinentem Capellaniam,
 met celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod
 res celebrent, nam illis oneribus Missarum rectè per substitutum
 tisfit.

Episcopus obtinentes beneficia simplicia cogere non potest
 sonale aliquod seruitium suis beneficijs impendere, cum ex
 finatorius Ecclesie consuetudine non nisi ad officium reuocari
 teneantur. Hæc autem declaratio non sufficit pro illis, in
 beneficiorum fundatione posita est clausula hæc, sc. quod per
 non per substitutum teneantur seruire.

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tit.
 num. 164. Pet. Ledesin. in iumm. p. 1. tract. 7. c. 1. coucl.
 fin. pag. 163.

§ *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sunt in
 clesijs, ubi fieri potest, Magistri in Theologia, &c.* Vide Geoz.
 2. Canccl. G. Ioff. 4. num. 68.

Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, &c. Sacra Cardinalium congregatio sic censuit: Dignitates etiam in Ecclesijs Collegiatis comprehenduntur, refert & hanc opinionem sequitur Nico. Garci. de Benefic. p. 7. ca. 4. num. 59. & 62. cum seqq. Contrarium tamen, imò hoc decretum non habere locum in Collegiatis Ecclesijs, tenent Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, & verbo Canonica, §. 9. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art. 2. & in addit. ad Bullam compositionis, num. 4. ubi ait Christophorum Velam Archiep. Burgensem contulisse dignitatem scholasticæ Collegiatae Ecclesiæ de Aguilar de Campo cuidam scholari qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cum litigaretur super hoc fuisse iudicatum, collationem esse canonicam & iuridicam.

Et 22. annis non minores. Sacra Cardinalium congregatio censuit hos 22. annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilij censuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam, refert Garci. d. cap. 4. num. 70. & hanc opinionem sequuntur Mandol. tract. de Ætate minorum, ca. 5. num. 10. P. Molin. de iustit. tract. 2. d. sp. 573. circa princip. Veg. in sum. p. 1. cap. 96. casu vii. P. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 34. num. 108. dicens illam formulam, ut non sit minor 22. annis, insinuare annos 22. debere esse completos. Contra tamen tenent P. Henriq. lib. 14. cap. 8. §. 10. in fine, Emman. Saa verbo Beneficium, num. 31. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, P. Azori. instit. moral. part. 2. lib. 6. ca. 5. quæst. 1.

Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiritur ætatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, resoluit Garci. d. cap. 4. num. 65.

Si aliqua parochialis Ecclesia esset vnita alicui Canonicali Ecclesiæ Cathedralis, accessorie sufficere prædictos 22. annos censet Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 9. num. 4.

Præmissam de beneficiis quibuscumq. &c. De Professione Fidei mittenda vide Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 19. num. 7. Fusc. de iustit. lib. 1. cap. 5. num. 15. & lib. 2. cap. 3. num. 4. Per Ledesm. in sum. part. 2. tract. 1. cap. 4. conclus. 10. Sayr. decis. 1. cum seqq. sub titul. de Constitut. Flamin. de Resignat. lib. 8. q. 9. à num. 121. & lib. 10. quæst. 5. Nicol. Garci. de Beneficij. p. 3. cap. 3. per totum; Aloyf. Ricci. in Collect. decis. par. 3. Collect. 579. nouissime Pat. Sanch. in præcep. Decalogi, libro 2. cap. 3. à principio, Zerol. in praxi Episcopali, part. 2. verbo Fidei professio.

Nec prædicta Fidei professio in manibus Episcopi facienda excommunicatis exemptos, ratione suæ exemptionis, resoluunt Nauar. Conf. sub tit. de iureiur. in 2. edit. Petrus Ledesm. d. cap. 4. post conclus. 10. difficul. 3. Sayr. decis. 1. sub tit. de Constit. Aloyf. Ricci. d. Collect. 579. vers. Amplia. P. Sanch. d. cap. 5. num. 2. & censuisse

Trid.
abai.

1. d. d. d.
2. d. d.

facram Cardinalium congregacionem testatur Garc. d. cap. 3. numer. 27.

¶ Nec excusari Prælatos Regulares, imò intra bimestre ad possessionem suæ præfecturæ, hanc professionem facere debent, tenet Emman. Saa verbo Fides, in fine? Frat. Emman. in sum. tom. 100. numer. 7. in 2. edit. & quæst. Regul. tom. 2. quæst. p. 1. cul. 1. P. Sanch. d. capit. 5. numer. 3. Sayr. decif. sub tit. de off. stit.

× Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum Cathedralium, si hanc professionem non faciunt, hanc professionem faciunt, si fuerint Regulares, & computandi sunt menses à die electionis, vel quoad mittantur ad participandam massæ capitularis, refert Garc. d. cap. 3. num. 16.

λ Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios studii artis ac facultatis, tenet P. Sanch. d. cap. 5. num. 4.

μ Nec excusari etiam denuo emittere eos, qui eam iam emiserunt in deptione alterius Parochialis, vel Canonici, & relictæ Cardinalium congregacionis decisionem adducens Garc. d. cap. 3. & 18.

ν *Prouisi, &c.*] Huiusmodi Fidei professionem non possunt procuratorem, resoluunt Stephan. Gratian. discept. forens. 166. num. 22. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 74. ubi affirmat, quod Cardinalium congregacione decisiones euasit. Contrarium tenet Nauar. Conf. 4. num. 2. sub tit. de Summa Trinit. in 1. edit. d. 11. num. 2. sub tit. de Iureiur. in 2. edit. Pet. Ledesm. d. cap. 4. p. 1. concl. difficult. & P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 2. quæst. 1. Sanch. d. cap. 5. num. 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Fidei professio.

ο *Intra duos menses.*] Quod non obligat illum, per quem hanc professionem accepit, resoluit Garc. d. cap. 3. num. 27.

π Quod Clericus parochialem adeptus omittens per seipsum hanc Fidei professionem facere, non peccat, nec subiacet spoliatio Concilij in præfenti, resoluit Sayr. decif. 3. sub tit. de Curat.

ρ Quod curatus, qui Fidei professionem intra duos menses non fecit, potest moram purgare, docet Sayr. decif. 4. sub tit. de Curat. stit.

σ Illum, qui non fecerit professionem intra duos menses, non tenetur am postea emittere, cum hic terminus non ponatur ad hanc obligationem, sed ad differendam executionem, docet Garc. d. cap. 3. num. 29.

τ *In manibus ipsius Episcopi.*] Quod sede Episc. vacante per hunc beneficio curato debet facere professionem coram Ordinario, si tamen tuli sede vacante, & non coram capitulo, tenet Garc. d. cap. 3. num. 27.

¶ Vel impedito.] Quod professio Fidei potest fieri coram Vicario Episcopi, eo etiam non impedito (quia verba huius text. solum ponuntur ad admonitionem, & denotandum convenientius esse, cam facere coram ipso Episcopo, cessante impedimento) resoluit Garci. d. cap. 3. num. 22. & 23.

¶ In Ecclesiis Cathedralibus.] Quod non procedit in Canonicis, & dignitatibus, Collegiatae Ecclesiae, sacrae Cardinalium congregationem censuisse testatur Garci. d. c. 3. numer. 13. Contrarium tamen tenet Zerol. d. verbo Beneficium, §. 5. dicto 4. p. i.

¶ Fructus non faciunt suos.] Ad illorum restitutionem in conscientia tenent etiam, non interveniente aliqua sententia, resoluit Garci. d. cap. 3. numer. 35. & peccat mortaliter à numer. 64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch. in praecepta Decalogi, libro 2. cap. 5. numer. 10.

¶ Non procedere in distributionibus quotidianis, quae dantur ratione ministerij, & operae personalis, & laboris, ita ut illas percipiens fructus suos, assentit Steph. Gratian. discept. forens. cap. 166. numer. 21. & sacrae Cardinalium Congregationem censuisse referunt Garci. d. cap. 3. num. 60. & Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. prooem. numer. 170. Aloy. Ricci. in Collect. decis. part. 4. Collect. 1451. vers. Insuper lex d.

¶ Si ignarus huius decreti omiserit Fidei professionem in foro exteriori non excusari, quia est ignorantia iuris clari, in foro tamen interiori, & quoad Deum à mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione fructuum excusari, docent Frat. Emmanuel in sum. tom. 1. cap. 119. numer. 7. in 2. edit. & quaest. Regular. tom. 2. quaest. 72. artic. 3. Navar. Conf. 1. numer. 2. & 3. sub titul. de Summa Trinitate 1. ed. & Conf. 4. numer. 3. & Conf. 3. numer. 2. & Conf. 7. numer. 2. & 3. & Conf. 11. numer. 3. & Conf. 12. numer. 2. sub titul. de Iureiur. in 2. edit. P. Azori. d. cap. 2. quaest. 2. Flamin. de Resignat. lib. 10. quest. 9. numer. 8. cum seqq. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Benefic. & pens. cap. 9. numer. 3. vers. Requiritur etiam, P. Sanch. d. cap. 5. numer. 13. Garci. d. cap. 3. num. 66. cum seqq.

¶ Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Benefic. & pension. cap. 13. numer. 4. vers. Quod si parochialis, Fufes de Visitat. libro 2. cap. 13. numer. 4. Flamin. de Resignat. libro decimo, quaest. 9. numer. 123. & 124. qui, loquendo de parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricae Ecclesiae, seu pauperibus.

¶ In Canonicis vero, & dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad Capitulum, resoluit Garci. d. cap. 3. à numer. 40. vbi à numer. 44. dicit quod debens fructus, non potest se componere cum Capitulo, nisi aliqua parte, & à num. 53. refert sacrae Cardinalium congregatio

Gg 2

Trid.
aral.

gationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus suos ob non factam professionem Fidei.

ββ Quod hæc Lex non est pœnalis, sed conventionalis, rescribit P. Azor. instit. moral. part. 2. libro 7. cap. 2. quæst. 1. verbi Quæstio ob professionem, Petrus Ledesma in sum. part. 2. tract. 1. cap. 4. conclus. 10. diffic. 1. Garc. d. cap. 3. numer. 35. Sed hoc decretum se pœnale, ac proinde, etiam si pœn. in ipso iure irogat, non esse in foro conscientie, tenent Nauar. Conf. 3. num. 1. sub tit. de ma Trinit. in 1. edit. & Conf. 12. num. 1. sub tit. de Iurejur. in 1. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 72. artic. 3. P. Sanch. d. num. 10.

γγ Nec illius possessio suffragetur. Vide Sayr. decif. 6. de verborum significat. & sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Necessissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei ad fructus percipiendos, quoadiu dictam professionem non tenuit, referunt Flamin. de Resignatio. lib. 10. quæst. 9. numer. 12. col. Garc. de Benefic. part. 3. cap. 3. num. 34. resoluunt Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. numer. 7. P. Sanch. in præcepta Decalog. cap. 5. numer. 11. & 12. P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 1. 826.

δδ Neminem etiam deinceps, &c. Vide Flamin. de Resignatio. q. 9. num. 10. Non habere locum in Collegiatis Ecclesijs tenent Conf. 3. sub tit. de temporib. Ordinari. in 1. edit. Zerol. in præcepta p. 1. verbo Beneficia, §. 5. pag. 46.

εε Ita tamen, ut dimidia saltem pars, &c. Vide Zerol. in præcepta p. 1. verbo Capitulum, num. 10. pag. 84. & verbo, Canonica auctoritas, pag. 94.

ζζ Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, &c. Vide Flamin. de Benefic. p. 3. cap. 2. num. 180. cum multis sequentibus numer. 181. resoluunt, quod sub hoc cap. comprehenduntur eorum principales, & Capitula Ecclesiarum Collegiarum. Vide Zerol. Conf. 2. de Clericis non resid. & de Orat. milici. 39. numer. 6. Flamin. Resign. lib. 10. quæst. 10. numer. 62. P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 1. 816.

ηη Aut portiones. Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 1. 275.

θθ Aut consuetudinis. Quod non tollit consuetudinem immemorabilem, ex eo quia immemorabilis consuetudo nunquam tollitur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constituto fiat. beatur. docent Flores Var. lib. 2. quæst. 10. num. 44. Fr. Emman. nucl. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 9. artic. 5. ad finem, Gratian. reg. 3. Cancell. Gloss. 33. num. 2. Sed in proposito contrarium tenent se sacram Congregationem Cardinalium refert Garc. loco citato.

norialis consuetudo non excusat à Residentia in Curia

dralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus potest excusare, si Ecclesie sint rurales profus destituta, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esse residere, aut in quibus aded tenues redditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemoriam, quod aliqui Canonici resederint, refert Garci. d. c. 2. num. 197.

xx *Vltra tres menses*] Sequentes sacrae Congregat. decisiones Doctorum infra citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.

xx Prima est, an illis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda cuius absentia, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interuentibus habeantur de iure? Congregatio censuit nullam assignandam esse causam. Secundo, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantum eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertio, non posse frui dictis distributionibus, cum sint distinctæ à præbendis, de hac decisione testatur Nicol. Garci. de Benef. p. 3. cap. 2. num. 31. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo, Priuatio, §. 2. dubio quarto.

xx Secunda. Archiepiscopus Genuensis prouideat, ne duos menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurranthi Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates, de qua decisione testatur Garci. d. c. 2. num. 316. Laxi. Zechi. de Republ. Eccles. tit. de Beneficiatis, num. 6. verf. Quod si beneficia, Zerol. d. verbo Priuatio, §. 4. dicto 2. præsentali dub. 3.

xx Tertia. Decretum Concilij. c. 12. sect. 24. concedit Canonicis absentium trium mensium, si constitutiones Ecclesie seruitium totius anni requirunt, refert Garci. d. c. 2. num. 312.

xx Istos tres menses continere 90. dies, & vnum mensem continere triginta, & cum Concilium absolute illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoch. de Arbitrat. causa 30. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 11. num. 8. Garci. d. c. 2. num. 306.

xx *Ab eisdem Ecclesiis*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesie suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quod in ciuitate mancant, nisi Ecclesie debitis horis inseruiant, intelligendumque est, omnes in contrarium consue-

Trid.
aral.

tudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garcid. cap. 2. no. 323.

ww Priuetur omnibus fructibus.] Quod Capitulum non potest concedere, ut absens lucratur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ iam accreuerant, interesse tibus remittere, refert Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. numer. 31. cum fructibus.

gg Litem non dici legitimam causam absentis, & lucratus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloyf. Ricci. in lect. decif. part. 4. Collect. 1233. Primus est. Si veteretur fructibus ipsius beneficii, adducit Sayr. decif. 17. de Clericis non residentibus. Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem teneat, propter quam Clericus prohibetur residere, refert delecta a Farin. decif. 168. Tertius, nisi litigetur contra Capitulum, quod denegerit dare fructus Canonico, numerat Aloyf. Ricci. in xime.

oo Distributiones verò, &c.] Doctores infra citandi potestatem cumulant, in quibus absens a diuinis lucratur distributiones, cum alijs interisset, & presens esset.

rr Primus casus est. Absens a loco beneficii tempore percipiendi fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habet quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, etiam ex iusta causa dari, resoluunt Cou. Vari. lib. 3. cap. 13. num. 8. in no. Rip. de peste, cap. 1. num. 145. Alexand. Monet. de Distributionibus. part. 2. quæst. 5. num. 76.

uu Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse diuinis officijs, licet percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh. reg. 206. vers. Lina. Hojed. de Benefic. part. 1. cap. 17. numer. 15. Fusc. de Benefic. bro 1. cap. 15. numer. 25. vers. Et infirmo, & cap. 20. numer. 25. de Benefic. part. 4. quæst. 6. numer. 9. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. numer. 140. Spin. in Speculo testam. Gloss. 9. princip. numer. 1. net. part. 2. quæst. 6. numer. 7. Procedere etiam si quis propinqua in morbum inieiderit, referunt Fusc. d. cap. 20. numer. 25. tict. d. cap. 1. numer. 138. Fra. Emmanuel in sum. part. 1. cap. 1. numer. 6. vers. De aqua se inficere, Monet. d. quæst. 6. à numer. 11. in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, §. 3. vers. Sertio dicitur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si infirmus sanus, interesse solebat horis Canonicis: quod si talis Clericus sanus non erat solitus residere, & interesse diuinis officijs, dum absens, tunc infirmitas illius non iudicatur pro presentia, & licet absentia, cum eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentis, tunc quidē clericus infirmus non lucrabitur huiusmodi distributionibus, resoluunt Nau. de Horis Can. c. 11. à n. 9. in finalib. vers. d. d. num. 8. vers. Sex. d. Corser. sing. 152. incip. An quilibet infirmus

Emman. d. c. 33. n. 6. Monet. d. part. 2. q. 6. nu. 21. Cald. Pereira de Re-
nou. q. 5. num. 23. verſ. Vnde ſi Canonicus, P. Hentiq. lib. 13. cap. 13. nu.
4. in fine Gloſſ. lit. Y. Spin. d. Gloſſ. 9. nu. 30. verſ. Sed tenendo, Guier.
d. cap. 1. nu. 138. vbi nu. 139. aſſerit, tunc deſeruit inſimum conſe qui
debet distribuiones, quando præſens eſt in loco, vbi eſt Eccleſia.
Quod Clericus cuius intereſt aliò ſe conferre acquirere ſanctis
cauſis, vt præ ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel
etiam, vt cæli ſibi officentis inclementiam effugiat, lucratur distri-
butiones interim in abſentia, reſoluit Alexand. Monet. de Distribu-
tionibus. p. 2. quæſt. 6. num. 10. Quod etiam Clericus, qui tanquam
morboſus, ſeu infectus morbo aliquo contagioſo, veluti lepra, peſte,
& huiusmodi, à ciuitate abeſſe iubetur, lucratur distribuiones quo-
tidianas, reſtat Monet. d. q. 6. num. 11.

¶ Tertius caſus. Senex Beneficiarius non reſidens Diuinis
Officijs haber distribuiones, quando ſenio ita conſectus eſt, vt non
poſſit commode perſonaliter Eccleſiæ deſeruire, referunt Hoied.
d. cap. 17. numer. 17. Menoch. caſu 60. numer. 10. Monet. p. 2. q.
7. num. 5.

¶ Quartus caſus. Non eſt priuandus quotidianis distribuioni-
bus ille, qui obſes datus eſt ab Eccleſia, & ſic detentus, aut etiam re-
preſentiarum cauſa captus fuit, ac detinetur, firmat Monet. p. 2. q. 5. nu.
16. cum ſeqq.

¶ Quintus caſus. Beneficiarius abſens ab Officijs Diuinis pro-
pter aliquam neceſſitatem, vel cauſam euidenter vtilem ipſi Eccle-
ſiæ, quod ex conſuetudine percipiat quotidianas distribuiones, re-
ſtat Couar. lib. 3. Vari. cap. 13. num. 8. verſ. Oct. no. Paris. Conſil.
32. à num. 13. vol. 4. Duenb. Reg. 206. verſ. Limita ſexto, Hoied. de
Benefic. p. 1. cap. 17. nu. 19. & p. 2. cap. 10. num. 16. Laſ. Zech. de Rep.
Eccleſ. c. 24. n. 6. verſ. Quando, Nauar. Conſ. 10. à n. 4. ſub tit. de Cle-
ricis no reſid. Gut. Can. l. 1. c. 1. n. 144. Mon. p. 2. q. 11. à n. 11. & à n. 36. 46.

¶ Sextus caſus. Inquiſitores hæreticæ præuatiſ habentur in o-
mnibus ſuis beneficijs, dignitatibus, & præbendis præſentibus,
& reſidentibus, & percipiunt integros fructus ſuarum præbendarum,
ſimul cum distribuionibus quotidianis, ex priuilegio ſpeciali fau-
ore Fidei eis conſeſſo à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis,
reſeruat Roi de priuileg. Inquiſit. num. 420. & ſing. 69. Spin. in
Speculo reſtam. Gloſſ. 3. priacip. num. 78. vbi dicit quod hoc priui-
legium non ſolum competit Inquiſitoribus habentibus beneficia
ſimplicia, aut dignitates, ſed etiam habentibus beneficia curata,
etius contrarium verius eſſe reſoluit Ceual. Communium contra
Commun. quæſt. 385. num. 12.

¶ Septimus caſus. Excommunicatus Clericus pro cauſa Eccleſiæ,
& deſenſione ſuorum iurium lucratur (eſi Diuinis non interſit) fru-
ctus, & distribuiones beneficij, firmat Guttier. Canon. li. 1. cap. 1. nu.
142 & 147. inferens, num. 150. eas pari ratione lucrari Prouiſores, &
Offi-

Gg 4

Trid-
arai-
a dicitur
ad

Officiales generales à Capitulo Sede Episcopali vacante deponantur, si excommunicentur ob causam officij, cuius est iurisdictionis, non exercent. Quod inique excommunicatus distributiones quotidianas exigere potest, cum eo tempore, quo excommunicatus iusta in eum lata fuit, praesens erat in loco beneficii sui, et solitus Divinis Officijs ante impedimentum excommunicatus adesse, docent Couar. lib. 3. Variar. cap. 13. num. 8. vers. Ceterum Pet. Navar. lib. 2. de Restitut. cap. 2. num. 238. Fr. Emma. d. 33. num. 6. Perez. li. 1. vers. Aduertendum tamen est, pag. 171. et 172. 8. Ordin. Surd. de Aliment. tit. 1. quest. 82. num. 15. vers. Aliter Guttier. d. cap. 1. num. 137. Monet. p. 2. quest. 15. à num. 32. in hunc modum. lib. 13. cap. 13. num. 4. in fine, Sayr. de Censur. lib. 2. cap. 3. ceterum. Quod iniuste etiam suspensus, siue ab officio, siue à beneficio cuperat distributiones quotidianas, resoluit Monet. p. 2. quest. 15. num. 42. Quod etiam iniuste, & ab que causa legitima rem inclusus, & detentus, etiam semora quacunque constituta in contrarium, percipere debeat distributiones quotidianas, si stantur Couar. d. cap. 13. num. 8. vers. Undecimò, Navar. d. princip. sub. tit. de Clericis non resid. l. 2. l. 1. Zech. de Repub. Ecclesiast. cap. 24. num. 6. vers. Sextò debentur, Cenall. Commun. tra Commun. quest. 585. num. 15. Zerol. in praxi Episc. p. 2. quest. 1. Distributiones, §. 8. debentur, Monet. p. 2. q. 5. num. 30. Quod interdicitur Ecclesia, vel polluta, beneficiatus, qui consuevit residere, & non dedit causam interdictionis, consequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd. p. 1. tract. 12. de Interdicto, pag. 290. in fine, Monet. p. 2. q. 16. numer. 29. Quod etiam iniuste, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiae recuperare distributiones quotidianas constituto de iniustitia, vel nulliter, resoluit Monet. part. 2. quest. 15. à numer. 46. & part. 3. quest. 1. numer. 46.

¶ Octauus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur distributiones, & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac nulliter residerent, ex Bulla Clem. VII. incipi. Conuenit, tradit. l. 1. c. 1. de Repub. Ecclesiast. p. 11. num. 2.

¶ Nonus casus. Collector generalis Camera Apostolicæ, Solicitores, Aduocati, Procuratores Fiscales, & Notarij in causis publicis, & iurium præfatæ Camera, eorum officio durante, percipiunt distributiones quotidianas in absentia ex Bulla Sixti V. data in monte Quirinali sub annulo Piscatoris die octauo Maii sui Pontificatus anno sexto.

¶ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus in Ecclesia, iura, vel redditus suæ præbendæ, percipiunt distributiones quotidianas, cum visitando prædicta iura, & ca seruiat Ecclesiae in re vtili, tradit Monet. part. 2. quest. 1. numer. 63.

¶ Undecimus casus. Beneficiati, qui adunt Concilio Generali, lucentur distributiones quotidianas, resoluunt Rebuff. in praxi p. 3. tit. de Dispens. de non resid. nu. 34. Salzed. ad Bernard. c. 52. lit. C. vers. Quartus casus.

¶ Duodecimus casus. Qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, lucentur distributiones quotidianas, tenet Monet. p. 2. qu. 11. nu. 91.

¶ Tertiusdecimus casus. Examinatores beneficiorum à Synodo Diocesana electi, si causa examinis absint à choro, lucentur distributiones quotidianas, decidisse sacra Cardin. congreg. refert Lzli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. tit. de Beneficiatis, nu. 13. ad finem. Constitutum tamen resoluunt Monet. p. 2. qu. 11. nu. 61.

Quæ statuta, & consuetudines, circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

¶ Valere statutum, vel consuetudinem, qua cauetur seruitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum à residentia, lucenturque distributiones quotidianas in absentia, quamuis ipse non interit diuinis, resoluunt Cened. p. 3. collect. 17. in fine, Monet. p. 2. qu. 7. nu. 21. & qu. 12. num. 61. & qu. 13. num. 47. ubi refertur sacra Cardin. congregat. in hæc verba decidisse: Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Greg. XIII. senibus, & benemeritis miseris mandauit statutum Com. ostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non seruitibus, qui per quadraginta annos iam seruiuerunt, dubius pertransit Stephan. Gratian. discept. forens. c. 298. num. 19.

¶ Valere etiam consuetudinem, vt quis in absentia percipiat distributiones quotidianas, quando huiusmodi consuetudo inducta esset sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Cou. li. 3. Vari. c. 19. n. 5. in fin. Duch. Reg. 206. vers. Limita quintò, Hoied. d. ca. 17. nu. 17. Monet. d. p. 2. qu. 12. à nu. 45.

¶ Validam esse consuetudinem, vt distributiones quotidianæ diuisantur inter eos, qui intersunt Officio Diuino certis horis, licet non intersint omnibus, affirmant Duch. d. reg. 206. vers. Limita 2. Hoied. p. 1. cap. 17. num. 11. Monet. p. 2. quæst. 12. num. 42. vers. Limitatur.

¶ Validam etiam esse consuetudinem, vel constitutionem, qua cauetur, quod Clerici recedentes à choro, dum Diuinum Officium canunt, lucentur distributiones, si id fieri contingat ob celebrandam Missam, vel Sacramentalem Confessionem, resoluunt Monet. p. 2. qu. 12. nu. 48. vers. Inferitur, & à nu. 52. cum seqq.

¶ Sacra Cardin. congreg. censuit, intelligi statas horas, id est, omnes horas, quibus Diuina celebrantur, refert Garzi. d. cap. 2.

Gg 5

Trid
ari.

c. 2. n. 488. Et Canonicos non posse iuvari aliqua consuetudine teneantur omnibus septem horis inferuire, resoluit Theod. l. beus inter disceptationes forenses Stephan. Grat. cap. 298. num. 1. vbi num. 21. asserit celebrantes tempore recitationis horarum non debent percipere distributiones illius horæ, et si permittuntur id facerent. Et nu. 22. dicit quod à presentia in choro certetur ille, qui exercet curam animarum imminuentem Cathedralum tamen est in actu administrandi Sacramenta.

λλλ *In usum reuocet.* Vide Nauar. conf. s. de Clericis non P. Azor. inst. Moral. p. 2. li. 7. c. 7. col. 832.

μμμ *Omnes verò Diuina per se, & non per substitutos, &c.* Sacra Cardinal. Congreg. ita censuit: Si factum est aliquod statum quod Canonici possint inferuire per substitutos, vel alternatim pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium Zerol. in praxi Episcop. par. 2. verbo Canonici, §. 5. Garc. l. num. 498.

ννν *Sacra Card. congreg. ita censuit: Canonici cogendi sunt personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituta consuetudine illius Ecclesiæ debent, &c.* Refert Nicolaus de Beneficijs p. 3. c. 2. nu. 495.

ξξξ *Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, cuiuscumque qualitatis sint, Episcopi solemniter celebrant, aut Pontificalia exercent, assistere, ac vestibus sacris indutos eidem inferuire, nec non munera eisdem d. portiones Canonicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Epistolæ, & similibus functione, præstatione, incumbunt. ad ea præsertim per se ipsos subire, & exercere iuxta Sacrorum Canonum Concilij Tridentini dispositionem, ac cuiusque Ecclesiæ præscriptam ordinationem certum esse respondit sacrorum rituum Congregatio: quod si quando aliquis legitimo impedimento detentus, ut se ipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, dignitates, nempe alias dignitates Canonicos, & portionarij respectiue portionarius quilibet quisque hebdomada, ne graduum, & ordinum prærogatiuas cesset datur, deputare debet: idque per Episcopum opportunis remedijs etiam huius Decreti vigore prouidendum fore censuit eadem Congreg. supplicante Capitulo, & alijs Ecclesiæ Abulensis portiones refert Garc. d. c. 2. nu. 496.*

οοο *Sacra Cardin. Congreg. ita censuit: Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, ut ipse celebret, licet illius fundatione disponatur, quod capellani celebrent: nam illis in rebus Missarum rectè per substitutum satisficit, refert Gonzal. d. s. Cancel. gl. s. nu. 84.*

Atque in choro ad psallendum] Canonicos ex sua institutione, & iure communi, teneti canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, resoluunt Nauar. de Orat. cap. 10. num. 47. & cap. 11. ad finem, & cap. 13. num. 17. & Miscel. 79. Petr. Nauar. de Restit. li. 2. cap. 2. à num. 219. Sandou. de Officio Diuino p. 6. cap. 16. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap. 24. de Canonicis sub num. 6. Ludon. Bei. p. 1. Respons. casuum conscient. casu 55. Arag. 2. 2. qu. 83. art. 12. Jacob de Grassis aurear. decis. lib. 2. cap. 51. numer. 12. & ca. 52. num. 22. & cap. 53. numer. 4. & 5. Pet. Ledesm. in sum. par. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 1. diffi. 1. P. Azor. in st. Moral. par. 1. lib. 10. cap. 11. qu. 5. & 7. Par. Soar. de Rel. g. tract. 4. lib. 4. cap. 12. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 18. à numer. 175. vbi nu. 176. resoluunt Canonicos, & ceteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare, nec à peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent, nisi iustam habeant causam absentia; mortale tamen committere, si per contempum, aut contra Prælati particulare præceptum, fieret talis absentia, & Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 145. num. 5. assent, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando teneti restituere distributiones quasi totas, siue etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, restatur Ludou. Lopez. in Instructio conscient. tom. 1. c. 246. quem sequitur Veg. in Summa p. 1. c. 118. casu 10.

CAPVT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales sed tenues Ecclesia sunt augenda &c. Pensionibus beneficia tenuia grauari minime conuenit. Suas Parochias singulas singuli Parochiani frequentent.

Quoniam a pleræque Cathedralis Ecclesie tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, vocatis ijs quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatem que inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat; b confecta que de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontif. mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expe-

a Sup. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 14. de ref. c. 9. & infr. c. 15.

b c. vnio. 10. qu. 3. c. & temporu cũ seq. 10. q. 3.

Trid.
mat.
in
100

expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut
 qua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, de
 prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopi
 fructuum subuentione pro diocesis suæ tenuitate
 gent; poterit de beneficijs aliquibus, 1. dum tamen
 non sint, nec dignitates, 2. seu Canonicatus, & præbende,
 monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia,
 quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus
 dantur, à summo Romano Pontifice prouideri. 3. in
 rochialibus etiam Ecclesijs, quarum fructus æquè ad
 qui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere;
 bit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen
 regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel dec
 marum assignatione, aut per Parochianorum symbo
 ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratio
 tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiani
 cessitate decenter sufficiat. *β* In vnionibus verò quibus
 seu ex prædictis, seu alijs causis faciendis, ecclesijs Pa
 chiales & monasterijs quibuscumque, aut Abbatijs, &
 gnitatibus, siue præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel
 legiatæ, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospiti
 bus, militijs siue non vniantur: & quæ vnitæ sunt, 4. 1.
 deantur ab Ordinarijs, iuxta aliàs decretum in beate
 nodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis
 tempore citra æquè obseruetur: non obstantibus
 quibuscumque verborum formis, quæ hic pro suffi
 ter expressis habeantur. *δ* Ad hæc in posterum, omnia be
 thedrales ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum
 mille, & Parochiales, quæ summam e 2 ducatorum
 secundum verum annum valorem non excedunt, 5. 1.
 lis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauentur.
 quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesiæ
 5 certos non habent fines, nec earum Rectores proprium
 pulum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacra
 menta administrant; mandat sancta Synodus Episcopo
 pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt, dabo
 cto populo in certas, propriaeque Parochias, vnica

α Sess. 7. c. 6.
β Sup. sess. 7.
δ ref. c. 6.

suum perpetuum, a peculiaremque Parochum assignent, quibus cognoscere valeat, & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque in ijs ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ sunt Parochiales, quamprimùm fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

ac. 1. 13. q. 1. c.
plures, 1
c. 1. de Paroc.
& infi. sess.
14. de reform.
c. 9.

DECLARATIONES.

1. *Dum tamen curata non sint.*] Parochialis non debet vniri Cathedrali.

2. *Seni Canoniciatus & prabenda.*] Collegiatæ non debent vniri Cathedrali sine auctoritate Papæ, qui id quandoque efficere potest, sed cum causâ cognitione particulari seu speciali.

Si duæ Parochiales per consuetudinem (quæ per 40. annos viguerit) semper tanquam vnita, vni semper collatæ sine dispensatione fuerint, eorum possessor non est molestandus.

Plebana non potest vniri Præposituræ, Romæ 27. Septembris 1574.

Si Parochialis non est vnita Canoniciatus ab initio, sed ex post facto, non comprehenditur in Concil. Trid. decreto de Parochialibus loquente.

3. *Reuidentur ab Ordinarijs.*] Episcopi ex hoc Decreto possunt reuideri vniones factas per biennium ante Concilium in forma gratiosa cum clausula, *de non immittendo ad partes, vocatis vocandis, &c.* prout fuit declaratum die 19. Iun. 1586. ex c. 6. Sess. 7.

4. *Nulli pensionibus aut reservationibus fructuum grauentur.*] In resignatione Parochialium in Lusitania salua manet pensio resignantibus.

Retente Episcopo Anconitano vt Canonici Cathedralis non maneat in Parochijs, ne deseratur ibi cultus Cathedralis, ita vt valeant resignare Parochias retentis 30. vel 40. scutis, visum est concedendum, modo addatur clausula, *petente Episcopo & seruatis seruandis.*

Doctori Fulginati obrinenti Prioratum cum cura animarum, & Parochialium, permissum est resignare Parochialem, pensione arbitrio Episcopi reseruata.

De Parochia 125. aureorum Episcopo Amadensi, in cuius resignatione vult relinquere 30. titulari, visum est concedendum.

Postulatum Brixiani presbyteri, vt sibi liceret alteri Parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, reiectum est.

Pro mercede Capellani sufficiunt 30. aurei, attentis tamen rerum circumstantijs merces Vicarijs perpetuis assignari debet, nec maior centum

Trid.
vni.
1. dicitur
1574

centum, nec minor quinquaginta aureorum summa, nisi in
temporaneis solitum fuisset plus assignari. Pius V. in Bulla inno-
te. *Ad exequendum* publicata Kal. Febr. 1567.

Congregatio Concil. Trid. Interpretum censuit, valorem cen-
ducatorum (de quibus hoc Decreto statuitur ut debeant remanere
Rectori Parochialis Ecclesie quae pensione grauaatur esse in-
dum iuxta morem cuiusque regionis.

§ *Certos non habent fines.*] Quae Parochiae certos fines non habent
illae per certum populum & certas familias ita distinguantur, ut sa-
cramenta non promiscue administrantur.

Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis
Ecclesiae incumbentem transferre, per vim unionis perpetuae, in
nam seu Dignitatem eiusdem Ecclesiae. Ita Congregatio mensis
Octobris 1586.

R E M I S S I O N E S.

60 *In Parochialibus etiam Ecclesiis, &c.*] Vide Guttier. *Pract. de*
qu. 17. num. 3. cum seqq. Mand. of. reg. 22. de Unionib. q. 4. ad
ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. n. 20. & gl. 1. § 7. n. 20.
& 62.

§ *In unionibus vero quibuslibet, &c.*] Sacra Cardin. Congregatio
censuit: Parochiae, quae certos fines non habent, sed certum
populum, & per certas familias distinguuntur, usque aded, ut sa-
cramenta promiscue non administrantur, hoc Concilij Decretum
non comprehenduntur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 1.
mer. 96.

7 *Monasteriis.*] Saluari & excipi uniones, quae sunt profusa-
ne, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum & ali-
priorum locorum ad fidei Catholicae defensionem, & propaga-
nem, bonarumq; artium cultum, resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel.
gl. 5. §. 7. num. 46.

2 *Ad hac in posterum omnes hae Cathedrales Ecclesiae, &c.*] Vide
de Resignat. l. 6. qu. 2. n. 21. cum seqq. & n. 34. P. Azor. Instit. Mo-
par. 2. lib. 7. ca. 21. col. 886. & vide ad quid Flores Vari. lib. 3. quae-
num. 38.

5 *Ducatorum centum.*] Iuxta valorem ducatorum loci, in quo
beneficium, affirmant sacra Card. congregatio censuisse Lax. *Trid.*
de Repub. Ecclesiast. c. 28. n. 4. pag. 323. Marc. decif. 41. Aloys. de
Collect. decif. p. 4. collect. 745. in fine.

§ *Quod ad probationem valoris attenditur tempus quinque*
annorum ante, & quinque post, resoluunt Sainenf. decif. 23. Seta-
decif. 1340. Et quod huiusmodi valor beneficij probandi est
tempore prouisionis, & non sufficit probare de antiquo tempore
asserunt Strull. Pacific. decif. 35. Verall. decif. 330. part. 1.

sufficere probationem per famam, asserit Farin. decis. 39. Et probationem debere esse concludentem, quod scilicet remanserunt centum liberi pro Parocho, resoluit Rot. diuets. decis. 280. & decis. 263. lib. 1.

CAPVT XIV.

In nulla prouisione seu admissione ad possessionem cuiuscumq; beneficii aut distributionum, fiant vlla fructuum deductiones conuertibiles in vsus non pios: consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis: cuius est cognoscere de statutis, constitutionibus, &c. contrariis.

IN pluribus Ecclesijs, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, 1 vt in electione, presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione, 2 siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesie, vel beneficii, Canonici, aut præbendarum, vel partem protentuum, seu ad distributiones quotidianas tertæ conditiones, 3 seu deductiones ex fructibus, 4 solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, & mandat Episcopis, vt, quæcumque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantum, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac scandalosas, reijciant, & aboleant. Eos vero, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint; pœnis, a contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & varijs summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: extra.

à i. q. r. ferò
per totam,
Conc. Tolit.
c. can. 3. c. c. s.
semper, de cõ-
fess. toto ferò
tit. de simon.

mit: extra.

Trid-
vri-
a bndi-
ca

480 *Concil. Trid. cum Declarat. & Remiss.*
nit: non obstantibus quibuscumq; statutis, consuetudinibus, consuetudinibus, etiam immemoralibus, et Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum violatione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, quam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

DECLARATIONES.

1 *Vi in electione, presentatione.* Episcopus etiam cum consensu Capituli statueri non potest, ut aliquid minimum solvatur in possessionem Canonice, hoc enim est prohibitum per Bullam Pij V.

2 *Siue admissione ad possessionem.* Episcopus, ubi alias viget consuetudo, ut quis Canonice pro introitu ad possessionem retinet omnes fructus suæ præbendæ per triennium, non potest de consensu Capituli & Canonice statueri, ut quislibet Canonice prouisus à Papa in capiendâ possessione vice sua ad fructum unum soluat eidem fabricæ, seu sacristiæ scuta quinq; prouisus ab Ordinario scuta decem.

3 *Valer Constitutio facta per Episcopum & Capitulum per Concilium Tridentinum ad soluendam certam quantitatem tantumque possessionis Episcopatus, Canoniceatum & dignitatum, cedat in fabricam, nihil autem ex pecuniâ notarijs, Curatoribus, parochijs, alijsve Ecclesiæ ministris, quibus alias constituta sunt scuta, attribuendum.*

4 *Pro admissione in possessionem Præposituræ non potest Capitulum Collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine ad possessionem, nisi ex aliqua lege vel consuetudine id in aliquo potest erogandum esset, & si quid ab illo exactum esset, debet eidem Capitulo restitui.*

5 *Deductiones ex fructibus.* Per hoc Decretum prohibentur fructus primi anni, qui aliquibus in locis soluebantur de beneficijs diocesanis. Itaque Episcopus non potest primi anni alicuius beneficij sibi retinere vel attribuire pro datione pensionis, de qua legitime ab eo prouisus est.

6 *Solutiones.* Dulciora multa seu banquetta intelliguntur in genere prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab alio titulo exigendorum, pro admissione in possessionem alicuius Canonice beneficij. Antistes autem in receptione alicuius Canonice beneficij dulciora aut similia exigens, tandiu a Pontificis obsequio maneat suspensus, donec satisfactione præuita per Sedem Apostolicam illi suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegia quæcunque, Ecclesiæ subiacent interdicto, & singulares personæ communicationis incurrunt sententiam Pontifici reservatam.

motis articulo excepto. Propterea iuramenta de dulciariis præ-
stata, sunt irrita, necnon ipsi iurantes in excommunicationem iam
dictam incidunt. Pius V. sic statuit in Bulla, quæ incipit, *Durum*
nimis, publicata die Kalend. Iunii. 1570. Neque verò cuiusvis præ-
teritu statuti etiam ex viginti causa facti pro bono Ecclesiæ, potest
cogi novus Canonicus aliquid solvere pro debitis antiquis Ecclesiæ
suz, etiam contractis pro reparatione & melioratione bonorum, &
hoc, attenda Bulla Pij V. & declaratione huius Decreti.

Consuetudinem Ecclesiæ Melphitenis auctoritate Apostolica
Leonis X. confirmatam, scil. ut presbyteri & Canonici ad participa-
tionem massæ communis ipsius Ecclesiæ non admittantur, nisi prius
in Acolyratu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex
dictis ordinib. per triennium, & in sacerdotio per annum d. & Ec-
clesiæ inseruierit? Congregatio respondit sublatam non esse per Con-
cilium hic, aut per Bullam Pij V. super hac eadem re editam. Com-
prehenduntur autem statuta Ecclesiarum deseruendi per annum vel
aliud tempus, & nihil percipiendi interim de massâ grossa, nisi pera-
cto integro dicto seruitio.

Comprehenditur etiam hoc decreto, quicquid soluitur promissis
deus decantandis in Ecclesijs receptiuis, ut quis admittatur ad por-
tionem sacerdotalem, etsi tales solutiones cederent in pios vsus, non
enim sunt beneficia, sed potius spectant ad auaritiam, ut Sess. 22. ca.
de obseruandis & euitandis in celebratione missarum, satis declara-
tum est.

REMISSIONES.

¶ Vide Guttier. Canon. qu. lib. 1. c. 29. nu. 27. cum multis sequen-
tibus.

¶ *Mandat Episcopis, &c.* [Vide Nauar. in tract. de Oration. cap. 7.
nu. 30. & in Miscel. de Pfalter. & Rosatio, Miscel. 6. n. 3. & conf. 7. de
Simonia in 2. edit. Gregor. ad l. 15. verbo, *Por premio*, tit. 17. part. 1. Fr.
Roman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Cened. ad Decretal.
Collect. 16. num. 2. vbi etiam resoluit valere consuetudinem, ut Ca-
nonicus de nouo receptus soluat certam pecuniam operi pio, vel pro
cappa.

¶ Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Dulciaria multa in-
telliguntur esse de genere prohibitorum à Concil. Trident. cap. 14.
sess. 24. ab aliquo Capitul. exigendorum pro admissione in possessio-
nem alienius noui Canonici, refert Zerol. in praxi Episco. par. 2.
verbo Possessio beneficij, §. 5. in fine.

H h

CAPVT

CAPVT XV.

In Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum insigni-
bendus multis sed tenuibus & insufficientibus hac sit ratio, 1
præbendæ vniõione quorundam aliorum beneficiorum vel
aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat
suppressio, quæ non officiat celebrando cultui diuini,
non obstantibus, & c.

^{a Supr. c. 13.} **I**N Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis in-
bus, vbi frequentes, 1 adeoque tenues sunt præbendæ
cum distributionibus quotidianis, 2 vt sustinendo
Canonicorum gradus pro loci, & personarum quantum
non sufficiant; 3 & liceat Episcopis 7 cum consensu
vel 4 aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia,
nre, vel, si hac ratione prouideri non possit, 5 aliquos
suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus
laicorum sint, quarum fructus & proventus reliquos
præbendarum distributionibus quotidianis applicentur
eos ad pauciores numerum reducere, ita tamen, vt totæ
sint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesie
commodè valeant respondere: non obstantibus quibus-
cumq; constitutionibus, priuilegijs, aut quacumque
seruatione generali, vel speciali, 6 aut effectione: 7 nisi
dictæ vniõnes, aut suppressiones tolli, seu impediri
ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore rescripti-
tionis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensi-
onibus.

DECLARATIONES.

1 *Adeoque tenues sunt præbendæ.* Per hoc Decretum non in-
scopo vniõne beneficia Capelanij etiam Cathedralibus, co-
beant tenues redditus, cum hoc decretum loquatur solum de præ-
dis. Item neque sacristiæ aut fabricæ vniõnes fieri possunt.
2 *Sustinendo decenti Canonicorum gradui.* Non licet Abbati
pro Collegiata seculari habenti Iurisdictionem ordinariam & quæ
Episcopalem in sua Ecclesia, vbi præbendæ simul cum distribu-

hibus quotidianis adeo tenues sunt, vt pro sustinendo decenti Canonico gradu loci & personarum qualitate non sufficiant, cum consensu Capituli aliquibus ex ijs suppressis, & eorum fructibus & proventus aliquarum præbendarum distributionibus applicatis, eas ad pauciores numerum reducere.

3 Licet Episcopis.] Episcopus ergo potest, sed non tenetur, vnde Metropolitanus non potest id supplere.

4 Aliquot simplicia beneficia.] Congregatio censuit non comprehendendi Dignitates.

5 Aliquibus ex ijs suppressis.] Ob tenuitatem præbendarum Episcopus aliquas earum suppressere potest cum consensu Capituli. A qui Prelatus Collegiatae Ecclesie hanc tenuitatem præbendarum suppressionem facere non potest, licet sit exemptus, & Ecclesia sit insignis: etenim hoc solis Episcopis Concilium concessit, & quidem cum consensu suorum Capitulorum, Supr. hoc cap. § Sustinendo.

6 An affectione.] Item seruandum hic, quod sac. Eccl. mem. Pius V. & S. D. N. Gregor. XII. decreuerunt in vnionibus factis seu factendis seminarijs, vid. quod vniones de beneficijs reservatis valde sint, si modo facta fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem fieri reperiuntur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostol. irriti de iuris possessionem dictorum bonorum.

7 Neque prædicta vniones.] Vniri possunt simplicia beneficia viuenticum propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præiudicio eorum obtinentium, seruata forma huius Decreti: sed si beneficia viuenticum contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, vnio pro illa vice suspenditur.

REMISSIONES.

1 Vnde Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vnio. §. 7. vers. Secundò, Stephan. Grat. discept. forens. c. 278. num. 34.

2 Licet Episcopis.] An etiam Vicarijs? Negant, cum vnite sit alienare, & habeatur pro re grati, & reservata, Rebuff. in praxi beneficii de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit. de Vnion. benefic. n. 37 Sbrozzi. de Officio Vicar. lib. 2. q. 115. Steph. Grat. c. 278. num. 35.

3 Cum consensu Capituli.] Quod hic consensus potest post vniõnem interuenire, tenet Stephan. Grat. d. c. 278. n. 30. vbi etiam resoluunt nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cum hæc exceptio illi soli concedatur.

4 In vnire.] Vt singulis præbendis singula beneficia vniantur, non omnibus simul indistinctè vnum, aut plura, resoluunt Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 274. numer. 34. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 37. numer. 25. vbi etiam refert Concilium in presenti

H h 2 non

Trid
vni
ca

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

non concedere facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenenda præbendis singulorum Capitularium, quod etiam affirmat *Abbas Ricci*. in collect. decif. p. 4. collect. 1067. in fine.
 s. *Eos ad pauciores numerum reducere.*] Vide Zerol. in præf. part. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Undecimò, ibi, ad dignitates, & quintò.

CAPVT XVI.

De Constitutione Vicarij, & Oeconomis sede vacante ad Capitulum pertinente.

a Cæc. Chalc. I. c. 25.
 inf. Concil. Vornatiens. c. 76.

Capitulum, a Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quæ rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. 2. *Officialem*, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino neatur, qui 3. *γ δ & c.* saltem in iure Canonico sit Doctor, Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus, si secus factum fuerit, bad Metropolitanum deputatum iusmodi deuoluatur. Et, si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulum quæ ut præferrur, populus fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem ecclesiam vacantem promotus, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomis, Vicario, & alijs quibuscumque officialibus, & administrantibus, 4. *qui, sede vacante*, fuerunt à Capitulo, vel ab eodem in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, & administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris, quibusque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, reddituum, & alia, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, ab absolute nem, aut liberatione obtinuerint. Eidem quoque Episcopo

b. a. n. licet alicui, 12. q. 2. c. fin. de suppl. negli. pral. in 6.

poteneatur Capitulum de scripturis, ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1 *Capitulum Sede vacante.*] Portionarij, quia non sunt de Capitulo, non comprehenduntur sub hoc Decreto. Neque clericus potest se cum Capitulo ad hoc ingerere vt Officialem constituat aut confirmet.

2 *Item Officialem.*] Non est de necessitate, vt is qui assumitur in Officiale sit de gremio: si tamen adesse idoneus, cæteris paribus esset præferendus.

Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diocesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione Parochialis, *iuxta cap. 18. sess. 24. de Reform.* Quare idem Vicarius, absque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concursum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti à Capitulo constitutus, teneretur procedere cum adiunctis vel sine, *iuxta cap. 6. sess. 21. Et fuit resolutum die vltima Martij, 1588.* quod si Episcopus dum vivebat, habebat auctoritatem procedendi sine adiunctis, etiam poterit Vicarius: sin minus poterat procedere Episcopus sine adiunctis, ita nec possit Vicarius.

3 *Saltem in iure Canonico Doctor.*] Vicarius vacante Episcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatum, si in Capitulo aliqui graduati erant: sin minus, possunt eligi alij idonei, licet non sint graduati. Quinimò si Episcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cum non esset Doctor, Capitulum non debet necessario eum confirmare, sed alium, qui sit Doctor, eligere potest.

Si plures ad officium Vicarij à Capitulo assumerentur, is qui in controversia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilij Tridentini, remanere debet, & cæteri remouendi sunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiam ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam Iurisdictionem & omnia iura Episcopalia habebat; Congregatio die 21. Septemb. 1585. censuit negatiuè, quia si non est necesse vt hic Prælatum mortuus, sit Doctor, vt dictum est supr. c. 12. præsentis sessionis, ergo neque Vicarius eius.

4 *Qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo.*] Capitulum Sede vacante potest eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ contra Vicarium ab ea sede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Episcopus potuisset.

Fuit dubitatum an si iste Vicarius allegaretur suspectus, potest eligi arbitri? Et resolutum fuit die vlt. Mar. 1588. quod non, sed eundem esse ad Capitulum, tanquam ad Superiorem.

REMISSIONES.

¶ Vide Gig de Pensionib. q. 65. num. 12. Couar. in cap. Relatum num. 3. de Testam. P. Azor. in lit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 37. col. 1. § Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies. Et vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum, §. 3. pag. 84. Stephan. Quarta in Summa Bullarum, verbo Capitulum Sede vacante, vel. 12. Quod pag. mihi 142. ibi verum. Vbi etiam resolutum, quod stante puzer termino octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum Capitulum debere administrare: & in vers. Secundo dubitatur, dicit, quod si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus habens qualitates Concilij remanere debet, ceteris remouendis. Vers. Tertiò dubitatur, in n. 3. asserit, Vicarium constitutum in Capitulo Sede vacante posse reuocari ab eodem Capitulo durante vacatione. idem tenet Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, §. 21. vers. Secundum dubium, vbi id ampliat, etiam si Canonici assensent, vel promississent sub certa poena eum non reuocare.

¶ Qui saltem in iure Canonico sit Doctor. ¶ Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, numer. 3. vers. In casu vero, resolutum, quod si fuerit Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputari, non debet consultorem Doctorem: alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum in causis, quibus eo opus erit.

¶ De Vicario Episcopi vltra Doctores in titul. de Officio Vicarij, §. 6. agunt latè Angel. Sy. uest. Rosell. Tabien. Armb. & alij Summi. Verbo Vicarius. Be. tach. de Episcopo lib. 4. part. 7. tit. de Vicario Episcopi, Rebuff. in praxi tit. de Vicarijs Episcop. Lexi. Zechi. de Repub. Ecclesiast. c. 23. de Vicario Episcopi. Guiter. Canon. l. 2. c. 17. Sbrozz. in tract. de Vicar. Episcopi, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius.

¶ An Vicarius Episcopi debeat esse Clericus saltem primus. Titul. de Incompatib. benefic. part. 2. cap. 10. art. 1. Lancellor. de Iustit. Canon. lib. 1. tit. de Officio Vicarij, §. 1. Rebuff. tit. de Vicario Episcopi numer. 35. Zechi. de Republ. Ecclesiast. c. 23. de Vicario Episcopi, §. 1. num. 1. Pat. Soar. tom. 5. de Censuris, §. 2. sect. 3. numer. 8. cum sequent. Sbrozz. d. lib. 1. quæst. 31. Fr. Luch. Miranda de Ordine iudicatio quæst. 2. art. 7. Sabag. in cap. 2. de Officio, §. 1. num. 110. Et an possit esse Clericus conjugatus? Negant Rebuff. num. 36. Hoied. num. 11. P. Soar. num. 10. Sbrozz. num. 5. dicitur.

Zerol. d. verbo Vicarius, dub. 7. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 14.

§ An Vicarius habeat ordinariam iurisdictionem? Affirmant gloss. verbo Officiale, in cap. 2. de Officio Vicarij lib. 6. & verbo generaliter, in cap. Romana de Appellat. eod. li. Bertachi. d. lib. 4. num. 1. Guttier. Canon. lib. 2. cap. 17. numer. 17 & lib. 3. tract. de Matrimonio cap. 69 num. 7. Couar. Pract. cap. 4. num. 8. & lib. 3. Vari. cap. 20. num. 4. Marant. de Ordine iud. par. 4. dist. 5. num. 12. & 13. Azueu. l. 1. num. 7. tit. 9. lib. 3. nouæ Recopil. Molin. de Primogen. lib. 1. cap. 25. num. 13. Cortaf. de Benef. part. 2. cap. 8. num. 13. Pat. Molin. de Iustit. tom. 6. disput. 10. numer. 1. & 2. Sbrozz. d. lib. 2. quæst. 55. Mascard. de Probat. concl. 1412. numer. 9. & 22. Pauin. de porest. Capituli Sede vac. p. 1. q. 2. num. 2. & 3. & p. 2. q. 10. nu. 3. & 4. Hugolin. de Censuris tab. 1. cap. 1. §. 20. num. 6. Zechi. d. cap. 23. §. 2. num. 1. Salzed. ad Bernar. c. 75. in gl. verbo Dispensant, Soar. de Paz in praxi tom. 1. temp. 1. nu. 6. & 7. & tom. 2. præiud. 3. num. 3. Cardoso in praxi iudicium, & aduoc. verbo Vicarius, n. 7. Fr. Ludou. Miranda de Ordine iud. q. 2. ar. 6. P. Azor. Iust. Mor. p. 2. li. 3. ap. 43. q. 5. P. Sanch. de Matrimonio lib. 3. disp. 29. num. 3. Negam. Licent. Anton. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ, cap. 4. numer. 21. & 22. Morl. in Empor. iuris. par. 1. tit. 2. quæst. 17.

§ An iurisdicctio Vicarij mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin. de Primog. li. 1. c. 25. n. 13. P. Sanch. lib. 3. disp. 30. nu. 1. D. Guttier. tract. de Matrimo. c. 69 nu. 16. & testatur deceptum P. Henr. in Summa 1. 7. c. 21. §. 5. in gl. lit. S. vbi dicit non expirare de per se mortuo Episcopo, sed per Capitulum Sede vacante deponi. Vnde valere gesta à Vicario ignorante mortem Episcopi longè distantis, resoluunt Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 18. num. 50. Pat. Sanch. lib. 3. de Matrimonio, disput. 22. num. 59. & disp. 30. num. 4. Guttier. d. cap. 69. num. 18.

CAPITULUM XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia ecclesiastica, obtinenti tamen insufficienti, conferri potest aliud simplex, dummodo vtrumq; personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant, &c.

¶ Cum Ecclesiasticus a ordo peruertatur, quâdo vnus plurius officia occupat Clericorum; sanctè lacris Canonibus cautum fuit, & nemi nõ oportere in duabus ecclesiis conscribi. verum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu

a Cœ. 1. Nica
c. 15. & 16.
Antio. c. 3.
& Arelat. 1.
c. 2. & 22. &
Milen. ca. 15
c. quia in tã
tã, c. ad hæc,
& c. cū non
ignoret, de
prob. cum al
leg. sup. sess. 7
de ref. c. 8. c.
referente, &
c. de multa,
de prob. 21. q.
1. per c. 10.
c. 9.
nu. 1. de cler.
non i. fid.

Hh 4

affectu

Trid.
arai.
1. 6. 1. 1.
ca.

affectu seipfos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene
constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura similibus
beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus
tam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens
presenti decreto, quod in quibuscumq; personis, quibus
cumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgent,
mandat observari; statuit vt in posterum vnum tantum
beneficium ecclesiasticum d 2 singulis conferatur, quod
quidem si ad vitam eius, cui conferatur, & honeste sustine-
dam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex (Injunctum
4 n &c. dummodo vtrumque personalem residentiam non habeat
rat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedralia
ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam secularia
quam regularia, quæcumque etiam & c. commendata, per-
tineant, 5 cuiuscumque tituli, ac qualitates existant, 6 illis
6 qui in presentibus plures Parochiales Ecclesias, aut vnam Cathedra-
dralem, & aliam Parochialem obtinent; 4 e coguntur
omnino, quibuscumque dispensationibus, ac vniuersis
ad vitam non obstantibus, 7 vna tantum Parochiam
sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 7 infra
tium sex mensium 9 dimittere: alioquin tam Parochiam
quam beneficia omnia, quæ obtinent, b 10 & c. 11
vacare censeantur; ac tanquam vacantia liberè alijs dote
conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tura confeco-
tia, fructus post dictum tempus retineant. Operatur
sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus con-
moda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur
prouideatur.

*a Sup. sess. 7.
de ref. c. 4.*

*b. execrabi-
li, §. qui ve-
ro, in extran.
comm. tit. de
præb.*

DECLARATIONES.

1 *Cum Ecclesiasticus ordo perueritatur.* Non comprehenduntur
guitates cum Canonicatu quæ nullos vel tenues habent fructus
et haberent sedem in choro, quando ex consuetudine per Cano-
cos obtineri solent, iuxta c. 1. de consuetud. in 6. Item dignitates
beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium
potuit obtineri. *Infr hoc c. §. habens legitime.*

Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in Choro, ob
ne in nō potest cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiam si habens

tantum onus celebrandi missam, cum enim est sub eodem recto, opus est dispensatione. Attamen qui regressum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Ecclesiam, vel ad Canonicatum, & post Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat simul, non est molestandus, si post Concilium facto loco regressui vult obrinere vtrumq; beneficium, ea tamen lege, vt resideat in parochiali amissis distributionibus quotidianis pro tempore, quo in Canonicatu non deseruerit. *Hoc saepe fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur.*] Idem intelligitur cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere praesentatum, vel conferre aliud beneficium incompatible, vel ratione residentiae, vel ratione sufficientiae, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarij, 1588. idem dixit seruandum esse in beneficijs, quae sint iuris patronatus, & in quibus non sit collatio sed institutio.

3 *Licet nihilominus aliud simplex sufficiens.*] Episcopus habenti vnum simplex beneficium quod non sufficit ad eius sustentationem, potest eidem aliud conferre citra dispensationem Apostolicam: & habenti beneficium sufficiens potest conferre aliud, sed habita possessione secundi beneficij sufficientis vacat primum sufficiens. *Supra hoc c. §. Singulis.*

Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem: sed si duo non sufficiunt, non potest conferre tertium absque dispensatione Apostolica. In collationibus autem beneficiorum Episcopus nihil pro sigillo accipere potest. Notarius vero pro labore, charta & alijs, aureum vnum non excedat.

Simplex beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia non sit in eo necessaria.

Beneficia etiam curata alijs beneficijs annexa transeunt in simplicium naturam, dummodo accessorie sint voita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur.

Plura beneficia non possunt obtineri, licet simplicia sint, sine dispensatione Papae, intellige sub eodem recto, ac requirementia residentiam.

4 *Dummodo vtrumq; personalem residentiam non requiratur.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obienta, requirementia personalem residentiam, tenentur residere in eo in quo maior est necessitas: nec possunt alteri o priuari, amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cui non inseruiunt. Secus vero si esset dignitas cum Canonicata & parochiali, quia obstat extrauagans *execrabilis*.

Trid-
arai-
ca

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Ordinarijs uniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegijs Regularium seu Regularium personarum, non obstante decreto Conc. Sess. 24. cap. 13. de reformatione, & si factæ fuerint, nullas uniones.

5. *Cuiuscumq; tituli ac qualitatis existant.* Non est molestus, qui ante Concilium obtinuit unum Canonicatum ab Ordinario, & unam Parochialem, dummodo resideat in Parochia, et h. Pij V.

Distributiones quotidianæ cuiuslibet Capellaniz argumentum in choro, ideo huiusmodi Capellania incompatibilis cum alijs beneficijs residentiam requiritibus.

Qui in præfenti plures Canonicatus obtinet legitime, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Concilij Tridentini confirmatam Ecclesiam Parochialem & Monasterium perpetuè committitur vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi ut alteri utramque, quasi duas Parochiales obtineat, sed potest utramque cum Monasterium (quamvis curam habeat animarum) appellare parochialis hoc cap. non comprehendatur.

Hoc decretum licet ducatur in præfenti ligare, incipit tractari lendis Maij anni 1564.

6. *Qui in præfenti plures Parochiales.* Sub hoc cap. non comprehenditur qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iuncta est, aut illi principaliter imminet & non accessorie, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui unam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum titulo, unam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Item qui habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simpliciter, vel dignitati in perpetuum unita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, plures possit retinere, quando timetur de Parochiales perire manu hæreticorum.

Habens unam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri sunt reservati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacifice secundæ vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum hanc, quia illa regula requirit titulum coloratum.

Unam Cathedrali ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quod de iure patronatus, nihilominus unam dimittere tenetur cum duobus beneficijs.

Concil.
cū decl.
parochiales

In habentibus Parochias, & in quibus alij habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, ut vel cedenti sibi Parochiam solvat eandem pensionem, vel patiatur resignare alteri eum suspensione regressus.

¶ *Vna tantum parochialis*] Episcopi Cremonensis petitio, ut quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus soluit pensionem 56. alteram reservatis Patruo omnibus fructibus, possit utramque retinere, penitus est à congregatione rejecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, ut possit quis utramque retinere, usque dum alterius lis terminetur, rejecta est à sacra Congregatione. Unde & petenti ut ex quatuor Parochiis, cum cesserit duabus, & sibi unam reservauerit titulo S. Columbanii, licet titulum retinere, responsum est, ut titulum relinquat, nec eo accedat.

Habens legitime duas aut plures dignitates non curatas & parochialem suam curatam, unam solam retinere potest.

Non tenetur quis alterum dimittere, si habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiamsi in fundatione Canonicatus caueatur quod illum obtinens sit ipso iure priuatus, si per 30. dies absens iuerit.

Papa attendita personarum & locorum qualitate, dispensat ut uni ac eidem Parochialis & Canonicatus simul conferatur, si utriusque interire bene potest.

Licet alias resolutum fuerit in certo casu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset unita parochialis, per hoc Decretum non teneretur ad alterius dimissionem; nihilominus pro absoluta resolutione contrarium est verius, videlicet quod alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiam cum datur Canonicatus Cathedralis, si duo illi menses sint elapsi non sua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alij duo menses.

Dum hoc Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet quod ante Concilium non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quod si iam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicatus vacat Parochialis.

Habens Canonicatum & duo simplicia beneficia Ecclesiastica, quorum omnium annui redditus secundum communem estimationem non excedunt scuta 25. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere possit. Et Concilium Tridentinum prohibens quod habens Canonicatum possit acquirere Parochialem, & è contra, non cogit, ut quis dimittat alterum autorum iam acquisitorum legitime.

Resi-

Trid-
arai-
d

Residens in Prioratu qui curam habet animarum retentione Canoniarum & beneficium simplex, sed beneficio simpliciter non inferre debet.

Qui impetrauit per nouam prouisionem, Narbonensem diaconatum, & obtinebat alterum Archidiaconatum a concilio cum non posset possidere Narbonensem ob potentiam intrudendi quo litigabat, petiuit ne priuaretur Aconitano, sed huius petitionis D.N. fuit reiecta.

Iuxta decisionem Congregationis aliàs editam, qua dicitur posse Canonicum ex consuetudine Ecclesie in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui post Concilium in eadem est munus Pœnitentiarij, non potest vigore dictæ consuetudinis obtinere etiã dignitatem in eadem Ecclesia: quia consuetudo strictè est interpretanda, & nemo potest esse duplex in eadem Ecclesia.

Habens Archipresbyteratum, si regressum habet ad Parochialem, quam obtinuit ante Concilij Tridentini publicationem, dispensatione tali, quod si regressus ei contigisset, ipsam Parochialem cum Archipresbyteratu possit retinere; si casus prædicti regressus contigisset, etiam post Concilium Tridentinum potest in eadem Parochiali residere, & non perdit quicquam in Archipresbyteratu, nisi distributiones quotidianas.

8 *Infrà spatium sex mensum.*] Licet habens duas parochias infra sex menses alteram dimittere teneatur, fauore tamen S. Ioannis Hierosolymitani, fuit aliquibus concessus annus, ut habeat Parochiales in Italia: & si extra, fuit datus secundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiam si illæ parochiales sint de iure parochiales Laicorum, quamuis regressi, & etiam si qui habet regressum nolit præstare consensum: quia tunc facta ei oblatio ne teneatur, nisi cum honesta pensione (si noluerint acceptare) resignare alteri, & regressus suspenditur vsque ad collum vel decollationem parochiani.

Habens autem Parochialem, quam ex hoc Decreto dicitur teneatur, si ea est obligata alteri ratione regressus, conueniendi primò iste habens regressum, an ipse, cum aliqua pensione resignare, si referenda, Parochialem velit. Quod si eam recipere recuset, tunc resignare debet cum suspensione regressus.

10 *Ipsò iure vacare censentur.*] Qui non dimittit parochiam, sed duas Ecclesijs curatis intra tempus a sacro Concilio assignatum, debet condignas pœnas subire & puniri, prout in eo dicitur.

REMISSIONES.

Vide Dionys. Carthus. in tract. de Pluralitate Benefic. Hoied. eodem tract. Rebuff. in praxi benefic. part. 1. tit. de Dispensat. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. Collect. 150. P. Paul. Comitrol. Respon. Moral. lib. 1. quæst. 73. nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. cap. 19. num. 273. cum seqq. latissimè Nicol. Garc. de Beneficijs part. 11. cap. 5. num. 260. cum sequentibus.

§ *Neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi.* Sacra Cardinalium congregatio censuit hoc non habere locum in pensioib. cum Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti iam in pensioibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garfi. d. cap. 5. num. 310. in fine, vers. Quarto, & resoluunt Hoied. p. 2. cap. 7. P. Azonii. d. pag. 2. lib. 8. cap. 10. quæst. 8. & cap. 12. quæst. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 5. num. 14. cum seqq.

γ Congregatio Concil. censuit hoc decreto non comprehendi terculus beneficiales, seu pia legata cum onere Missas, aliaue diuina officia celebrandi, quæ neque Ecclesiæ habent aliquam denominationem, conferti tamen consueuerunt in titulum simplicis beneficij vni vel pluribus presbyteris ad præsentationem hæredum siue patronorum, & singula duorum aut trium auctorum valorem non excedunt. Quod decretum congregationis Sanctiss. Dominus noster probatus, & placuit seruari stylum Cancellariæ. vt vnica collatione plura vni conferti possint in titulum simplicis beneficij, refert Garfi. d. cap. 5. num. 318.

δ *Singulis conferatur.* Vide Garfi. d. cap. 5. numer. 283. vbi resoluit intelligi cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium in compatibile, vel ratione residentia, vel ratione sufficientia, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittatur primum.

An Coadiutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal. Mendez. lib. 4. diuers. iuris argum. cap. 1. num. 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 9. à nu. 64. & nu. 12. Nicol. Garfi. p. 4. cap. 5. à num. 122.

ι *Honeste sustentandum non sufficiat, licet nihilominus aliud simplex, &c.* Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, sit incompatible cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloss. in cap. dudum 2. de Electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Syluest. in sum. verbo Beneficium 4. num. 2. Gregor. Lop. l. 3. tit. 16. part. 1. Ludou. Lopez

Trid.
ar.
1. b. d. l.
ca

Lopez in Instruct. Consc. tom. 1. cap. 251. Zechi. de Benefic. & p. nibus, cap. 5. num. 4. vers. circa tertium, Hoied. p. 1. cap. 19. no. 1. 2. 2. quæst. 63. et 2. conclus. 3. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 2. post princip. & lib. 5. cap. 19. vers. Consuetudo quæ quis in ecclesia, & p. 2. lib. 3. cap. 7. quæst. 4. & cap. 8. quæst. 6. & cap. 9. quæst. 10. quæst. 4. & c. 11. q. 13. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 31. no. 2. min. de Resignat. lib. 2. q. 1. nu. 138. & lib. 5. q. 6. nu. 115. cum seq. p. 1. sum. cap. 36. casu 25. cum duobus seq. Lud. Beia Respons. in conscientie, p. 4. casu 26. Petri. Ledesmon. in sum. p. 2. tract. 7. concl. 12. diffic. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Incommodum §. 2. P. Valer. Regin. d. tract. 3. à num. 283. Cardin. Thuse. tom. 1. concl. 61.

§ Sufficiens.] Quod dicatur beneficium sufficiens, vide apud me z de Expectat. nu. 107. Nau. de Orat. Mitel. 62. Prop. de p. stino in adit. ad Quarant. in summa Bullar. verbo Beneficium resignaciones, causa 8. Menoch. de Arbitr. casu 216. Hoied. d. no. num. 22. Flam. de Resignat. l. 5. q. 6. num. 131. cum seq. Zechi. de Beneficium, §. 7. concl. 8. princ. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. no. 39. Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiep. Curia Neap. l. 4. §. 1. Valer. Regin. d. tract. 3. num. 285.

* Dummodo utrumq. personalem residentiam non requirat. Cor. de Benef. p. 1. cap. 5. num. 2. Hoied. cap. 17. num. 30. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 3. ca. 8. quæst. 1. Valer. Regin. d. tract. 3. num. 279. Garc. de Benef. p. 11. cap. 5. no. 373. sequentes adducit facta Cardin. congreg. de cessionibus. § Prima est. Dispensatus legitime, sine dubio Canonice parochialem retinere potest: sciendum tamen est, Ordinarium per hoc dispensandi facultatem non habere.

¶ Secunda Episcopus ex causa potest dispensare, ut quis possidet nere duo beneficia difformia sub eodem titulo, dummodo quilibet per se non sit sufficiens ad sustentationem propriam.

* Tertia. An duo Canonicatus de iure in vim S. Concilij Tridentini creatorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. num. 381.

λ Quarta. Anis, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium; & ultra detinet, vitioque excidat in vim d. Decretorum Concilij Tridentini? Congregatio iudicavit, si duos huiusmodi Canonicatus simul retinere poterit, vitioque esse ipso iure priuatum. An vitioque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. decretorum Tridentini? Congregatio respondit vitioque non posse: refert Garcia, ubi supra, ximè.

¶ Quinta. Episcopus habenti vnum simplex beneficium, non sufficiens ad eius sustentationem, potest aliud simile beneficium absque dispensatione Apostol. refert Læli. Zechi. de Benefic.

Ecclesiast. tit. de Beneficiis, ad fin. Nicol. Garf. d. capit. 5. numer. 310.

¶ Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non suffecerint, non possit conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Garf. vbi proximè, & propter illud verbum, *Aliud*, de quod Concilio dicitur observari in Vrbe, Marc. Anton. Genuens. d. cap. 64. num. 3. De stylo tamen Curie, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hoied. part. 2. c. p. 1. à numer. 3. Azued. conf. 2. numer. 1. Cened. ad Decretal. Collect. 130. numer. 2. Flamin. de Resign. lib. 3. quæst. 1. numer. 141. Par. Azori. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8. Perez de Lara. de Annuetiar. & Capellan. lib. 2. cap. 7. num. 12. & videtur sentire Zechi. d. cap. de Beneficiis, vers. Ad dignoscendum verò, Zerol. part. 1. verbo Beneficium, §. 7. concl. 2. Quintanad. Ecclesiastic. lib. 4. num. 119. Quod Episcopus non potest dispensare, vt quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resoluunt Zerol. d. 4. 7. concl. 7. Quintanad. d. lib. 4. num. 131. Par. Azori. d. part. 2. lib. 3. cap. 7. quæst. 4. & lib. 6. c. 2. quæst. 6. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 3. num. 28. prope finem.

¶ Commendata.] Vide suprâ, Sess. 7. cap. 4. & de incompatibilitate duorum Ecclesiasticorum commendatarum vide Hoied. p. 1. cap. num. 13.

¶ Congregatio Concilij ita censuit. Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monasterium commendatum cum cura, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 8. numer. 67.

¶ Congregatio Concilij ita etiam censuit. Habens parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminerantimarum, alteram dimittere non tenetur, referunt Gonzal. vbi proximè, Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Parochia, §. 5. Nic. Garf. de Benef. p. 4. cap. 4. num. 35.

¶ Illi verò, &c.] Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 17. Collect. 870. Nicol. Garf. p. 11. cap. 5. num. 319.

¶ Cogantur.] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. cap. 17. §. 5. in Gloss. l. c.

¶ Infra spatium sex mensium.] Vide Nicol. Garf. d. p. 11. cap. 5. num. 77. vbi resoluit, huic decreto non aduersari aliud suprâ, Sess. 7. de Reformat. cap. 4. quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam Cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium quòd vna retenta, alias infra sex menses dimitterent, non

Trid.
vbi
biblioth.
ca

non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficijs postea
 obtentis, de quibus loquitur d. cap. 4. intrepidè resolut.
 v. *ipso iure vacare censeantur.*] Quòd accepto secundo bene-
 vacat primum, & non potest tuta conscientia obtinere fructus
 beneficij, quatinus nulla detur sententia, nec fiat petitio, ut
 Pat. Henric. in sum. lib. 14. cap. 36. §. 2. in fine. in Gloss. lit. O.
 ¶ An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, licet
 tamen rationabili, sit tutus in foro conscientie? Vide Ludov.
 in instructor. Conscient. tom. 1. cap. 252. & seq. Navar. Co-
 Constit. à num. 37. Cordub. in quest. lib. 1. quest. 20. Cerni-
 spons. casuum Consc. q. 35. in addit. Didac. Perez ad Villadig.
 regul. cap. 1. num. 13. Veg. p. 1. cap. 36. casu 30. Fr. Emman. in sum.
 1. cap. 31. num. 7 & 8. Hoied. p. 2. cap. fin. num. 38. Toler. lib. 4. tit.
 Pet. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 7. cap. 1. cit. ca. 9. conclus. & in d.
 ri Iustit. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 12. quest. 7. 8. & 11. & lib. 5. cap. 11.
 11. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. cap.
 vers. Sextum dubium, P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 34. num. 10.
 sequenti.

CAPUT XVIII.

Dum contingit Ecclesias parochiales vacare, fiat ex ante
 cursum præmissis edictis; describuntur qualitates eorum
 bunt examinare. Si Ecclesia fuerit Iurispatronatus Ecclesiæ
 & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictius
 seruanda quam casu quo Ecclesia fuerit Iurispatronatus
 laicorum, &c. Attente hoc caput legendum
 & seruandum ad amuf-
 sim.

¶ &c. **E**Xpedit maximè animarum saluti, à dignis
 que idoneis Parochis gubernari. Id vult
 rius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus,
 cum parochialis Ecclesia vacatio, 2. etiam si cura Ecclesiæ
 Episcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures
 ministreretur, etiam in Ecclesijs patrimonialibus, seu
 prius nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus
 vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad
 scriptum examen teneri mandat, per obitum
 signationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque
 contigerit, & etiam si ipsa parochialis Ecclesia

vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu priuilegij in fauorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu 6 Abbatum, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, 9 idoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constitucere; qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur 11 o Porro Episcopus, 12 & quius patronatus habet, π e intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam 13 coram deputandis examinadoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum in publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, a 15 examinentur & ab Episcopo, siue, eo impedito, 16 ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinadoribus: 17 non pauca, quam tribus: 18 quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, 19 accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinadores autem singulis annis 20 in diocesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur; 21 qui Synodo satisfaciunt, & ab ea probentur. 22 Aduenientem, vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, 23 tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eodẽ, aut alios tres quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint uero hi examinadores Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Evangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. b τ u Caueantq, ne quidquam prorsu occasione huius examinis 24 nec ante, nec post accipiant:

a infra, Sess. vii. de Reform. cap. 5.

b c. quando 24. di. 8.

Trid.
 ab ai.
 q. b. m. u.
 ca

ant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alij dante
 incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis,
 is, quæ quomodocumq; etiam antea obtinebant, & delicta
 in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus
 non solum coram Deo, sed etiam in Synodo provinciali
 si opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, si
 contra officium eos fecisse compertum fuerit, quæ
 eius arbitrio puniri possint. ¶ &c. Peracto deinde exami-
 renuncientur, quotcumque ab his 25 77 idonei
 fuerint, 26 aetate, 27 moribus, doctrina, prudentia, & alijs
 bus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportuni
 28 ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris 29
 idoneum iudicauerit: 30 atq; illi, & non alteri, collatio
 clesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre: 31
 rō iuris patronatus Ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum
 pum, & non alium pertineat, is, 32 33 quem
 digniorem inter probatos ab examinadoribus iudicabit. 34
 scopo præsentare teneatur, vt ab eo instituat. Cuius
 rō institutio 33 34 ab alio, quàm ab Episcopo, erit facien-
 da; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorē
 quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat
 34 u &c. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat
 patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt
 examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.
 In omnibusque supra dictis casibus 35 non cuiquam
 quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinadoribus
 approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesiis
 videtur: nec prædictorum examinadorum relatione
 quo minùs executionem habeat, 36 vlla deuolutio, seu
 appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem
 dis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos,
 pos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas
 terposita, impediatur, aut suspendatur; alioquin Vicarius
 quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo
 tempus deputauit, vel forsan postea deputabit, ab
 Ecclesiæ custodia, & administratione non amouetur
 donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus

2 Sess. 25. c. 9.

Concil.
 cum decl.
 25. c. 9.

fit, vt supra, sit pronisum: vñ & alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, 37 sur-
 reptiæ esse censentur: non obstantibus huic decreto exem-
 ptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectio-
 nibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibus-
 cumque & Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & a Sess. 7.
 alijs impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui^{cap. 12.}
 redditus dictæ parochiales fuerint; vt totius huius exami-
 nationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini
 querat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dissidia,
 quæ in aliquibus locis reperiuntur, faciliè grauiores rixæ,
 accumulæ possint excitari: 38 poterit Ordinarius, si pro sua
 conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbi-
 trabitur, hac forma omiffa, priuatum aliud examen, cæ-
 teris tamen, vt supra, seruari, adhibere. Licebit etiam
 Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examina-
 tionis formam addenda, remittenda esse censuerit,
 prouidere.

DECLARATIONES.

1 Cum Parochialis Ecclesia vacatio.] Hoc decretum non habet lo-
 cum quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis
 est unita accessorie.

Si fuerit Capellania pro coadiutoria in Parochiali sita, in ea con-
 seruanda seruatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima
 consuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendati ad sex men-
 ses, & qui semel institui fuerint etiam ad præsentationem, non pos-
 sunt amoueri ad nutum.

2 Etiam si cura Ecclesia.] Etiam hoc seruatur in Ecclesijs Cathedra-
 libus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Ca-
 pellanos amouibiles ad nutum Capitulum, vel per ipsosmet Ca-
 nonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quod
 non obstante, omnes tenentur ad subijciendum se examini Episco-
 porum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum colla-
 tio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio per-
 sonarum, quæ sunt magis idoneæ, proprie ad Episcopos ordinarios
 spectat.

Trid.
 arat.
 1. b. l. l.
 ca.

spectat, collatio autem parochialium ab his facienda est p[er] quos ant[ea] pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias in forma digna signent iudicio, & provisione vicinioris Episcopi.

3. Vni, vel pluribus Curam animarum dare.] Sed non tunc hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiate Ecclesie, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4. Vel resignationem.] S. D. N. Gregorius XIII. noluit canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de sui Generalis, absque permisso Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium conferre ad tempus.

Decretum Concilij Tridentini quod dicit, vacationes curarum Ecclesiarum parochialibus, etiam per resignationem examine percursum prout ab Ordinatione conferendas ei, quem aptissimum fuerit, locum non habet in resignationibus factis in manibus ipsius in fauorem certae personae, cum non possint dici percursum. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine percursum faciendo, non habet locum in vacatione parochialium per resignationem factam in manibus Papae in fauorem personae, quae eodem Pontifice admiserit, & mandauit examinari & expectari dignum.

Et, qui exhibuit Bullam parochiae sibi resignatae Episcopi Romanensis, & reiectus est ab examine, de quo fidem examinatum affert, iustum est eandem appellationem ad suffraganeum Romanensem deferre.

In provisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis non est necessarium hoc examen per concursum, potestque per clausula: *ut non obstantibus beneficijs, dummodo permutationes verae, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in vobis magna inaequalitas, vel aliquid simile, alijs fieri debet examine percursum.* Infrā. §. In permutationibus.

Ad literas Episcopi non probantis examen eius presbyteri, si resignatio facta est, quia praesumptio est pro presbytero, respicienda à Reuerendissimo Domino Datario, ut Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet quod indignum ac in idoneum reputat, transmittat.

In concessione iurium in fauorem eius qui praetendit habere nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

5. Ecclesia reservata.] In beneficijs curatis reservatis Sede Apostolica, & quibusvis alijs, ex antiqua consuetudine Ordinarij ponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica provisio fieri, & probatur ab examinatore in Synodo Diocesana deputato.

Concilium
Tridentinum
de
resignatione
parochialium

videndu
Bulla P
6 Abb
Ordinar
Quo
aliqui
enim ad
buor
eos, qui
bet, illo
bus eam
que illu
dinarian
Conclie
concurr
integrit
idopos,
conferat
Lacer
thentium
dicia con
probata
quas Par
potest ea
aminato
sum ista
Episcopi
Vicarium
tose, qu
sam: nec
provinci
ad eunde
per eum,
dichus Ep
nam hab
eum Eccl
spectat,
Synodo n
est idem
provinci
vel in fac
ministret
de Ep
Capit
no percio

videndus habet fidem approbationis suae ab Ordinario. De hoc est Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis provisione curata beneficia cum vacaverint, Ordinarij dicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacaverit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcunque Abbas nominaverit, eam ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesie vacaverit ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob causam vllum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem vllam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio prefato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitę integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, & postea Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Lucet aliqui Patriarchę habeant collationem Parochialium existentium in aliqua Diocesi, Ordinarius tamen illius Diocesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque ius conferendi aliquas Parochiales, quę sunt in Diocesi Episcopi suę provincię non potest eas conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoibus deputatis per Episcopum eius Diocesis in qua sitę sunt istę Parochiales, & interim, dum dictę Parochiales vacant, Episcopus illius Diocesis in qua sunt, ius habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictę parochię inseruiat, donec de Rectore fuerit provisum: nec potest Patriarcha in aliena Diocesi (licet ea sit Episcopi suę provincię) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad eiusdem Episcopi consensum, & examine eius præeunt, quod per eum, aut eius exequutorem faciendum est, & quamdiu prædictus Episcopus provincialis dicti Patriarchę, Synodum Diocesanam habebit, Patriarcha nihil potest aliter committere. Quamobrem Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliq̃ue præterea qui curam animarum in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopis obtemperent. Nec potest idem Patriarcha alienos Episcopos in Diocesi Episcopi sui provincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel vt sacrum extremę vñtionis oleum conficiant, vel chrisma adhibeant, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, nisi de Episcopi, cuius ipsa Diocesis est, consensu.

7 *Capitulorum.*] Etiam si ad illos collatio, institutio, seu presentatio pertinet.

Trid.
arai.
1. b. d. m.
ca

Quando collatio Parochialis ab immemoriabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum promissio ad solum Episcopum si in eius diocesi Parochialis sua est. In modo vero vacante parochiali, si eius collatio spectat ad Archiepiscopum, ius examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archiepiscopum.

Archidiaconus, cuius territorium est in vna diocesi, parochias Ecclesiæ conferre potest tantum illis, quos Episcopus eisdem diocesi, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos fuerint ex his, qui ab examinatore in Diocelana Synodo de idonei renunciati sunt.

Quoties autem vacauerit aliqua Ecclesia Parochialis, cuius collatio spectat ad Præpositum alicuius Collegiatæ, debet locum sitis curare, vt fiat edictum publicum, in quo sit adscripta dies, & huius tenoris, videlicet: quod *prostatum* semper *conferenda Ordinarium Episcopum prænire, ipsamque* quem Episcopum idoneum elegerit ex iis quos examinatore fuerint, atque idcirco ei denunciare, vt edicta proponantur. & *men fiat suo tempore.* Infra hoc cap. §. Porro Episcopus.

8. *Debeat Episcopus statim.*] Hoc examen agere, edicta promittere & alias provisiones facere, prout in hoc Decreto, spectat Episcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum, & stante etiam quod ipse inferior ex immemoriabili consuetudine haberet huiusmodi ius cumulatiue in loco suæ iurisdictionis, licet in ipsius Episcopi diocesi Parochialis posita sit, etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinatio habere congregandi Synodum.

9. *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere cultum & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam si huiusmodi institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectat, obstantibus his, quæ traduntur per Doct. in c. cum vobis, de Off. di.

Mercenarij quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinariis commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicium presentatis: quibus elapsis nunquam vel raro sacerdotes ipse presentem, vel nouam provisionem requirunt, sed vigore dictæ provisionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in iplo mense persistit. At si vicini illi probarent legitime ius patronatus habere, prout Concilium requirit, Sess. 25. c. 9. permittendum esse presentem instituentos, prævio tamen examine, ex hoc cap. ad mandatum expresse illis facultatem semel institutos amouendi ad vicium nurum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione huiusmodi

fiatur curarum, seu deputatione Vicarij, vt Sess. 6. c. 2. & Sess. 7. c. 7. & c. 8. & c. Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen proscriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis vnũ aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil profus emolumentum collatores, aut institutores vilo modo directè vel indirectè, percipiant.

10. *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circumstantijs) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione vt constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione grauamen intulerit, poterit vnus Episcopus corrigere.

11. *Potest Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cuius Diocesi Parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de iure spectabat, & si inferior haberet provisionis ius cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, eam Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur provisionis suæ ius. *Suprà, hoc cap. §. Archidiaconus, & §. Quoties autem.*

Congregatio Concilij censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulis vnus non esse præuio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere ad concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si obtinuerit illud per concursum, & sic vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta noui concursus, pro beneficio illo vacante.

12. *Et qui ius patronatus habet.*] Congregatio iam dudum censuit, hoc cap. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit iuris patronatus laicorum validè, idèd admittendum ad eam illam, qui intra tempus Iuris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinadoribus idoneus repertus fuerit.

13. *Coram deputandis examinadoribus nomine.*] cùm nominatio patrono Ecclesie facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14. *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congregatio censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra mensem, posse solum examinari & approbari.

Item, vnico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subiiciendus est, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento

Trid.
arai.

1. dicitur
ca

detineri, quo minus valeant ad concursum accedere: tunc enim poterit Episcopus legitime terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium videatur necessarium requirere edictum per concursum, si non tunc iudicatum, aliud edictum proponi; & si nemo competens idoneus, tunc alicui, prævio examine, sine concursu beneficii conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum voluntarium, sed non ad suspensivum: & qui transacto tempore paruit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Hoc Decretum de concursu, non habet locum in beneficiis Regularibus conferri consueverunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, ubi sunt factiones & partialitates, ob quas timeretur iniquitas in concursibus peragendis.

Doctor siue Licentiatas in Theologia, siue in iure Canonico in publica Vniuersitate graduatus, non exculatur ab examine, quod potest provideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi in locis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeantur per concursum, sed curandum est, ut Decretum Concilii Tridentini & motus proprii S. D. N. in huiusmodi omnino observentur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ parochialem perpetuè, sed accessoriè vnitam habet. *Infra, l. 1. S. D. N.*

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant fauorem, concursus fieri non debet, cum propriè non dicantur vacantes; provisiones tamen istarum Ordinarijs committantur, quæ tamen, non autem per concursum, provisio, siue resignatis, & si non repertis parochiales huiusmodi conferant.

In provisionibus à Sede Apostolica specialiter factis, non formam, non est necessaria, nec de iure debet fieri examinatio, quæ per concursum. Ad eodè ut familiaris Papæ, qui de eiusdem communi one examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debet haberi, tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipso Ordinario.

Archiepiscopo Casar-Augustano, qui noluit ad examen recipere, habentem titulum parochialis à Papa per obicum in curia, ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia scripsi potest, vel ipse cum examinatore examinet in forma dignam, vel mittat Ordinario viciniore.

Resignans parochiale cuidam, qui per multos annos in curia

mansit, petijt vt examinaretur in curia, coram deputatis examinato-
ribus, & hoc istis partibus concessum fuit.

Habens Parochiam, si per triennium seruiuit ab ordinatio appro-
bata, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remit-
tatur examinandus ad ordinatum viciniorem, & simul ad eiusdem
examinatores.

S. D. N. ex sententia Congregationis Concilij declarauit examen,
quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Pa-
rochialium, non oportere fieri in prouisione dignitatis nuncupatae,
licet ei sit vnita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnita auctori-
tate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit. *Supr. hoc cap. §.*
Examen.

Perentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in monasterium ere-
cta, & vnita eorum Collegio regi possit à deputato ab ipsis, modò
sit approbatus ab ordinatio, censuerunt Illustrissimi Cardinales
pollere.

15. *Examinentur ab Episcopis.* Licet Episcopis capellanos seu coad-
iutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu
à quocunq; id auctoris habeat, examinare, nec permittitur il-
lis absque eius approbatione curam exercere, vel Sacramenta admi-
nistrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales seculares, quarum
collatio spectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

16. *Ab eius Vicario generali.* Vicarius Sede Episcopali vacante, in
locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctori-
tate propria sufficere potest, sed curare debet, vt elapso anno alij in
locum demortuorum sufficiantur seu eligantur in Synodo, alioquin
pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium, non requiritur
examen: si tamen adsit aliqua inæqualitas numeri Parochianorum,
vel permuantes non fuissent examinati eo tempore quo Parochia-
les adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed abs-
que concursu. Itemq; si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit
necessarium examen, sed non per concursum. *Supra hoc cap. §. 17.*
provisionibus.

17. *Non paucioribus, quam tribus.* Tres examinatores adhiberi om-
nino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infra hoc c. §.*
Tres ex illis.

Satisfit huic decreto, si tertius examinatus examinauerit, & sit pre-
sens in approbatione, licet vorum suum non applicauerit.

In examine per concursum, examinatores ex prædictis deputatis
in Synodo adsint, & idem numerus à Concilio præscriptus in omni-
bus examibus, tam ad maiores, quam ad minores Parochiales ser-
uandus est.

18. *Quorum votis.* Licet Concilium non expresseit, an vota exami-
natorum

natorum palam, aut secretè fieri debeant: magis tamen ex parte
examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notarios
beant, ut in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum
neum, ut Romæ fit, secus verò reprobatum.

19 *Accedere possit Episcopus.*] In hoc casu Episcopus tantum, vel
Vicarius habet votum decisiuum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus
reignatis consanguineos, familiares, tam suos quàm resignatos
ex Bulla Pij V. anni eius 3. Kal. April.

20 *In Diocesana Synodo.*] Eligendi sunt in illa Synodo examina-
res, qui examinent promoueri volentes ad Parochiales: eligendi
& iudices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Concil. Trident.
Decreto committendæ sunt.

21 *Qui Synodo satisfaciant.*] Horum officium non expirat per
rem Episcopi.

22 *Aduenienteq; vacatione Epi.*] Datus testatur Papam potestatem
de beneficijs vacantibus in mensibus etiam non reseruatis. Sub
scopali vacante, licet de his nulla habeatur reseruatio, vel in con-
iuris, vel in extrauagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Episcopus.*] Hoc seruandum est tam in Eccl.
tenuioris redditus, quam in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trident. non statuit præcisè, ut examinatores tres
sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaq; si tres sunt
examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quia
singuli singula approbant.

24 *Nec ante, nec post accipiant.*] Quacunq; etiam immemore
consuetudine non obstante.

25 *Idonei iudicati fuerint.*] An obtinentem beneficium curam
porteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cum intra
debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non ap-
tere.

26 *Etate.*] Episcopo Cremonensi postulanti an ijs, qui à se scriptum
Testimonium auferre volunt, quod sint idoneæ ætate ad ministrandum
Parochiales, dare debeat in genere, an in specie, illi Parochiales
sum est examinandos esse in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modo idoneus
& quando eius mores sunt noti & approbati) doctiori, cuius
ignoratur.

28 *Ex hisq; Episcopus eum eligat.*] Non prohibetur, quòd si unus
tum comparuerit in concursu, atq; repertus fuerit idoneus, et
Ecclesia conferri. *Supr. hoc c. §. Item vnico.*

29 *Magis idoneum.*] Etiam casu quo collatio pertineat ad Abbatem
alios inferiores collatores.

30 *Illi, & non alteri collatio Ecclesia ab eo fiat ad quem spectat.*] Con-
stitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. super collatione Parochialium

Concil.
cū decl.
magis

Ecclesiarum 15. Kal. April. 1566. S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilij respondit, non habere locum, nisi in ijs Dioccesibus in quibus fuit coacta Synodus Dioccesana, & in ea iuxta formam huius cap. fuerunt deputati examinatores.

11. *Si vero iuris patronatus.* Idem dicendum est & obseruandum in collatione & institutione iuris patronatus mixti, scilicet partium Laici, partium Ecclesiastici.

Non habet locum hoc Decretum contra institutionem & fundationem, nam seruanda est lex in institutione & fundatione posita: tamen presentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario, citra concursum, siue id repugnaret institutioni, siue fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio presentatum ab Ecclesia Patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

12. *Quem patronus digniorem inter approbatos.* Ad eundem Patronum Ecclesie spectabit (quando duo aequè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati) eligere utrum uoluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum iuris patronatus Ecclesiastici in mensibus Apostolicæ Sedi reseruat vacauerit, Episcopus ipse Ordinarius nulla habitatione Patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum eum sine Ordinario; sicut fit in alijs curatis, quæ non sunt de iure patronatus.

13. *Ab alio, quam Episcopo hoc seruetur.* Etiam si institutio esset facienda à Papa, quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio cessat, & Sanctissimus uoluit, quia Episcopus melius cognoscit personas.

Si institutio istarum Parochialium de iure patronatus Ecclesie ad inferiores pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus Ordinarius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis idoneum approbatum ab Episcopo: quod si leuissimum fuerit, collatio est nulla.

14. *Quod si ius patronatus Laicorum.* Speciale est in iure patronatus Laicorum, ut non requiratur concursus in collatione Ecclesie Parochialis: sed si ea sit iuris patronatus partium Ecclesiastici, partium Laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita, sicut Concilium præscribit in conferenda Parochiali, quæ sit iuris patronatus merè Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando ius patronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum.

Eueniente vacatione Parochialium de iure patronatus Laicorum, quando plures sunt presentati, requiritur examen per concursum inter ipsos presentatos tantum, ut ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus renunciati sunt, Episcopus cum eligat quem
ceteris

Trid.
pat.
1. d. d. d.
48

caeteris magis idoneum iudicauerit, atq; illum & non alterum collat, iuxta hoc Decretum.

Poterit & debet Episcopus cogere promissos post Concilium beneficio Iurispatronatus ad ostendendum titulum promissionis, eos, quos inuenit habere Parochiales huiusmodi sine approbatione, Ordinarius admittere ad nouum examen, & eis idoneos reddere confirmationem.

Rektor semel deputatus non poterit ad nutum amoueri a parochia, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & impetratus esset alicuius Communitatis, sed perpetuo illius Ecclesie manebit. Hoc idem fuit declaratum in praesentatione Communitatis Campi Testi, quae allegabat antiquam consuetudinem amouendi Rectorem ad libitum.

35 *Non cuiquam alteri, quam uni ex praedictis examinatis.* Nullus & quasi possessio immemorabili tempore praescripta a Capitulo exercendi curam in ciuitate, per deputandos ad id Capellanos, non res ad nutum amouibiles, non possunt efficere quominus electos post Concilium, liceat Episcopo huiusmodi examinare, & probare.

36 *Aut appellatio.* Datur nunc appellatio ex Bulla Pij V. quae in *In conferendis*, casu videlicet eo quo Episcopus minus habilem parochiam magis idoneis post examen per concursum debitum conferit. Etenim ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiusmodi Metropolitanum, vel, si ipse eligens fuerit Metropolitanum, ad viciniorum Ordinarium &c.

37 *Subreptitia esse censeantur.* Examen omisum in Parochialibus per concursum vitiat collationes, & prouisiones Parochialium Ecclesiarum, factas post publicationem Concilii Tridentini, & parochiae Parochiales ita collatae vacant, eorumq; collatio ad Sedem Apostolicam spectat.

38 *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia epe.* Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc Decretum locum habere etiam in aequalibus inferioribus Praelatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui alicuiusmodi iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditus, sed immediate Sedi Apostolicae subiectus, nullius Diocesis territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitimum instituire, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, & que omnia illa, quae per hoc Decretum Episcopo praecipuntur, potestare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc cap. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt in forma Concilij, sed in die pro concursu & examine comparuerunt duo tantum ex ipsis quatuor comparuerunt, qui examini se subiecerunt, & idonei reperi sunt: dubitarum itaq; fuit, an examen pro-

etiam subsisteret, ex quo duo alij adscripti non fuerunt examinati, cum Concil. præcipiat, quod omnes adscripti, examinentur? Congregatio censuit examen istud validè subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, alias in potestate vnius esset nolle venire, impedireque ne ulterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cum non sit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute huius Concilij nullum ius habet) si examini se subijcere vult, audiendus est, & idoneus repertus, admittendus seu confirmandus.

Ex bulla Pij V. Quæ incipit, In conferendis, desumuntur sequentia.

Collationes, promotiones & quasvis deputationes Parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & à quibusvis alijs collatoribus tam Ordinarijs, quam delegatis, & S. R. E. Cardinalibus, & Sedis Apostol. delegatis, vel Nuntijs præter & contra formam à Concil. Tridentin. traditam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & esse, nullumque ius aut titulum etiam coloratum possidendi præbere volumus. Et Parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes istas vacabant, etiam nunc vacare, easq; omnes pro tempore sic vacantes nostræ & Sedis Apostolicæ, & non aliorum, quibus ius conferendi (præterquam si sit Episcopus vel Archiepiscopus, cui curam dicti examinis iuxta Decret. Concil. Trident. habere non debent) competiti dispositioni referuimus.

Si Episcopus minus habilem, post habitis magis idoneis post examen per concursum habitum elegerit, possunt ij, qui fuerunt reiecti, à mala electione huiusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, vti Sedis Apostolicæ delegatum, aut alias ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Constito vero de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato; Parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis auctoritate Apostolica (quatenus collatio ad Episcopum, à quo fuit appellatum, spectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio; prouiso, vel institutio spectabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediatur aut suspendatur, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & prouisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis huiusmodi pendente, non amoueat. Et si quis a sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum esse, tunc ad Sedem Apostolicam appellabit, si quid secus

Trid.
vni.
1. d. d. d.
co

REMISSIONES.

Vide Flam. de Resignat. l. 1. qu. 7. nu. 7. & lib. 8. qu. 9. num. 7. & seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 6. nu. 12. cum sequentibus. Nicol. Garfi. de Benef. p. 9. c. 2. à n. 103. Fr. Pet. de Ledelmann. part. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. à principio, & præcipue diffinitio. & seqq.

*Decisiones Illustriss. Cardinalium sacre Congregationis
duæ à doctoribus infrascriptis.*

Prima est. Doctor siue Licentiatus in Theologia, secus
ab examine, & in publica Vniuersitate graduatus, non exco-
referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. nu. 90. Nicol. Garfi. de
Benef. p. 9. cap. 2. num. 103. & resoluunt Lambertin. de Jurisprudentia
li. 2. qu. 11. art. 3. num. 5. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 5. num. 12. de
de privileg. scholar. priuileg. 86. num. 4. Flamin. de Resignat. lib. 1. qu. 1.
num. 83. & seqq. Zerol. in praxi Epif. p. 2. verbo Doctor §. 2. Marti-
ton. Genueni. in praxi Archiepif. Curia Neapol. ca. 65. num. 1. & 2.
nem, P. Lessi. de Iustit. lib. 2. c. 34. n. 82. Prosper. de Augustino in
ad Quarant. in summa Bullarum, verbo Parochialium benefici-
collat. q. 1. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. Collat.
15. num. 5.

Secunda. Hoc decretum non habet locum in resignatibus
factis in manibus Papæ in fauorem, referunt Flamin. de Resignat.
quæst. 7. n. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 121. cum seqq. & resoluunt
resoluit, quod resignatarius proutus à Papa, vel mandatum de
nidendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet
que concursu, & approbari, si idoneus repertus fuerit ad exami-
narium, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in pa-
de quo etiam vide Guttier. Canon. l. 2. c. 11. n. 11. Zerol. p. 1. verbo Pa-
rochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genueni. d. c. 65. n. 1. & 2. & 3.
de Augustino vbi supr. qu. 3. P. Lessi. d. lib. 2. c. 34. n. 84.

Tertia. In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simpliciter
curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necesse
rium est. In permutationibus tamen Ecclesiarum Parochialium
requiritur examen: si verò adsit magna inæqualitas inueniatur
chianorum, vel permutantes non fuissent examinari eo tempore
Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed ab aliquo
sursu refert Garfi. d. p. 9. c. 2. n. 165. & vide Flamin. d. qu. 9. n. 12.

Zechi. de Republ. Ecclesiast. c. 28. de Parochio n. 6. Genuens. d. cap. 65. n. 2. Prosper. de August. vbi supr. qu. 3.

* Quarta. Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuè & accessorie vnitam habet, refert Garfi. d. p. 9. c. 2. num. 193. Anastas. Germon. de indultis Card. §. quibusuis n. 7. Stephan. Gratian. disceptar. forens. ca. 273. n. 48.

† Quinta. Examen concursus non debet fieri in prouisione dignitatis Abbatiæ, tamen si vnita sit ei Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apost. ac perpetuè, & accessorie facta sit, refert Garfi. d. ca. 2. nu. 193. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 7. n. 13. & gloss. 6. num. 162. Prosper. de August. d. quæst. 3. P. Lessi. d. cap. 34. num. 82.

* Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesijs Collegiatis, non est necessarium examen per concursum, quale requiritur in Parochialibus Ecclesijs, refert Garfi. d. c. n. 195.

† Septima. Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficijs Regularibus, quæ Regularibus conferri consueverunt, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. nu. 162. Garfi. d. c. 2. num. 197. & 198.

† Octaua. In Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum solutis commendari secularibus, non requiritur concursus, refert Garfi. d. c. 2. n. 199.

* Nona. In Vicarijs perpetuis Parochiarum vnitarum non debet fieri concursus, sed solum ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ Parochialis est vnita, & annexa deputandi, & instituendi sunt, refert Garfi. d. capit. 2. numer. 189.

† Decima. Hoc decretum habet locum etiam quod Parochiales integre sint, quando in illis summus Pontifex voluerit colligantem subrogare, vel ius demortui in alium transferrè, nisi constet sanctitatem suam voluisse dicto Decreto Concilij derogare, refert Nicol. Garfi. d. c. 2. n. 170. vide tamen Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gl. 6. num. 142.

* Undecima. In Parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum, si eam possederit, secus si eam nunquam possederit, refert Nicol. Garfi. d. cap. 2. numer. 168.

† Vel per resignationem etiam in Curia.] Intelligi de resignatione simpliciter, non verò de illa, quæ fit in fauorem, resoluit Gonzal. d. gl. 6. n. 122. & seqq.

† Etiam si ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta fuerit.] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. In beneficijs curatis reseruatis sedi Apostol. & quibusuis alijs, etiam ex antiqua consuetudine. Ordinarij proponunt edicta concursus, & à sede Apostolica promissa fiat approbatio ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputa-

Trid.
ar.
1. b.
ca.

putatis, si habet fidem approbationis ab Ordinario, referunt de
 Germ. de Indultis Cardin. §. Quibusvis, num. 17. Flam. de Rebus
 lib. 10. qu. 7. num. 12. Gonzal. d. gloss. 6. num. 112. Nicol. Garfi. d.
 num. 154.

o *Porro Episcopus.*] Quod hic etiam intelligatur Abbas, quod
 Ordinariam jurisdictionem, refert decidisse sacram Cardin.
 Congregat. Flores Van. li. 9. q. 24. nu. 21.

π *intra decem dies.*] Quod etiam ultra alios decem dies petere
 rogari, seu non ultra, ex Bulla Pij V. & Concil. Cusent. & Milan.
 lan. Prouinc. refert Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo Parochia
 dub. 3.

ρ *Sacra Card. Congregat. ita censuit:* Si termino elapso alter
 uentat, ut res integra sit, admittendus est, referunt Gonzal. d.
 Cancel. gl. 9. §. 1. n. 115. Nicol. Garfi. d. c. 2. n. 206.

σ *Ab Episcopo, sine eo impeditio, ab eius Vicario generali.*] Quod
 hæc verba non tollatur, quin coram Vicario possit fieri exa-
 minatio Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum
 nite, quod ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat exa-
 minatio, soluit Garfi. d. c. 2. n. 117.

τ *Caueantq; ne quidquam prorsus occasione huius examina-
 tionis nec post accipiant.*] Vide Zerol. d. verbo Parochia §. 2. dub. 1. P.
 Relig. li. 4. de Simonia cap. 49. n. 2. Nicol. Garfi. d. p. 9. cap. 2. nu.
 cum sequi. Vide quæ tradunt Menoch. de Præsumpt. li. 3. q. 1. nu.
 Anton. Gabr. li. 1. de Præsumpt. conclus. 13. num. 6. cum sequi.
 Farin. conf. 73. num. 3. & 48. bene Pet. Ledesm. d. c. 7. concl. 1.
 finem.

υ *Sacra Card. Congreg. ita censuit:* Non potest Ordinarius
 tuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinatores
 tatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si synodus
 na secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, refert
 9. c. 2. n. 374. contrarium tamen in Ecclesijs Hispaniæ communi
 receptum esse testatur Pet. de Ledesm. d. concl. 7. prop. 1. nu.
 La dificultad, pag. 159.

φ *Peraçtio deinde examine, &c.*] Sequuntur decisiones Illust. C.
 Sactæ Congreg. adductæ à Nicol. Garfi. in locis infra citatis.

ζ *Prima:* Examinatores peraçto examine debent eos etiam
 sententia renouciare Episcopo, quos idoneos reperient, refert
 Garfi. de Benef. p. 9. c. 2. n. 104.

η *Secunda.* Non spectat ad examinatores, sed ad Episcopum
 approbatus magis idoneum, refert Garfi. d. c. 2. n. 108.

θ *Tertia.* Examinatores debent solum renouciare ab ipso
 verbi gratia, examinatos idoneos, deinde Episcopus ab ipso
 calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem, refert Garfi.
 nu. 109.

ι *Quarta.* An si pluribus examinatis aliqui ultra dimidium

Concil.
 cum decl.
 in praxi

fuerint consequti, & sic approbati, & vnus omnia suffragia prospere reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione posita, post posito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligeat, qui vltra dimidiam partem vocum habuerunt, cum omnes approbati dicantur? Respondit Congregat. posse, refert Garfi. d. ca. 2. num. 109.

¶ Quinta. Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant, magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat Titulum approbatum idoneum, & eum verò reprobatum, refert Garfi. d. c. 2. n. 107.

¶ Quoties, ab his idonei iudicati suorum aetate, moribus, &c.] In dubio spectare ad examinatores renunciare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi. Episcop. p. 1. verbo Parochia, §. 2. in princip. Et examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia prouidentur incumbit, accersitos, tenet significare, & subscribere quis sit dignus, & quis dignior, sub peccato mortali, tenent Barthol. Medico. in sum. lib. 1. cap. 14. §. 32. Fr. Ludou. Lopez in instruct. confiteat. tom. 1. cap. 127. per. Ledesmi. in sum. tract. 7. cap. 1. concl. 7. d. ff. c. 13.

¶ Primum præferri graduarum in aliqua scientia dicit Caputaq. de c. 277. part. 1. & Puten. decis. 200. lib. 3. Secundò originarium ciuitatis, Bellarmin. decis. 591. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito dignitate, iuxta l. in Ecclesijs, Cod. de Episcopis & clericis, resolu. Par. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitentiæ, lib. 50. tractatu 3. numer. 200. 3. Præferri magis literatum asserit Farina. cius Rom. decisione 677. 4. Maiori habilitate præditum, vel uti prudentia, integritate, & maturioritate, refert Farin. decis. 638. & præferri minus dignum, quando in eo concurrunt pietatis, misericordie, vel vtilitatis publicæ argumenta, testatur Pat. Valer. Reginald. d. num. 200. 5. Præferri minus doctum, modo idoneum, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 112. & Garfi. d. part. 9. cap. 2. num. 111. Et quòd peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sor. lib. 3. de Iust. q. 6. art. 2. Con. in reg. Peccatum, p. 12. §. 7. num. 4. Petr. Nauar. lib. 2. de Restit. c. 2. n. 120. Valent. 2. 2. disp. 5. qu. 7. puncto 2. §. 2. quæritur. P. Azor. inst. moral. p. 2. l. 6. c. 15. qu. 1. Pat. Valeri. Reginald. d. tra. ff. 3. n. 195. Sayr. decis. 22. de Pœnitent. Alexan. Raudens. decis. 35. Aloy. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 931. Stephan. Gratian. decis. 97. vbi resolu. non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo statuto, vel lege.

¶ An provisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solum de literatura, examen verò circa mores, aetatem, & reliqua Episcopo relinquatur? Resolu. Congre. censuisse teneri facere

K k

rela-

relationem circa mores, aetatem, & reliqua, Nicol. Garfi. de hinc p. 5. c. 7. n. 11. vers. Ad tertium, & p. 6. c. 2. nu. 238.

¶ *Is quem patronus digniorem inter approbatores ab examinatore iudicabit, &c.* Vide Navar. cons. 5. de iurepatron. Marc. Anton. praxi Archiep. Curiae Neapol. c. 65. num. 5. Zerol. in praxi Episcopi verbo Iuspatronatus §. 10. Pat. Azor. instit. moral. p. 2. li. 6. ca. 22. Alexand. Raudenl. Pitana decis. 33. Aloyf. Ricci. in Collect. decis. Collect. 278.

¶ *Sacra Card. Congr. ita censuit: Si Ecclesia Patochialis sine patronatus partim Ecclesiae, partim laici, servanda est forma canonis per concursum hic posita, quam Concilium praestitit, et abda Patochiali, quae sit iuspatronatus mere Ecclesiasticus, & idem cendum est, quando iuspatronatus pro duabus partibus pertinet laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 135. Garfi. d. p. 9. c. 2. n. 278.*

¶ *Ab alio.* Sacra Card. Congreg. censuit verba illa, *Ab alio colligenda esse de inferiori Collatore, referi Garfi. d. c. 2. n. 279.*

¶ *Quod si ius patronatus laicorum fuerit, &c.* Vide Flamin. de lib. signat. lib. 8. qu. 9. num. 111. Zerol. in praxi Episcopi p. 1. vers. Parochia, §. 7. pag. 271. Laeli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. cap. 28. num. pag. 325.

¶ *Sacra Card. Congreg. ita censuit: Examen per concursum non debet in vacatione Parochialium, quae sunt iuspatronatus laicorum, sed sufficit, quod deputatus a patronis examinatus a minoribus in dioecesana Synodo deputatis, & idoneus sit, prout statuit hic Concil. Trident. non possunt tamen patroni, quicumque consuetudine contraria non obstante, ad nuntum amoveri, vel institutos, & Rectorem deputatum, referunt Flamin. de lib. 8. qu. 9. num. 111. Zechi. d. cap. 28. de Parocho, num. 6. Marton. Genuef. d. cap. 65. num. 2. P. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 34. num. 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. nu. 134. Garfi. d. part. 9. c. 2. n. 278.*

¶ *Sacra Card. Congr. etiam ita censuit: Veniente vacatione Parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures sunt presentati, requiritur examen per concursum inter ipsos presentatos, ut ex his, qui facti examine idonei ab examinatore fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum visum fuerit, itaque illum, & non alium instituat, iuxta hoc decretum, referunt Gonzal. d. gl. 6. n. 138. Garfi. d. c. 2. n. 256.*

¶ *Vlla devolutio, aut appellatio, &c.* Vide Azeved. ad l. 1. m. 4. d. 16. li. 3. nouae Recopil. pa. 376. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 134. not. contra nullit. n. 186. & 209. & d. gl. 6. nu. 163. cum seqq. vbi quae secundae instantiae.

¶ *Alias, prouisiones omnes, &c.* Vide Zerol. in praxi Episcopi verbo Parochia §. 2. pag. 270. Comprehendere etiam prouisiones praedicit Garfi. d. c. 2. nu. 366.

¶ Sacra Card. Cong. censuit, collationem Parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam, & irritam, & præfatas Parochiales eo modo collatas vacare, earumque collationem ad Sedem Apostol. spectare, refert Zerol. d. verbo Parochia §. 2. dub. 2.

CAPVT XIX.

Expectatiuis hæcenus concessis vti, nulli fas esto. Reseruationes mentales, &c. nulli concedantur.

Decernit sancta Synodus, 1 Mandata de providendo, & gratias, que Expectatiua dicuntur, nemini amplius, & etiam 2 Collegijs, a Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hæcenus concessis cuiquam vtilicere. b d Sed nec reseruationes mentales, nec alia quæcumque gratia ad vacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hæcenus concessa, abrogata esse censeantur.

a Vide Sess. 25. c. 9.

b c. 1. de concess. prob. & c. detestanda, co. 11. in di.

Trid.
ar.
1. 1. 1. 1.

DECLARATIONES.

1 Mandata qua expectatiua dicuntur.] Expectatiua sunt omnino sublatæ, etiam si illa factæ sint de consensu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectatiuarum abrogatarum intelligi debet, vñ sonat ad literam, & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas, ex sententia Congregationis censuit, primarias preces Cæsareæ Maiestatis non comprehendi hoc Decreto anno Domini 1575. die Ianuar. 25. sic dictum est in vna Cameracensi.

Ex hoc Decreto Expectatiuarum abrogatarum colligitur, non possentigi ab Episcopo Canonicum supranumerarium ad futuram præbendam.

2 Collegijs.] Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supranumerarios creare super futura præbenda.

REMISSIONES.

¶ Vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de Rescriptis ad beneficia vacantia, optinè Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 1. procem. numer. 17.
Kk 2 cum

cum multis sequentibus, Corras. in Paraphrasi benefic. p. 4. c. 9. & Reginald. in praxi fori p. c. n. lib. 30. tract. 3. §. 2. num. 266.

§. Etiam Collegijs, Vniuersitatibus, &c.] Quod si non expressim non comprehenderentur, resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 2. num. 22.

γ Sacra Card. Congr. ita censuit: Expectatiua sunt omnino inchoata, et si illa facta sit de consensu Ordinarij, refert Gonzal. ad reg. 8. num. 63. vbi num. 64. resoluit ex hoc Decreto expectatiuum abrogatarum colligi non posse erigi Canonicatum in praesentium ad futuram praebendam.

δ Sed nec reservationes mentales, &c.] Quod mentalis reservatio erat, quando Papa reservabat beneficium, vel in specie, vel in parte; per Bullam, vel per Breue, vt personae gratia provideret, quae non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personae fauorem facta fuerat reservatio, tunc enim dicebatur mentalis quasi in mente retenta quoad prouisionem personae, resoluit Gonzal. dict. §. 1. proem. numer. 67.

CAPVT XX.

Causa omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinet in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicium appellare, imò & antè in aliquo casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo contrauentum de huiusmodi causa cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos alia (ve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo praesente requisito & negligente. Agitur de expensis Actorum, & mercede Notarij copiam Actorum dantis appellanti, &c.

I Causa omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sunt, in prima instantia & coram Ordinarijs locorum duntaxat cognoscantur: atque omnino, saltem 3 β infra biennium die y mota litis, a terminentur: δ alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores aliàs tamen comperentes, adire, qui causam in eo iudicio quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent, nec antea alijs committantur, nec auocentur: & neque

2 Infr. Sess. vit. de Reformat. cap. 10. in fin.

pellationes ab eisdem interpositæ, 4 per superiores quoscumque recipiantur; eorumve commissio, aut inhibitiō fiat, nisi à definitiua, vel 5 & 6 à definitiua vim habente, 9 & c. & cuius grauaamen per appellationem 6 à definitiua reparari nequeat. Et ab his excipiuntur cause, quæ a iuxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; vel quas ex virgēti, rationabiliq̄ causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. 7 & Ad hæc, 8 cause matrimoniales, 9 & criminales, 10 non Decani, 11 Archidiaconi, 12 aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquuntur; etiam si in præsentia inter Episcopum, & Decanum, 13 seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacunque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra ptouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & 9 alimēta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quaru[m]cunque facultatum vigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, & eoque neglegente, procedant: aliàs eorum processus ordinatione uel nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. 7 Præterea, si quis in casibus à iure permisis appellauerit, aut de aliquo grauaamine conqueſtus fuerit; seu aliàs ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis 14 expensis suis transferre; eodem Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas,

Kk 3

pensas,

Trid.
ar.
1. b. d. l. u.
ca.

a c. nec li-
cui, 17. diff.
c. maiores,
de bapt. Vi-
gil. Papa in
epist. ad Eu-
therum infr.
& Pelagius
2. in 1. epist.
circa si. cum
sim.

penfas, proportionē ſua, ſi illis vti voluerit, ſubire; aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, vt ſcilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Potrò iſtam aliorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mēſes exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione ſimilem fecerit; ab officij adminiſtratione arbitrio Ordinis ſuſpendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea ſis fuerit, terer appellantem, & pauperes loci diſtribuendam, compellatur. Iuxta verò, ſi & ipſe impedimenti huiusmodi ſcius, particepsve fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur, ad eandem dupli pœnam, prout ſuprà, teneatur: non obſtantibus, quod omnia ſupra ſcripta, ſ; priuilegijs, indulgijs, concordijs, & ſuis tantum teneant auctores, & alijs quibuscuq; conſuetudinibus.

DECLARATIONES.

1 *Cauſa omnes.*] Cauſa omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, & beneficiales in prima inſtantia, nunquam per ſignatam ſententiã alijs committuntur. Et ſi matrimoniales cauſa fuerint, ſ; ſcopis vicinioribus: ſed ſi vel de affectis, aut reſeruatjs beneficijs agatur, tunc in Curia committuntur.

Proviſi per Sedem Apoſtolicam de beneficijs reſeruatjs, ſ; virtute Brevium in fauorem literarum, ſeu nomine Camere Apoſtolicæ ad accipiendam poſſeſſionem, coram Auditore eiuſdem Camere directarum citare, & ad iudicium coram eodem Auditore Camere vocare poſſeſſores alium beneficiorum, occupantes & detentores, ac ſi coram Ordinario ſuper poſſeſſorio tantum cauſa venturæ ſententia ſuper eodem poſſeſſorio prolata fuerit, poſſeſſoris aduerſa cauſam in Curia committere.

2 *In prima inſtantia.*] Congregatio cenſuit, hoc non procedat in Conſeruatorijs Vniuerſitarum, & aliarum de quibus c. 6. ſecl. 1.

3 *Infra biennium.*] Hoc cap. quo cauetur cauſas omnes à locorum Ordinarijs eſſe intra biennium terminandas, alioquin poſt ſuſceptum liberum eſſe partibus, vel alteri illarum iudices ſuperiores appellare, non habet locum, ſi non ſteterit per iudicem, quo minime dictum tempus cauſam diſſiſiat, ſed vel ob qualitatē cauſa, vel partium cauillationes. Congregatio enim cenſuit, ſ; per iudicem ſteterit, partes alios Superiores adire non poſſe.

4 Per superiores.] Quando legitime appellatur à sententia Episcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apostol. delegatus, ex facultate Decretorum huius Concilii, nihil est derogatum iurisdictioni Metropolitanorum, c. Licet. de off. ord.

5 A diffinitiva vim habente.] Fuit resolutum sub die 4. Augusti 1588 quod quando fuit appellatum à diffinitiva vim habente, cuius gravamen per appellationem à diffinitiva reparari nequeat, & gravamen fuerit iustificatum, quod tunc Conc. non disponat, an causa principalis remittenda sit Ordinario, sed id remanet in dispositione iuris communis.

6 A diffinitiva reparari nequeat.] Intelligitur etiam hoc de gravamine indebitæ carcerationis. Ideoq; Ordinarius tenetur huic appellationi desistere, & finire processum; interim tamen eo remanente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in causis concernentibus explicationem Decretorum Concil. Trident. à cognitione eorum abstinere debet.

7 Ad hæc, causa matrimoniales.] Hoc decretum non repugnat, quin Abb. tibus habentibus iurisdictionem pleno iure spirituale & temporalem, causæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res iudicatas, quæ innitebantur privilegijs ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587 in vna Salernitana censuit affirmatiuè, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innitur privilegio, non dat plus roboris privilegijs, quam de se habeat sed solum imponit finem liti.

Constitutiones editæ in Synodo Diocæsana Hispalensi non potuerunt executioni demandari, pendente iudicio in Rota super eorum nullitate, & prætenis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretum Congregatio; & quidem iustis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenitur provenire ex defectu iurisdictionis, quia donec pendet iudicium attentatorum, non potest procedi in causa principali, suspendit enim causam tam petitorij, quam possessorij. Tertio, quia pendente appellatione nihil est innovandum, nisi titulo ff. lit. pen. nil inno. c. non solum, de appel. in 6. cap. appellatione interposita in princ. 2. q. 6. Doct. l. i. C. de bon. possess. Ita fuit resolutum in Congregatione die 26. Aprilis 1589.

8 Causa matrimoniales.] Congregatio censuit, non sustulisse Concilium immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitime probaverit se admittendum, hanc iurisdictionem exerceat. Sed quali possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse & quidem solus iurisdictionem exerceat.

Trid.
at.
1588
ca

9 *Et eximiales.* N si essent in quasi possessione immemorabili, in hoc Concilio non derogavit, si huiusmodi quasi possessione habita fuerit tribus secentis confirmibus & centis.

10 *Non Decani.* Hoc de secularibus voluit Congregatio intendit, non de Regularibus, sed per hoc non prohibetur quod Decani possint visitare subditos suos, aliaque obire munia.

Hoc Decretum non se extendit ad illos, qui nullius Dicere sunt, sicut nec ad Decanum, & Capitulum ab Ordinarij iurisdictione exemptos, nec ad eos quibus ex privilegio Apostolico, & consuetudine etiam immemorabili causarum & controuersiarum, & in ipsos, personasque ipsis subiectis ratione contractus, causa competit. Itaque Abbates, Praepositi seu Archipresbyteri nullius Dicere, qui Ordinarij iurisdictione ab immemorabili tempore funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

Quando inferiores Ordinarij volunt procedere in criminalibus legitime constet de immemorabili quasi possessione Archiepiscoporum in cognoscendis decidendisque causis criminalibus superiorum, Decretum hoc non derogavit huic immemorabili quasi possessioni, unde in ea Archiepiscopi conseruandus est Supra *Causa matrimon.*

11 *Archidiaconi.* Hoc Decretum non impedit ut Archidiaconi cui competere omnes oblationes, quae ex benedictionibus altarium percipiuntur, huiusmodi iurisdictiones excoerentis, & demeritis eius benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Concilii cap. 1. de reformatione matrimon. competit. *Infr. hoc e. s. Si autem.*

12 *Aut aliorum inferiorum iudicio.* Non comprehenduntur tales Praelati, qui sunt nullius Dicere. Hoc sapere solentur.

Facta visitatione, & iuratis de iure seruandis non potest cogi suam innocentiam, & ex eadem causa coram Episcopo de iure peragere, nec debite punitus, ab eodem denuo potest puniri.

13 *Seu Archidiaconum.* Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis qui sunt in Dicere Episcoporum; non autem in illis, qui sunt in Dicere, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & ceteri hic nominati, non possint cognoscere causas matrimoniales, hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & ceteri hic expressi, habent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimonijs, vel alijs similibus, Concilium nihil eis praedicitur oportet, ut remanere saluam dispositionem cap. 1. supr. eadem sess. de matrimonio paulo supr. hoc e. s. *Archidiaconi.*

14 *Expensis suis transferre.* Non contrariatur e. 3. *sup. sess. 19.* non loquitur de Notario, hic verò de Notario.

15 *Privilegijs.* Nota Concilium dumtaxat privilegia & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum praeterea daretur Episcopus, volens visitare, corrigere, & emendare.

REMISSIONES.

¶ *Oram Ordinarius.*] De inferioribus etiam habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resolvunt Nau. Conf. 2. num. 4. sub ut. de foro comp. Fr. Emman. quaest. Regular. tom. 1. q. 36. art. 4. Farinac. p. 4. decis. 100. Flamin. de Resignat. li. 3. q. 11. num. 19. vbiotum. 22. resolvit, quod sub verbo Ordinarijs comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matrim. li. 3. disp. 19. num. 5. & 17. Gutier. de Matrim. cap. 66. num. 14.

¶ *Infrabiennium.*] Vide Monald. Conf. decis. 94. Aloyf. Ricci. in collectaneis decis. p. 4. collect. 1353. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Instantia, vers. Quarto, & vers. Sexto, tenet hoc tantum fallere in Curia Romana, vbiilis, siue instantia nunquam extinguitur, nisi per sententiam.

¶ *Motilites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l. litis nomen 36. pag. 206. ff. de verbor. significat. Cabed. p. 2. decis. 15. numer. 11.

¶ *Alioquin post id spatium, &c.*] Quod consensus prorogandi iurisdictionem tollitur litigantibus in prima instantia, resolvit Soar. de Paz in praxi tom. 2. praelud. vii. num. 18. cum seqq.

¶ *Neque appellations, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verba Appellatio, §. 1. pag. 29. Soar. de Paz in praxi, tom. 1. p. 6. in proem. num. 25. vbi num. 26. dicit hoc decretum procedere tam in intercurtoris latis, tam à iudice Ordinario, quam à delegato, tam in prima instantia, quam in secunda, quia non est correctorium iuris communis, sed potius declaratorium.

¶ *Vela diffinitiva vim habente.*] Quod sententia, per quam denegatur appellatio, sit interlocutoria, habens vim diffinitivam, avertit Valasc. Conf. 47. Idem de præcepto de soluendo testatur Rot. Lucen. decis. 80. Et de sententia, qua iudex pronunciauit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, & quod ab ea possit appellari, affirmant Gamma, decis. 259. numer. 2. V. ui. decis. 302. Et quod possit appellari à sententia reiectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 77. numer. 11. cum seqq. Surd. decis. 36. Et à sententia delationis iuramenti alteri parti per iudicem factæ, non dissentit Mynsing. cent. 1. obseru. 39. Lancelot. de Atren. p. 1. cap. 12. limit. 50. numero 190. Gonzal. ad regulam 8. Cancell. Gloss. 9. §. 1. in annot. num. 195. Et quod possit appellari à sententia missionis in possessionem, tenet Stephan. Gratian. decis. 60. Et ab omni condensatione expensarum, firmant Gam. dec. 65. Guid. Papæ, decis. 42. Et quod possit etiam appellari à sententia sequestrationis mulieris, resolvit Ann. Alleg. 82. Et à sententia pronunciantis, executionem esse renocandam probat Amatis, decis. 19. Et à sententia absolutionis instantiæ dicunt Crescent. decis. 6. Cabed. p. 2. Arresto.

32. in fine. Et à sententia legitimationis personarum, Capell. Trid. decif. 38. Et à sententia admissiois articuloꝝ amplectentiuꝝ Gonzal. d. §. 1. in annot. nu. 191. Stephan. Gratian. d. cap. 74. num. 16. Et incidentibus in causa suspitionis officialium probat Vincent. Franch. decif. 408.

7 An ab interlocutoria, in qua iudex declarat se competentem tur appellatioꝝ Negant Gam. decif. 159 & 362. Marc. Anton. de iuris decif. 86. Cabe. p. 1. decif. 156. procedit Ordin. Regia Lusitanorum lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, *Porem no caso*, quæ loquitur de exceptiois competentiæ de iudicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guald. decif. 10. Mynsing. cent. 3. obser. 35. Aloyf. Ricci. in Collectaentioſionum, p. 4. Collect. 1306. in principio, Thom. Valalc. com. d. legiatis Alleg. 53. num. 5. vbi resoluit, quod in causa Remissionis punitantis ad Ordines non expedietur prouocatio à iudice, qui iudicauit per grauamen, sed per appellationem, procedat Ordin. Reg. Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 28. ibi, *Pesso que no caso se para remetidos*.

8 Et cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari potest. Casus dampni irreparabilis vide apud Ioseph. Ludou. Perulæ decif. 83. per totam Ann. Alleg. 82. Surd. decif. 36. Zorol. in p. 1. verbo Appellatio, §. 6. Quarant. in Summa Bull. iij. verbo episcopi auctoritas, vers. 18. auctoritas num. 20. Ignar. del. Vltima Sylua responſ. lib. 1. resp. 15. num. 6. latissime Gonzal. ad reg. 1. Canon. Gloss. 9. §. 1. in annot. num. 189. cum multis seqq. Seph. Grat. forens. cap. 77.

9 Quod idem resoluendum sit, & procedat hic text. quatenus grauamen possit reparari, sed magis cum difficultate, aut prouocatio paris asserunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 9. §. 1. num. 1. Bernard. Greux. ad pract. Camera Imp. lib. 1. concl. 129. nu. 6. Aloyf. Ricci. Curia Archiep. Neap. dec. 93.

10 Quod captura afferat dampnum irreparabile, & à sententia interlocutoria, vt quis in carcerem conijciatur, potest appellari, Soat. & Donat. à Fin. tom. 2. Commun. opin. li. 9. tit. 3. num. 2. Bernard. decif. 25. lib. 2. Aloyf. Ricci. in Collect. decif. p. 3. Collect. vers. Primò, Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo, l. 1. numero 31. D. Barboſ. in l. 2. ff. Solutio Matrimon. in p. 1. numero 33. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 18. Auctoritas, num. 20. l. t. H. pag. 64. & 71. vbi refert sacram Cardinalium Congregationis Concilij, declarauit ita esse intelligendum, & huiusmodi grauamine appellari posse, & Ordinatum reuocatum cessum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen non tenere in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita iussit.

2. Quod tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin. Reg. Lusitan. lib. 3. tit. 69. §. 1. Hippol. in l. 1. ff. de quæstion. num. 34. Clar. libro 5. §. finali. quæst. 64. num. 27. Azueved. l. 3. num. 6. tit. 18. lib. 4. nouæ Recopil. Carau. Ritu. 249. Aloyf. Ricci. d. Collect. 642. vers. Secundò, & Curia Archiepiscop. Neapol. decif. 13. Zerol. d. verbo Appellatio. §. 9. vbi resoluit, quod quando omnia ritè, & rectè processerunt, vt quia datæ fuerunt, & repulsa concessa, cum essent perita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis iuribus cum eius procuratore, & aduocato, & iudicia non sunt euasura per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potius appellari ad dilatum, & ad differendum sceleris pationes, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

3. Quod à sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resoluit Duenh. Reg. 52. fallent. 2. Rebuff. ad leges Gallia tit. de Fiuolis appell. in Rub. sub Gloss. 1. in fine vers. Fallit quando grauamen. Gonzal. d. §. 1. in Annot. num. 197.

4. Quod sententia de compromisso faciendo, vel non, contineat grauamen irreparabile, docet Montald. Conf. decif. 29. p. 2. Et de Decreto condemnationis ad trirèmes, idem resoluit Vincent. de Franch. dec. 139.

5. *Ab his excipiuntur cause, &c.* Quid in beneficijs referuatis ratione manus appositionis, an possit cognosci in Curia in prima instantia sacra Cardin. Congreg. decreuit, quod sic, teste Gonzal. ad reg. l. Cancell. Gloss. 52. num. 36. & sequenti.

6. Auditores Camerae causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes auocare posse, etiam si extra Curiam contraxerint, & licet pendeat coram Ordinarijs, resoluit Lanc. de Attentatis, lite pendente, limit. 15. nu. 8. & cap. 20. limit. 26. Flores Vari. q. lib. 1. quæst. 12. numer. 48. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 118. in hoc.

7. *Ab hac causa matrimoniales, &c.* Vide Gutier. pract. lib. 3. quæst. 26. num. 1. Soar. de Paz. tom. 2. prelud. 1. nu. 8. vbi etiam resoluit hoc Decretum non procedere in iudicijs Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum grauissimarum.

8. *Et alimenta, & expensas litis velit ministrare.* Vide Crescent. decif. 233. Aloyf. Ricci. in Collect. decif. p. 4. Collect. 853. in med.

9. *Eoq. negligente.* An propter negligentiam Episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum? Affirmant Afflict. in cap. Imperiali, l. preterea, nu. 33. de prohibita feud. alienat. per Feder. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscop. auctoritas, vers. 19. auctoritas, in fine lit. M.

10. *Præterea si quis in casibus à iure permisis, &c.* Vide Steph. Gratian.

Trid.
vrai.
1. d. d. d.
ca

gian. discept. forensi. cap. 121. num. 15. vbi à num. 12. cum m. dicitur, quod hæc Concilij dispositio habet locum etiam in actibus in partibus coram iudice delegato. Et procedere in quocumque dice censuisse Rot. in vna Maiorig. Officij Penitentiarum. Ram Illustriss. Blanchetto refert Aloys. Ricci. in Collect. de. collect. 1356.

¶ *Et aliis quibuscumque consuetudinibus.* Sacram Cardin. Censuisse immemoriabiles sub hoc Decreto non com. prelat. soluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 33. num. 5.

CAPVT XXI.

Hoc capitulum continet aliquid particulare.

Considerans sancta Synodus, vt ex decretis ab ea factis nulla vnquam futuris temporibus dubitatio nascatur, verba illa, postea in decreto, publicacione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto Pontifici Maximo, videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Prelatis, ad horum temporum leuandas calamitates, et ad das de religione controuersias, coëcendos linguas, de prauatorum morum abusus corrigendos, et ad seruandam veram & Christianam pacem conciliandam appropinquanda, donec ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando ostendit, mentis suæ non fuisse, vt in prædictis verbis ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs, et in parte immutaretur; neque noui quidquam, præterquam quod à factis Canonibus, vel generalium Synodorum forma hæcenus statutum est, cuiquam adderetur, detraberetur.

Indictio future Sessionis.

In super, eadem sacrosancta Synodus proximam Sessionem feriam quinta post Conceptionem beatæ MARIÆ Virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proximè venturi, habendam esse statuit, & determinat, cum potestate etiam abbreviandi, in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de alijs aliquis reformationis capitibus iam exhibitis, de quibus

ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patierur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

QUÆ EST NONA, ET VLTIMA

SUB PIO IV. PONTIF. MAXIM.

COEPTA DIE III. ABSOLUTA DIE

IV. DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

QUONIAM Catholica Ecclesia, Spiritu Sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Concilijs, & nouissimè in hac Oecumenica Synodo docuerit, a Purgatorium esse; animas que ibi detentas, fidelium suffragijs, potissimùm verò acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbiq̃ue prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliore, ac subtiliores quæstiones, quæq̃ue ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumq̃ue nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incertam, vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt; tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, Eleemosynæ, aliaq̃ue pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fide-

Trid.
vni.
vni.
vni.